

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД шк. 2022/2023- 2025/2026. год.

Назив школе: ОШ „Ђура Јакшић“
Место и адреса: Лава Толстоја 30, Панчево
Број телефона и факса школе : 013 344 988
Е-пошта: osdjurajaksicpa@gmail.com
www.osdjaksic.edu.rs
Директор: Раде Барјактаровић

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

01.07. 2022. год.

Садржај:

1. Увод; Законске полазне основе планирања Школског програма	4
2. Начела израде Школског програма, циљеви, исходи, стандарди, компетенције.....	8
3. Назив, врста и трајање програма образовања и васпитања.....	19
4. Материјално-технички и просторни услови у којима се одвија рад школе.....	27
5. Организација образовно-васпитног рада.....	30
6. Наставни планови за први и други циклус основног образовања и васп.....	33
7. Остали облици образовно-васпитног рада.....	33
8. Програм ваннаставних активности школе	35
9. Програм културних активности школе.....	37
10. Програм школског спорта и спортских активности.....	38
11. Програм заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.....	39
-План прев. и интервент. активн. не спречавању дискриминације.....	82
-План прев. и интервент. активности на спречавању дигиталног насиља.....	85
- План превентивних и интервентних активности против трговине људима.....	91
- План превентивних и интервентних активности против болести зависности.....	96
12. Програм професионалне оријентације ученика	102
13. Програм здравствене заштите.....	115
14. Програм социјалне заштите.....	115
15. Програм заштите животне средине.....	117

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

16. Програм сарадње са породицом.....	119
17. Програм излета, екскурзија и наставе у природи.....	122
18. Програм рада школске библиотеке.....	122
19. Начин остваривања области развојног плана који утичу на образ.-васп.рад	126
20. Програм безбедности и здравља на раду.....	132
21. Индивидуални образовни план-ИОП.....	134
22. Стручно усавршавање наставника и стручних сарадника.....	139
..	
23. Ученички парламент.....	142
24. План сарадње са друштвеном средином.....	146
25. Учешће у пројектима.....	147
26. План школског маркетинга.....	149
27. Начин праћења и евалуација рада школе.....	149
..	
28. Програм основног образовања одраслих:.....	151
29. Начин праћења и евалуација школског програма.....	167
30. Прилози:.....	168
(Основна начела и принципи на којима је заснован Школски програм, приказани кроз стимулативне поруке)	

1. УВОД

На основу чл.57 став 1 тачка 2 и чл. 76 Закона о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013, 35/2015-Аутентично тумачење и 68/2015, 62/2016- Одлука УС), Закона о основном образовању и васпитању (Службени гласник РС бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013 и чл.28 став 1 тачка 2) Статута школе, Школски одбор Основне школе “Ђура Јакшић” Панчево, на седници од 01.06.2022. године, усвојио је Школски програм за период шк.2022/23.год. до шк.2025/ 2026.год.

У изради Школског програма је учествовао Стручни актив за развој Школског програма ОШ "Ђура Јакшић" у Панчеву у саставу:

- Јасна Капор /педагог/ -педагог, координатор;
- Бранка Величковић /разредна наст./- председ. већа разредне наставе;
- Даница Миладиновић /наст. математике/, председ. већа природ. наука;
- Маја Бошковић /наст.српског јез.- председ. већа друшт. Наука;
- Мејрема Станковић /наст.физ.и здр. васпит.-председ. већа вештина;

ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ ПЛАНИРАЊА

- **Закон о основама система образовања и васпитања** („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закони, 10/2019, 6/2020 и 129/2021);
- **Закон о основном образовању и васпитању** („Сл.гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 -др.закон и 129/2021);
- **Закон о образовању одраслих** („Сл.гласник РС“, бр. 55/2013, 88/2017 –др. Закон, 27/2018 -др закон и 6/2020 -др закон);
- **Правилник о општим основама школског програма** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр 5/2004);
- **Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању** („Сл. гласник РС“, 34/2019, 59/2020 и 81/2020);
- **Правилник о наставном плану и програму основног образовања и васпитања** (4/90, 2/91, 2/92, 13/93, 1/94, 5/95, 6/96, 8/97, 14/97, 10/98, 2/2000, 4/2001, 4/2003, 7/2003, 4/2004, 9/2004, 12/2004, 7/2005, 8/2005, 9/2005, 7/2006, 9/2006, 1/2009 и 7/2010 – др. Правилник);
- **Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања**

и васпитања („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 1/2005, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011- др. правилник, 7/2011-др. правилник, 1/2013, 11/2014, 11/2016 и 12/2018);

- **Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** (Сл.гласник РС–Просветни гласник“, бр: 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019 и 2/2020);

- **Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2004, 20/2004, 1/2005, 3/2006, 15/2006, 2/2008, 2/2010, 7/2010, 3/2011-др.правилник, 7/2011-др.правилници, 1/2013, 4/2013, 14/2013, 5/2014, 11/2014, 11/2016, 6/2017 и 12/2018);

- **Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр 16/2018, 3/2019 и 5/2021);

- **Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања** (Сл.гласник РС-Просветни гласник“,бр. 110-00-88/2021-04);

- **Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС-Просветни гласник „, бр. 5/2019 и 1/2020 и 6/2020);

- **Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 3/2006, 15/2006, 2/2008, 3/2011-др.правилник, 7/2011-др.правилник, 1/2013, 11/2014, 11/2016, 7/2017 и 12/2018);

-**Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС–Просветни гласник“ бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019 3/2020, 6/2020 и 17/2021);

- **Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2008, 3/2011 -други правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 3/2018, 12/2018 и 3/2020);

-**Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 6/2009, 3/2011-други правилник, 8/2013, 11/2016, 12/2018, 3/2019, 12/2019 и 3/2020);

- **Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања**(„Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021 и 17/2021);

-**Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 2/2010, 3/2011- други правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020);

-**Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 2/2020,6/2020, 5/2021 и 17/2021);

- **Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС-Просветни гласник“,бр. 18/2018);

- **Правилник о измени Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања** (Сл.гласник РС-Просветни гласник“,бр. 110-00-101/2021-04);

-**Правилник о изменама Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања** (Сл.гласник РС-Просветни гласник“,бр. 110-00-102/2021-04);

- **Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр.17/2021);

-**Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 17/2021);

-**Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 17/2021),

-**Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања** („Сл. гласник РС –Просветни гласник“, бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 –др.правилник, 3/2011-др.правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017, 12/2018 и 15/2018-др.правилник);

-**Стручно упутство о начину израде школске документације**, Министарство просвете, науке и технолошког развоја (број: 119-01-346/1/2014-01, датум: 27.8.2014. године);

-**Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 2/92 и 2/2000);

-**Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника** („Сл. гласник РС-Просветни гласник“ бр. 5/2012 и 6/2021-други правилник);

-**Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника** („Сл. гласник РС“, бр.109/2021);

-**Правилник о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у ОШ** („Сл. гласник РС – Просветнигласник“, бр. 11/2012, 15/2013, 2/2016, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 3/2017, 13/2018, 11/2019, 2/2020, 8/2020, 16/2020, 19/2020,3/2021, 4/2021, 17/2021, 18/2021, 1/2022, 2/2022, 5/2022, 6/2022 и 10/2022);

-**Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно-васпитни рад из изборних предмета у основној школи** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2012, 15/2013, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 11/2017, 16/2020 и 3/2021);

-Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, 04.10.2007.год. Министарство просвете;

-Правилник о општим стандардима постигнућа - образовни стандарди за крај обавезног образовања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 5/2010);

-Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 5/2011);

-Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Сл. гласник РС–Просветни гласник“ бр. 5/2019 и 16/2020);

-Правилник о условима у погледу простора, опреме, наставних средстава и степена и врсте образовања наставника и андрагошких асистената за остваривање наставног плана и програма основног образовања одраслих („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 13/2013 и 18/2013);

-Правилник о наставном плану и програму основног образовања одраслих („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 13/2013);

-Правилник о општим стандардима постигнућа за основно образовање одраслих („Сл.гласник РС“, бр. 50/2013 и 115/2013);

-Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Сл.гласник РС“, бр. 78/2017);

-Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 1/2011, 1/2012, 1/2014, 12/2014, 2/2018 и 3/2021);

-Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл.гласник РС“, бр. 74/2018);

-Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Сл.гласник РС“, бр. 30/2019);

-Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл.гласник РС“, бр. 46/2019 и 104/2020);

- Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Сл.гласник РС“, бр. 85/2021);

-Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи („Сл.гласник РС“, бр. 109/2020);

- Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе код куће за ученике основне школе („Сл.гласник РС“, бр. 109/2020);

-Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у основној школи („Службени гласник РС“ – број: 37/93 и 42/93);

-**Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање** („Службени гласник РС“ – број: 74/2018);

- **Закон о уџбеницима** („Службени гласник РС“ – број: 27/2018);

-**Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе** («Службени гласник РС» број: 47/94);

-**Правилник о ближим условима за организовање и праћење исхране ученика у основној школи** („Службени гласник РС“ – број: 68/2018);

-**Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности** („Службени гласник РС“ бр. 65/2018);

-**Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада** („Службени гласник РС“ бр. 65/2018);

2. НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовно-васпитни рад у школи. Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Школски програм је усаглашен са РПШ, акционим планом (самовредновање), а огледа се у подршци ученицима и то: када је у питању брига и безбедност, у подршци образовног, личног и социјалног развоја, професионалне оријентације, у подршци учењу, наставном процесу, његовом планирању и припремању и праћењу напредовања ученика; У материјално-техничким ресурсима, финансијским ресурсима и ресурсима локалне средине у смислу рационалног коришћења расположивости.

Даља усаглашеност види се у оквиру примарних циљева и задатака усвојених на основу анализе извештаја о квалитету рада школе, праћења и вредновања реализованих активности, у делу васпитног рада са ученицима, организације васпитно-образовног рада, делова програма стручних, руководећих и управних органа школе, делова планова и програма рада наставника, у оквиру програма ваннаставних активности, у деловим апосебних програма васпитно–образовног рада, стручног усавршавања и у оквиру сарадње са локалном самоуправом.

У припреми Школског програма Стручни актив се руководио начелима која су дефинисана Законом о основном образовању и васпитању (Чл.28, "Службени гласник РС", бр. 10/2019), као и потребама ученика, родитеља и локалне заједнице које су се издиференцирале током дугогодишње школске праксе и партнерског искуства.

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ОСНОВНА НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- Усмереност на **процес и исходе**;
- Заснованост на **стандардима квалитета рада школе уз систематско праћење и процену квалитета**;

- Заснованост на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- **Хоризонтална и вертикална повезаност** у оквиру истих и између различитих наставних предмета; **Међупредметне компетенције;**
- Уважавање узрасних карактеристика и обезбеђивање услова рада за њих;
- Уважавање искустава ученика и ван школских знања и повезивање са наставом; **Истраживачко учење;**
- Поштовање **индивидуалних разлика**: начин учења, брзина напредовања, избор слободних активности;
- Позитивна **повратна информација**, похвала и награда, као средство мотивисања;
- **Развијање позитивног односа према школи и развијање потребе за доживотним учењем, развијањем унутрашње мотивације ;**
- **Сврсисходност и квалитет наставног процеса;**
- **Квалитет школских постигнућа;**

ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљеви основног образовања и васпитања

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју у ченика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;

10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

13) развијање позитивних људских вредности;

14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Исходи

Након завршетка основног образовања и васпитања ученици ће:

1) имати усвојен интегрисани систем научно заснованих знања о природи и друштву и бити способни да тако стечена знања примењују и размењују;

2) умети да ефикасно усмено и писмено комуницирају на српском, односно на српском и језику националне мањине и најмање једном страном језику користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;

3) бити функционално писмени у математичком, научном и финансијском домену;

4) умети да ефикасно и критички користе научна знања и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;

- 5) бити способни да разумеју различите форме уметничког изражавања и да их користе за сопствено изражавање;
- 6) бити оспособљени за самостално учење;
- 7) бити способни да прикупљају, анализирају и критички процењују информације;
- 8) моћи да идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење и релевантна знања;
- 9) бити спремни да прихвате изазове и промене уз одговоран однос према себи и својим активностима;
- 10) бити одговорни према сопственом здрављу и његовом очувању, примењивати усвојене здравствене навике неопходне за активан и здрав животни стил;
- 11) умети да препознају и уваже људска и дечја права и бити способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- 12) имати развијено осећање припадности сопственој породици, нацији и култури, познавати сопствену традицију и доприносити њеном очувању и развоју;
- 13) знати и поштовати традицију, идентитет и културу других заједница и бити способни да сарађују са њиховим припадницима;
- 14) бити способни да ефикасно и конструктивно раде као чланови тима, групе, организације и заједнице.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака и неопходне свим ученицима за лично остварење и развој, укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања су:

- 1) компетенција за учење;

- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања:

- Квалитетно образовање и васпитање које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и модерном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија своју личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања:

- Развој интелектуалних капацитета и знања ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересима.
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности ученика.
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и доживотног учења.

- ❑ Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој.
- ❑ Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе других националних мањина.
- ❑ Омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- ❑ Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- ❑ Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- ❑ Уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све.
- ❑ Развијање код ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- ❑ Поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- ❑ Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

ПРИМАРНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ УСВОЈЕНИ НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ ИЗВЕШТАЈА О РАДУ ШКОЛЕ

На основу до сада остварених циљева и задатака и полазећи од услова у којима школа ради као и од потреба интересних група, издвојиле су се следеће области које желимо да унапређујемо, из којих су се издвојили приоритети с општим циљем унапређења квалитета наставног процеса и учења, подизања нивоа ученичких постигнућа и одржавање високог нивоа безбедности ученика.

Општи циљ је задовољење потреба ученика, њихових родитеља и запослених, у складу са законским регулативама.

Специфични циљеви су:

1. Безбедност ученика;
2. Унапређење квалитета ученичких знања и њихова употребљивост увођењем савремених наставних средстава и иновативним приступима;
3. Осавремењивање методичког приступа обучавањем наставника за коришћење и примену савремене технике;
4. Повећање мотивације ученика за самостално стицање знања и вештина (унутрашња мотивација) мултимедијалним приступом у настави;

5. Учење учењу;
6. Смислено повезивање сродних садржаја из различитих предмета, примена и презентација радова;
7. Стручно усавршавање наставника;
8. Активно учешће ученика у дискусији у наставном процесу;
9. Индивидуализовани приступ у зависности од ученичких могућности за реализацију;
10. Подстицање даровитости и талената;
11. Учесће у ваннаставним и спортским активностима;
12. Подршка личном, социјалном и здравственом развоју, образовању и васпитању ученика као и осталим развојном сегментима;
13. Парламентарно учешће ученика у животу и раду школе у оквиру њихових ингеренција.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА И ЦИЉЕВА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА

Стандарди постигнућа су скуп исхода образовања и васпитања који се односе на сваки ниво, циклус, врсту образовања, разред и предмет. Образовни стандарди формулисани су на три нивоа постигнућа.

Нивои образовних стандарда описују захтеве различите тежине, когнитивне комплексности и обима знања, од једноставнијих ка сложеним. Сваки наредни ниво подразумева да је ученик савладао знања и вештине са претходног нивоа.

На првом нивоу описани су захтеви који представљају темељна знања и умења, то су функционална и трансферна знања која су неопходна, како за сналажење у животу, тако и за наставак учења. Очекује се да ће најмање 80% ученика постићи тај ниво.

Средњи ниво описује оно што просечан ученик може да достигне. Очекује се да ће око 50% ученика постићи или превазићи тај ниво.

На трећем нивоу описани су захтеви који представљају напредни ниво знања, вештина и умења. Очекује се да ће око 25% ученика постићи тај ниво. Компетенције са напредног нивоа су когнитивно сложеније од оних са основног и средњег нивоа, што значи да се од ученика очекује да анализира, упоређује, разликује, критички суди, повезује различита знања, примењује их и налази се у новим и нестандартним ситуацијама.

Постављени принципи и циљеви обавезног образовања и васпитања остварују се континуираним праћењем и вредновањем ученика, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Обавеза је свих носилаца образовно-васпитног рада да, организовањем наставних, слободних наставних активности и ваннаставних активности, утичу мотивационо и подстицајно на развој способности ученика уз максимално коришћење диференцираних захтева и интересантних начина рада у циљу поштовања права на различитост.

Имајући у виду да оцена, поред мотивационог значаја, представља и одраз квалитета испуњености постављених стандарда (знања, умења, ставова, вредности),

циљева и задатака, осим класичних писмених и усмених провера знања, треба примењивати и савремене облике праћења и вредновања рада ученика.

Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност интерактивних метода наставе, тако да кроз све програмске целине треба осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.

У настави треба користити најмање у трећини случајева задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација. Приликом оцењивања обезбедити да ученици буду информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.

ВАСПИТНИ РАД СА УЧЕНИЦИМА

Искуство нам говори да ће и у овој школској години као приоритетан задатак бити појачана васпитна функција школе. Васпитни рад у школи ће наћи своје место у програмима рада наставника, одељенских старешина, одељенских заједница, као и стручног сарадника - педагога.

План васпитног рада школе обухвата:

- прилагођавање ученика на школу и учешће у школским активностима;
- подстицање личног развоја ученика;
- подстицање и развијање социјалних и емотивних односа;
- развијање комуникативних способности сарадње и конструктивног решавања сукоба;
- формирање етичких и других вредности;
- примену Правилника о понашању ученика, родитеља и наставника;
- примена Програма за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- перманентно информисање деце у виду предавања и саветодавних разговора с циљем заштите од употребе и злоупотребе психоактивних супстанци, алкохола, дувана...; заштите од полно преносивих болести и СИДЕ; указивање на опасности трговине децом и људима....;
- остваривање циљева и задатака васпитног рада кроз наставне предмете;
- остваривање циља и задатака васпитања у раду одељењске заједнице;
- учешће у хуманитарним акцијама;
- учење емпатији(подршка инклузивној деци) и подршци различитости;
- учење одговорности према себи и другима;
- лични пример свих запослених.....

СИСТЕМ ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА РАДА ШКОЛЕ

Праћење напредовања, ангажовања, оцењивање и вредновање постигнућа ученика оба циклуса обављаће се континуирано у току непосредног образовно-васпитног рада, као и

праћењем постигнућа ученика преко одабраног система учења на даљину (тзв. дигитална платформа), у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика.

Наставници који реализују наставу и одељењске стрешине воде прописану педагошку документацију и сачињавају редовне кварталне извештаје.

Стручни органи школе ће редовно разматрати достављене извештаје, са којима ће бити упознати и родитељи на нивоу одељења, Савет родитеља, Ученички парламент и Школски одбор.

Сумативно оцењивање ученика оба циклуса реализоваће се када су ученици у школи, уважавајући све принципе оцењивања у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика.

Додатни начини пружања подршке ученицима у складу са специфичним потребама и у односу на породични контекст:

Предметни наставници и одељењске старешине ће пружати додатну подршку ученицима коришћењем основних и додатних мера образовне подршке (мере индивидуализације, допунска и додатна настава, прилагођавање захтева, садржаја, наставних материјала...) на следећи начин: непосредно на редовној настави, преко одабране образовне платформе и путем других договорених видова комуникације са ученицима и родитељима.

Наставници разредне и предметне наставе, у сарадњи са одељењским старешинама, родитељима ученика и педагогом школе, као и одговарајућим тимовима, планирају и реализују свој рад са ученицима који савладавају наставне садржаје према чл. 76. ЗОСОВ-а. У случају да предузете договорене врсте подршке не доведу до задовољавајућих резултата, укључиће се, према протоколу и договореним процедурама, стручна служба школе, одговарајући тимови и „спољашња мрежа подршке“.

Додатни ресурси ван школе који се користе (волонтери, спољна подршка...):

Кад год се укаже прилика у овим околностима, укључићемо лица из оних институција у граду и шире, који могу да допринесу квалитету образовно-васпитног рада.

Такође, наша школа ће наставити даљу сарадњу са стручњацима из ШОСО „Мара Мандић“, Панчево који реализују додатну сервисну подршку ученицима у редовној школи, према договореном распореду и мишљењу Интерресорне комисије.

Начин праћења остваривања оперативног плана активности (концизан опис):

Наставници су у обавези да израђују дневну припрему за сваки час која је саставни део педагошке документације наставника. Наставници разредне наставе по одељењским већима, односно наставници предметне наставе по одељењским и стручним (предметним) већима периодично (у септембру на 15 дана, у наставку једном месечно) анализираће реализацију Оперативног плана активности и подносиће извештаје Наставничком већу и директору школе.

Одељењски старешина, педагог, директор школе и координатори за ЕС дневник-приступом електронском дневнику и одељењским платформама за учење пратиће остваривање Плана активности.

Одељењски старешина ће пратити реализацију часова наставе у складу са распоредом часова и оперативним планом наставника, односно планом наставе и учења у складу са

посебним програмом, редовност похађања наставе од стране ученика, вредновање развоја, напредовања и постигнућа ученика, оцењивање ученика, прослеђивање дигиталних припрема ученицима за часове преко платформе за учење, укљученост ученика на платформи за учење...

У току остваривања наставе, одељењски старешина, предметни наставници, педагог и директор школе нарочито водиће рачуна о оптерећености ученика обимом и сложености програмских садржаја и захтева, поштујући временску динамику предвиђену распоредом часова.

Директор и педагог вршиће увид у реализацију наставе непосредно у школи посетама часовима по утврђеном плану.

У сврху праћења остваривања плана активности, периодично ће се интервјуисати или анкетирати (у зависности од узраста) узорак ученика, а одељењске старешине ће од родитеља и од ученика на часу одељењске заједнице прикупљати значајне информације о различитим сегментима образовно-васпитног рада садржаним у Оперативном плану рада, а све у циљу кориговања и унапређивања постојећег плана.

Школа планира континуирану сарадњу и комуникацију са родитељима ученика, путем договорених канала комуникације.

Праћење и вредновање се односи на анализу постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада, на праћење ефеката иновантних поступака у настави, на праћење оцењивања, квалитета ученичких постигнућа и њихове примењивости, као и на све предвиђено акционим плановима, што конкретно значи да ћемо се и даље бавити:

- Квалитетом организације рада и руковођења школом,
- Безбедношћу у школи,
- Квалитетом наставног процеса,
- Квалитетом понуђених програма за подршку ученицима у процесу учења,
- Напредовањем, успехом и квалитетом школских постигнућа ученика,
- Подстицањем мотивације ученика,
- Стручном помоћи наставницима у пружању подршке ученицима у процесу учења,
- Подстицањем позитивних ставова и развоју социјалних вештина,
- Неговању позитивних емоција, ставова и вредности,
- Ресурсима,
- Партнерством са родитељима и локалном заједницом,
- Помоћи при избору даљег школовања, обуке или запослења (предходно указујући на значај перманентног образовања),
- Угледом и промоцијом школе.

3. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Основно образовање је обавезно и траје осам година. Подељено је на два циклуса. Први циклус обухвата први, други, трећи и четврти разред, а други циклус пети, шести, седми и осми разред.

Трајање основног образовања и васпитања може бити дуже или краће од осам година, у зависности од постигнућа и напредовања ученика.

Ученику који је навршио 15 година живота престаје обавеза похађања школе истеком те школске године.

Школа је дужна да ученику који је навршио 15 година живота, а није стекао основно образовање и васпитање, омогући школовање до навршених 17 година живота, ако то захтева ученик или његов родитељ, односно други законски заступник.

**ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ
ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
У К У П Н О: А		20	720	21	756	21	756	21	756
Ред.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

број									
1	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А + Б		21	756	22	792	22	792-	22	792

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети,

изборни програми и активности

Ред. број	Облик образовно-васпитног рада	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава							1	36
4.	Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Ред. број	Остали облици образовно-васпитног рада	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана	

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

		годишње	годишње	годишње	годишње
--	--	---------	---------	---------	---------

-Ученик бира један од понуђених изборних програма.

-Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОБРАЗОВАЊА И ВАСП.

**ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Обавезни предмети за други циклус основног образовања и васпитања су:

1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
2. СТРАНИ ЈЕЗИК
3. ЛИКОВНА КУЛТУРА
4. МУЗИЧКА КУЛТУРА
5. ИСТОРИЈА
6. ГЕОГРАФИЈА
7. ФИЗИКА (за шести, седми и осми разред)
8. МАТЕМАТИКА
9. БИОЛОГИЈА
10. ХЕМИЈА (за седми и осми разред),
11. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА
12. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО
13. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Изборни програми за други циклус основног образовања и васпитања су:

1. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ – ВЕРСКА НАСТАВА
2. ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК
3. МАТЕРЊИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

1. РЕДОВНА НАСТАВА

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

2. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ – у зависности од расположивости наставника у односу на норму часова, ученицима ће се сваке године понудити три слободне наставне активности са списка:
- за 5.и 6. разред – Вежбањем до здравља, Животне вештине, Медијска писменост, Цртање, сликање и вајање, Чувари природе, Музиком кроз живот, Сачувајмо нашу планету,(Свакодневни живот у прошлости, Шах, Хор и оркестар);
 - за 7. и 8. разред – Предузетништво, Моја животна средина, Уметност, Филозофија са децом, Домаћинство, (Свакодневни живот у прошлости, Шах, Хор и оркестар);
3. ДОПУНСКА НАСТАВА
4. ДОДАТНА НАСТАВА

Остали облици образовно – васпитног рада

1. ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ
2. ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
3. ЕКСКУРЗИЈА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Пети разред		Шести разред	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Страни језик	2	72	2	72
3.	Ликовна култура	2	72	1	36
4.	Музичка култура	2	72	1	36
5.	Историја	1	36	2	72
6.	Географија	1	36	2	72
7.	Физика			2	72
8.	Математика	4	144	4	144
9.	Биологија	2	72	2	72
10.	Техника и технологија	2	72	2	72
11.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
12.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54	2	72+54

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

УКУПНО: А		24	918	25	954
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ				
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36
2.	Други страни језик	2	72	2	72
УКУПНО: Б		3	108	3	108
УКУПНО: А + Б		27	972	28	1008

-Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Седми разред		Осми разред	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	1	36	1	34
4.	Музичка култура	1	36	1	34
5.	Историја	2	72	2	68
6.	Географија	2	72	2	68
7.	Физика	2	72	2	68
	Хемија	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	68
10.	Техника и технологија	2	72	2	68
11.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
12.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	102
УКУПНО: А		28	1008	28	952
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ				

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

1	Верска настава/ васпитање ³	Грађанско	1	36	1	34
2.	Други страни језик		2	72	2	68
УКУПНО: Б			3	108	3	102
УКУПНО: А + Б			31	1116	31	1054

-Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета

**Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети,
изборни програми и активности**

Ред. број	Облик образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	972	28	1008	31	1116	31	1054
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Слободне наставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34

Ред. број	Остали облици образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	34-68
3.	Екскурзија	1-2 дана		1-2 дана		1-2 дана		1-3 дана	

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

		годишње	годишње	годишње	годишње
--	--	---------	---------	---------	---------

Редовна настава се за ученике првог циклуса реализује као разредна, а за ученике другог циклуса као предметна настава. За ученике првог циклуса као предметна организује се настава страног језика и верска настава. У циљу лакше адаптације на захтеве другог циклуса, за ученике четвртог разреда организоваће се предметна настава у складу са наставним програмом за четврти разред. Часове ће реализовати по два пута у току школске године, једанпут у току полугодишта, а у договору са учитељима, сви наставници који ће реализовати предметну наставу у петом разреду.

Допунски образовно васпитни рад организује се за ученике код којих се уочавају тешкоће у савладавању програмских садржаја, те се захтева индивидуализовани, диференцирани приступ, као и за ученике који су у дужем периоду изостали са наставе из оправданих разлога, а самосталним радом не могу савладати градиво. Допунски образовно-васпитни рад организује се у првом циклусу са по једним или два часа недељно, односно 36 (72) часова годишње за предмете српски језик, математика и страни језик. У предметној настави допунски образовно васпитни рад организују са по једним часом недељно, односно 36 часова годишње сви наставници српског језика, математике, страног језика и физике.

Додатни рад организује се за ученике IV–VIII разреда који показују посебне способности, склоности и интересовања за поједине дисциплине и области, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат, што је један од важнијих циљева школског развојног планирања.

Изборни наставни предмети

Ученици од првог до четвртог разреда изјашњавају се у вези са обавезним изборним предметима- верском наставом и грађанским васпитањем, који ће изучавати до краја првог циклуса. Верску наставу, Православни катихизис реализоваће вероучитељ који буде распоређен у нашу школу. Грађанско васпитање у првом циклусу реализоваће наставници разредне наставе у својим одељењима.

У оквиру дела **изборни наставни предмети**, ученици другог циклуса обавезно се опредељују за:

- Верску наставу или Грађанско васпитање; наставни предмет се бира у петом разреду и изучава до краја другог циклуса(може се једном променити);
- Страни језик – француски или енглески, који су родитељи изабрали са листе понуђених језика, ученик задржава до краја другог циклуса основног образовања и васпитања.

Верску наставу Православни катихизис реализоваће вероучитељ који буде распоређен у нашу школу. Грађанско васпитање у другом циклусу реализоваће наставници који за тај предмет имају уверење о завршеној обуци: наставници српског језика, историје и географије.

Слободне наставне активности као облик образовно - васпитног рада реализују се у складу са Планом наставе и учења. Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

ПОСЕБАН ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Посебан програм образовања и васпитања уређује се правилником у којем је дато упутство о организацији и раду установе и одређују установе које настављају са радом у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних околности.

Школа у складу са планом и програмом наставе и учења и препорукама за организацију и реализацију наставе врши распоред обавезних предмета, изборних програма и активности, односно утврђује распоред часова у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних ситуација и околности.

Час непосредне наставе са ученицима траје 30 минута.

Полазна основа за планирање, организацију и реализацију наставе су препоруке и план реализације наставе у случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних ситуација и околности.

У случају непосредне ратне опасности, ратног стања, ванредног стања или других ванредних околности, дозвољено је одступање до 20% од прописаног плана и програма наставе и учења.

Школа води евиденцију образовно-васпитног рада са ученицима у складу са законом.

4. МАТЕРИЈАЛНО-ТЕХНИЧКИ И ПРОСТОРНИ УСЛОВИ РАДА

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

- Буџетом Града Панчева прошле године нажалост нису предвиђена инвестициона улагања у школе. Што се тиче наше школе обезбеђена су средства у висини од 2.000.000 динара за улаза у школско двориште.
- Из сопствених уштеда успели смо да заменимо 5 прозора у ходнику и спрату школе у висини од 500. 000 динара
- Осим овог извршен је редовни ремонт система за грејање и котларнице за који је издвојено око 70,000 динара.
- Од Покрајинског секретаријата за образовање добили смо 35 рачунара, 4 комплета (лаптоп рачунар, пројектор и колица) и 1 штампач. Сва ова средства ће бити укључљена у процес наставе како би се побољшао квалитет исте употребом савремених наставних средстава.
- Припремљена је и генерално очишћена и дезинфикована школа и школски простор, после изведених радова како би се спремно дочекала нова школска година. Због корона вируса и епидемиолошких мера, у наредном периоду нас очекује свакодневна дезинфекција школског простора, самим тим ће нам бити потребна и већа средства за потребе хигијенизације школе.
- Током септембра нас очекује поправка паркета у физкултурној сали како би се настава физичког васпитања несметано одвијала за време зимских месеци.
- Као приоритет за следећу школску годину, а и наредни период, остаје друга фаза замене фасадне столарија која је у очајном стању и санирање фасаде на згради школе и физкултурној сали, набавка новог намештаја

ШКОЛСКИ ПРОСТОР

Намена простора	квм	Квм по ученику
Површина шк. зграде	2.398	6,85
Двориште	2.456	7,02
Спортски терени	679	2,00

ШКОЛСКА ЗГРАДА

НАМЕНА ПРОСТОРА	Бр. Просторија	М ²
Специјализоване учионице	15	1.080
Физкултурна сала	1	264
Радионица	1	72
Библиотека	1	75
Зборница	1	72
Канцеларија стручног сарадника	2	50
Кухиња са трпезаријом	1	83
Мокри чворови	6	210
Ложионица са радионицом	3	334
Подруми	2	360

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Управа	2	38
--------	----------	-----------

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Назив	Раз. наст	Пр. настава	Укупно
Графоскоп	2	4	6
Електронске табле	2	2	4
Радио касетофон	7	4	11
ТВ пријемник	2	2	4
DVD	2	-	2
Рачунар	10	30	40
Музички INSTR.	5	10	10
Лаптоп рачунар	3	7	10
Видео пројектор	3	3	6

Један од задатака у РПШ-у јесте и набавка наставних средстава са циљем задовољења прописаних норматива. У школској библиотеци има преко 8.000 књига и око 200 сликовница. Школа је претплаћена на часописе и публикације који се користе у наставном процесу и административним пословима : „Просветни преглед“, „Параграф лекс“ и др.

КАДРОВСКИ УСЛОВИ

Кадрови у школи задовољавају захтеве Правилника о профилу школске спреме, као и норматива рада са ученицима.

НАСТАВНИЦИ РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ

Врста радног односа	Наставници разредне наставе	Професори разредне наставе	Свега
Стални	1	9	10
Одређено време	-	-	-
Приправници	-	-	-
Свега	1	9	10

НАСТАВНИЦИ ПРЕДМЕТНЕ НАСТАВЕ

Врста радног односа	Наставници		Професори		Свега
	Пуно рад.вр.	Непуно рад.вр.	Пуно рад.вр.	Непуно рад.вр.	
Стални	1	3	3	11	18
Одређ. вр.		3	-	-	3
Свега	1	6	3	11	21

УСЛОВИ СРЕДИНЕ У КОЈОЈ ШКОЛА РАДИ

Школа је једна од десет основних школа у граду. По броју ученика и одељења спада у ред средњих школа, али по традицији је једна од најстаријих и најуспешнијих. У школи се успешно реализује настава основног образовања одраслих. Реализација наставе у ООО прошле школске године одвијала се у комбинованом одељењу другог и трећег циклуса. Школски тим наше школе прошао је неопходну обуку, чиме је оспособљен за рад са одраслим полазницима. Школа је 2013. године верификована за рад у ООО. Пре две године смо добили сагласност Покрајинског секретаријата за отварање издвојеног одељења при Казнено поправном заводу Панчево.

С обзиром да се школа налази у ужем центру града, повезана је мрежом улица, тако да је доступна ученицима који живе на локацијама које су удаљене од школе. Захваљујући тако повољној локацији и близини аутобуске станице, нашу школу похађају и ученици из удаљених делова града, као што су Скробара, Дубока Бара, Баваништански пут и Стари Тамиш. За долазак у школу, као и повратак у ова насеља користи се бесплатан локални превоз, а Град Панчево је обезбедио средства.

Специфичност је да виши разреди, тј. ученици 5. до 8. разреда, похађају наставу само у преподневној смени, што одговара великом броју родитеља, а нарочито ученицима који се баве спортом, јер се већина тренинга одвија у вечерњим сатима.

И ове школске године уписано је два одељења првог разреда, укупно 38 ученика. Евидентно је да се број уписаних ученика у школу повећава сваке године, а и велики је прилив ученика у осталим разредима.

У школи постоје и две групе ученика који похађају продужени боравак.. Заинтересованост родитеља и ученика првог и другог разреда је изнад свих очекивања.

Без обзира на све отежавајуће околности наметнуте споља, оно што карактерише нашу школу, јесте огромна преданост свом позиву, видљива љубав према деци, перманентно неговање позитивног духа и промовисање суштинских и квалитетних породичних и животних вредности. Захваљујући свему томе наша школа је једна од ретких где се повећава број уписаних ученика.

5. ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Место становања ђака путника и свих осталих ученика - образовни ниво родитеља, дефицијентност породица, по одељењима - стоји у документацији директора и секретара школе, и у дневницима рада разредних старешина.

Школа има 16 одељења, и то осам од 1. до 4. разреда и осам од 5. до 8. разреда. У свим разредима има по 2 одељења. Уписани су и полазници другог и трећег циклуса циклуса ООО, по једно одељење, док за први циклус још увек нема довољно уписаних полазника како би се формирало одељење. Први циклус похађају полазници од I-IV разреда. Други циклус полазници V и VI разреда, а трећи циклус полазници VII и VIII разреда. Сваки циклус траје по годину дана, а након завршеног трећег циклуса добијају сертификат о завршеној основној школи. У издвојеном одељењу при КПЗ Панчево реализација наставе ће почети када се за то стекну безбедни епидемиолошки услови.

Образовање би требало да буде засновано на интегрисаном наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између различитих наставних предмета. Потребно је поштовати индивидуалне разлике међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања. Због тога је неопходно да се настава прилагоди индивидуалним карактеристикама, могућностима, потребама и интересовањима ученика чиме ће се испоштовати и начин рада са ученицима који имају сметње у развоју. Она треба да омогући изградњу трајних и употребљивих знања и вештина. Треба да подстиче радозналост, истраживачки дух, сазнајну мотивацију, истрајност, односно активно учешће ученика у настави.

Успостављањем хоризонталне и вертикалне повезаности унутар школског програма избегава се непотребно понављање наставних садржаја, омогућава се да се сродни садржаји из различитих предмета обрађују заједнички, смислено повезују и примењују.

Сви ови подаци су значајна смерница за будући начин рада учитеља. На почетку школске године било би добро да се користи игра и дидактички материјал који поспешује развој и способности као и све оно што је предвиђено циљевима и исходима.

Треба напоменути да ће се ученици тога 5. до 8. обавезно опредељивати за једну слободну активност. Обавезни предмети су: српски језик, математика, свет око нас, физичко васпитање, ликовна култура, музичка култура. Изборни предмети су: енглески језик, грађанско васпитање, веронаука,. Од 5.-8. разреда поред грађанског васпитања и веронауке у наредној години ученици су се определили за следеће изборне активности : цртање, сликање и вајање у петом и шестом разреду, домћинство и моја животна средина у седмом и осмом разреду.

И ове године биће описно оцењивање у првом, док ће се у осталим разредима ученици оцењивати бројчано.

РАСПОРЕД ЧАСОВА И СМЕНЕ

(по данима за сваки разред са временском организацијом (сатница):

Нижи разреди ће наставу похађати у две смене. Настава у првој смени почиње у 8,00 часова, а у другој у 13,15 часова. Између смена ће се вршити хигијенизација и проветравање учионица и просторија. Смене се мењају на две недеље.

Виши разреди ће наставу похађати само у првој смени са почетком наставе у 8,00 часова.

Почетак наставе са полазницима основног образовања одраслих планиран је за 17,00 ч.

Рад у продуженом боравку

организоваће се у складу са Правилником о ближим условима организовања целодневне наставе и Продуженог боравка (Службени гласник РС ,бр. 77/2014) и уз примену свих прописаних епидемиолошких мера заштите, са посебним нагласком на организацији исхране и слободног времена ученика.

Рад у продуженом боравку реализоваће се у две групе које ће сачињавати ученици првог и другог разреда. Рад у боравку почиње у 07,00 часова, а завршава се када родитељи дођу по децу у поподневној смени, око 17 часова.

Једну групу чине ученици првог разреда, а другу ученици другог разреда. Смене се мењају на две недеље.

Директор и стручни сарадник прате наставу кроз континуирани непосредни увид у исту и врше инструктивно-педагошки надзор, односно пружају саветодавну подршку наставницима са запосленима и родитељима ученика, на тему пандемије и заштите уношења и преношења COVID 19 и поштовању усвојених правила понашања који обезбеђују епидемиолошку безбедност.

Школа ће пратити актуелну епидемиолошку ситуацију и све активности ће организовати на начин који осигурава заштиту здравља ученика и запослених.

Пет кључних мера стратегије ублажавања ризика ако се епидемија развије

Директор школе ће са посебном пажњом да организује дежурства у школском објекту током радног дана (у ходницима, дворишту, на уласку у школу), а у циљу подизања епидемиолошке и сваке друге безбедности ученика и запослених.

1. Доследна и исправна употреба маске у простору школе од стране свих лица;
2. Физичка дистанца према могућностима школе (може мања од 1 м);
3. Хигијена руку и респираторна хигијена;
4. Чишћење и дезинфекција простора школе у целини;
5. Успостављена сарадња са надлежном здравственом службом.

Током августа и септембра 2022. године, а посебно прве наставне недеље школске 2022/2023.године, у оквиру редовне наставе и других облика непосредног рада са ученицима, биће предвиђен и реализован информативно – саветодавни рад.

Начин праћења и вредновања постигнућа ученика

Праћење напредовања, ангажовања, оцењивање и вредновање постигнућа ученика оба циклуса обављаће се континуирано у току непосредног образовно-васпитног рада од првог до осмог разреда.

Праћење напредовања ученика ће се одвијати кроз перманентно уочавање и запажање постигнутих исхода и стандарда постигнућа, као и проверавање постигнутих исхода, односно стандарда постигнућа.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању. Постигнућа ученика којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању оцењују се на основу ангажовања и степена остварености циљева и исхода дефинисаних планом индивидуализације и ИОП-ом. Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања. Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Наставници који реализују наставу и одељењске стрешине воде прописану педагошку документацију и сачињавају редовне кварталне извештаје.

Стручни органи школе ће редовно разматрати достављене извештаје, са којима ће бити упознати и родитељи на нивоу одељења, Савет родитеља, Ученички парламент и Школски одбор.

6. НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

*****Напомена:** Годишњи планови и програми рада наставника за први и други циклус основног образовања и васпитања су **САСТАВНИ ДЕО** школског програма. Они постоје у његовој електронској верзији и то на „издвојеном месту“ - у посебним word документима из разлога ПРЕГЛЕДНОСТИ И ЛАКШЕГ УВИДА У САДРЖАЈ, док штампана верзија их не садржи из разлога рационалне уштеде, **а све на основу СТРУЧНОГ УПУСТВА О НАЧИНУ ИЗРАДЕ ШКОЛСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ.**

Планови и програми предложени су, разматрани и усвојени од стране Наставничког већа и Школског одбора, а на основу Законских основа планирања (наведених на уводној страници програма).

Школски програм је заснован на циљевима, исходима, садржајима и активностима и на поступцима остваривања прописаних основа школског програма. Садржи листу предмета (основних, обавезних, изборних), као и фонд часова. Истакнуто је на који начин се може пратити остваривање односно реализација свега овога. Индивидуални планови и програми наставника подразумевају и допунску, додатну наставу као и секције, а према потребама, могућностима и интересовањима ученика уз процену наставника. Реализација поменутог се евидентира у дневницима рада, а ефекти у документацији наставника.

Оперативни месечни планови рада се раде за сваки месец. Сви ови планови, део су укупног Годишњег плана рада школе. Опширнија верзија наставних планова се налази код самог наставника.

7. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА

Остали облици образовно-васпитног рада у складу са могућностима школе, узимајући у обзир интересовања ученика и њихове потребе биће реализовани кроз:

- * допунску наставу
- * ЧОС
- * ваннаставне, друштвене, хуманитарне, техничке и културне активности
- * екскурзије, излети.

*** Напомена: Сви горе поменути облици васпитно-образовног рада чине сасвани део Школског програма, чији разрађени планови (циљеви, задаци, сврха, начин остваривања, период реализације, извештај о реализацији -постоје у школској и педагошкој документацији.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска и додатна настава ће се организовати према потреби, а у односу на конкретног ученика, те ће се према тим потребима прецизно дефинисати области, наставне јединице и теме које ће се обрађивати. Све ово ће бити разрађено у Годишњем плану за конкретни школску годину и у месечним плановима наставника.

Допунска настава се планира и остварује у току наставне године у оним фазама развоја наставног процеса када дође до заостајања појединих ученика у савладавању програмских садржаја. Узроци таквих појава су бројни. Најчешће су или субјективне природе и треба их тражити у слојевитој психи ученикове личности (интелектуални капацитети, образовна неефикасност, несигурност, страх и сл.), али могу постојати и објективни узроци за неуспех у раду (дужа болест, породични проблеми, досељење из неразвијене друштвене средине и др.). Пре организовања допунске наставе потребно је одредити ученике којима је потребна помоћ и утврдити наставне садржаје које нису разумели и усвојили. На основу посматрања рада и напредовања ученика, као и разговора са ученицима и њиховим родитељима одредити ученике који имају тешкоће у учењу и направити програм рада и издвојити садржаје које треба поново обрадити и дуже увежбавати.

У допунској настави користимо више очигледна средства како бисмо ученицима олакшали разумевање градива. Доминантни облик рада у допунској настави је индивидуални. Он највише осигурава повећану активност ученика.

Проблеми и заостајање у савладавању наставних садржаја може се односити на бројне захтеве, али се могу сврстати у српском језику у следеће групе:

- тешкоће у читању и писању;
- одступање од језичког стандарда;
- типичне правописне грешке;
- недостаци у говорном комуницирању;
- неуредна и нередовна израда домаћих задатака;
- слабо интересовање за читањем и књигом уопште.

Циљ организовања допунске наставе је да се ученик што пре придружи осталој већини у разреду у савладавању наставних садржаја.

Основа за методичко опредељење у приступу допунској настави мора увек бити у томе како помоћи слабом ученику да надокнади изгубљено а да то истовремено буде и брзо, и једноставно, и трајно.

ЧАСОВИ ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Циљеви и задаци одељењског старешине су да у условима остваривања плана и програма на нивоу разреда подстиче и прати организовање индивидуалних активности сваког ученика и доприноси остваривању синтезе васпитних утицаја и учениковог искуства у целокупном развоју личности ученика. На часовима одељењског старешине обрађују се садржаји који нису обухваћени програмским садржајима обавезних, изборних и осталих организационих форми рада на нивоу школе.

Циљеви и задаци ЧОС-а су:

- упознавање ученика са кућним редом школе и њиховим радним обавезама;
 - упознавање ученика са њиховим правима и обавезама у школи и ван ње;
 - подстицање изражавања интересовања, индивидуалних активности и креативности сваког ученика;
 - формирање, развијање и усмеравање позитивних међуљудских односа-стварање позитивне климе у разреду;
 - усмеравање ученика на поштовање личности других ученика и уважавање различитости и разлика (поштовање личних потреба и потреба других);
 - системско здравствено просвећивање ученика.
 - коришћење различитих социјалних вештина у непосредном друштвеном окружењу;
 - оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
 - развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других;
- План рада ЧОС по разредима је такође сатавни део овог документа и налази се у електронском облику у педагошкој документацији одељењског старешине.

Програм ових активности је у корелацији са локалном средином и шире. У оквиру плана за први циклус, све активности слободних и културних активности су парцијално наведене по разредима, док ће за други циклус план истих бити изложен у овим и наредним редовима, обједњавањем.

Општи циљ је неговање ваљаног система вредности и усмеравање ка њему, нуђењем очигледних примера добре праксе и покушајима да се горе поменуто искуствено доживи.

Специфични циљеви слободних активности јесу: формирање стваралачке личности ученика и то развијањем и неговањем њихове радозналости и отворености према новим појавама и садржајима; подстицањем истраживачког духа, стрпљења и самосталности у раду; неговањем способности опажања и критичког мишљења и слободног изражавања; стварањем услова за друштвено афирмисање личности ученика; Поспешивање креативности ученика....

Ваннаставне активности ученика везане за наставу нису настава у ужем смислу те речи, али се уклапају у све циљеве и задатке организоване наставе.Због тога су оне ослобођене стандардних методичких захтева за редовну основну наставу, али се организују по додатним захтевима слободних активности везаних за наставу.За успешно уклапање ових слободних активности у целокупну педагошку делатност разредне наставе,неопходно је њихово методичко везивање за наставу, у форми:

- слободног стицања знања из наставних области;
- слободних културно-уметничких активности за употпуњавање естетског васпитања и образовања по властитом укусу и способности.

Циљ ваннаставних активности је формирање стваралачке личности ученика и то развијањем и неговањем њихове радозналости и отворености према новим појавама и садржајима; подстицањем истраживачког духа,стрпљења и самосталности у раду; неговањем способности опажања и критичког мишљења и слободног изражавања; стварањем услова за друштвено афирмисање личности ученика.

На часовима ваннаставних активности обрађиваће се садржаји којима се обухватају садржаји обавезних и изборних предмета и покривају области ученикових интересовања:рецитаторске, глумачке, плесне, куварске, цвећарске, спортске,... радионице.

Задаци ваннаставних активности:

- неговање језика;
- правилно изговарање и рецитовање;
- увежбавање за јавне наступе;
- развијање креативности;
- развијање реторичке способности;
- развијање естетске вредности;
- синтеза покрета и говора;

- развијање способности за имитацију и идентификацију;
- учешће на школским, општинским и међуопштинским смотрима;
- развијање осећаја за ритам;
- задовољавање дечјих потреба за покретом и игром;
- естетско обликовање тела;
- учешће на школским приредбама и концертима.

ШКОЛСКЕ СВЕЧАНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

У нашој школи се традиционално организују школске свечаности и академије поводом Дана школе, Школске славе Св.Саве, пријем првака у Дечји савез, ХУМАНИТАРНИ КОНЦЕРТИ, и учешће у градском карневалу....

Општи циљеви:

- активирање ученичког језичког и музичког изражавања ;
- исказивање и афирмација дечје креативности, способности, оригиналности и свестраности,...
- развијање самоуверености, слободе израза и осећаја задовољства;
- развијање и неговање хуманости и саосећајности;
- дружење са познатим личностима у циљу помоћи другима!
- развијање емпатије;
- развијање ваљаног система вредности;

9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

Циљеви и задаци су исти као и код слободних активности.

Програм се реализује, између осталог, кроз:

- Посете Културном центру Панчева – филм, позориште, едукације, семинари, изложбе, приједи....;
- Посете Градској библиотеци-промоције књига. књижевне вечери, сусрети....;
- Посета Музеју града Панчева-поставке, изложбе, Ноћ музеја....;
- Посета сајму науке и технике;
- Посета сајму књига;
- Посета Геронтолошком центру у Панчеву-обилазак,акције ученика...;
- Посета Дому за децу „Споменак“-изложбе....;

- Посета Месној заједници „Никола Тесла“ -организовање и учешће у акцијама...;
- Хуманитарни концерти, приредбе и акције;
- Дружење са познатим личностима-глумци,певачи, спортисти....;
- Могуће учешће на Међународном карневалу у Панчеву;
- Учешће на конкурсима ликовних и литерарних редова;
- Учешће на фото-конкурсима;
- Сарадња са Црвеним крстом и организацијама културних активности у хуманитарне сврхе...;
- Сарадња са Домом омладине-семинари, едукације....

Носиоци реализације горе наведених и осталих активности које се понуде у току школске године, су: одељењске старешине и предметни наставници ликовне, музичке културе, биологије, историје, географије,ТО, физике, хемије, српског језика и наставници осталих предмета који могу да реализују неку од поменутих активности; Носиоци и координатори свих активности и акција су поред наведених, педагог и директор школе.

10. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

1. За ученике другог разреда изводи се организована обука пливања у трајању од месец дана;

2. За све ученике школе два пута годишње организује се крос, тј. спортски дан (јесењи и пролећни);

3. Постоји дугогодишња традиција школе да се поводом Дана школе за ученике организују спортске активности на којима учествују и ученици других школа. Тада такође оржавамо и утакмицу између ученика и наставника, али то касније понављамо и у току школске године у спортским играма по договору са ученицима;

4. Ученици тј. њихови представници учествују на такмичењу „Најбржи основац“ и то од 3.-6. Разреда;

5. Ученици од 5.-8. разреда учествују на различитим Општинским такмичењима која се изводе према утврђеном календару ,а у складу са републичким календаром такмичења у спортовима за које проценимо да у датом тренутку можемо да пружимо свој максимални учинак. У зависности од резултата које постигнемо, уследиће пласман на следећи ниво такмичења. Напомена: на овим такмичењима учествују селектовани ученици, тј. они који показују истакнуте способности у дређеним спортским гранама;

6. Учествујемо на такмичењима у „Мини рукомету“;

7.Једном недељно у школи се реализује рукометна секција за ученике петог и шестог разреда;

8.За ученике 5. и 6. разредаорганизује се турнир у „малом фудбалу“ , као и за ученике 7. и 8. Разреда;

9.За ученице 7. и 8. разреда организује се такмичење у одбојци;

10.За ученике 6. и 7. разреда организује се тамичење у кошарци у ме шовитим екипама (3+2);

11. Јавни час физичког васпитања (Акцију су покренули Удружење за младе „ Зен арт „, и дневни лист „Куир“ , а подржали су је Министарство омладине и спорта и Министарство просвете, науке и технолошког развоја).

11. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Овај програм је сачинио Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у саставу:

1. Јасна Капор, педагог - координатор тима
2. Маја Миладиновић /секретар школе/, члан
3. Бранка Величковић /разредна наст. - Школски одбор/, члан
4. Золтан Бисак /наст. ТИО, тех. и технол. – пред. већа природ. наука/, члан
5. Маја Бошковић /наст. српског јез. – председ. већа друшт. наука/, члан
6. Мејрема Станковић /наст. физ. и здр. васпит.–председ. већа вештина/, члан
7. Никола Драгаш /Савет родитеља /, члан
8. Ања Јакимовски - представник Ученичког парламента
9. Ивана Пећанац - представник Ученичког парламента

У оквиру овог програма постоји и:

- План других облика ризичних понашања(болести зависности, деликвенција);
- План превентивних и интервентних активности за заштиту ученика од ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА;
- План превентивних и интервентних активности за заштиту ученика од ТРГОВИНЕ ЉУДИМА.

Законска заснованост програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања
Програм заштите од насиља заснива се на Закону о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. и 10/2019)- Права, обавезе и одговорност ученика – Чланови: 79, 80 и 83.; Одговорност родитеља – Члан 84; Васпитно – дисциплински поступак (тежа повреда и повреда забране) – Члан 85; Васпитне и васпитно-

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

дисциплинске мере и правна заштита ученика – Члан 86; Одговорност установе за безбедност деце и ученика – Члан 108; Правила понашања у установи – Члан 109; Забрана дискриминације – Члан 110; Забрана насиља, злостављања и занемаривања – Члан 111; Забрана понашања које вређа углед, част и достојанство – Члан 112; Закону о основној школи (Сл. Гласник РС“, бр.), Правилнику о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Сл. Гласник РС“, бр. 46/2019), Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. Гласник РС“, бр. 65/2018); Правилник о обављању друштвено – корисног, односно хуманитарног рада („Сл. Гласник РС“, бр. 68/2018); Стручно упутство о заштити и безбедности деце и ученика у установи (број 610-00-953/2014-01), Стручно упутство о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад-органа старатељства у заштити деце од насиља (број 611-00-419/2018-04), као и други релевантни дописи надлежног Министарства просвете, науке и технолошког развоја. У изради овог програма коришћени су и Правилник о стандардима квалитета рада установе („Сл. Гласник РС“, бр. 14/2018), као и Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. Гласник РС“, бр. 81/2017 и 48/2018). Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, бр. 22/2016); Међународна Конвенција о правима детета, као и нови Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/18) и другим прописима којима се регулишу права ученика такође су инкорпорирани у програме заштите наше школе којом се школа обавезује да о безбеди остваривање свих права детета, а нарочито, на заштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања, потпуну информисаност, на правично поступање и заштиту приватности, као и да детету које је било изложено насиљу обезбеди подршку за физички и психички опоравка и његову социјалну реинтеграцију.

Нов је Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, „Службени гласник РС“ бр.104 од 31.јула 2020. Програмом заштите дефинишу се превентивне и интервентне активности, одговорна лица и временска динамика остваривања.

Садржи:

- Начине на које се превентивне мере и активности уграђују у свакодневни живот и рад установе (васпитне, наставне, ваннаставне активности) на свим нивоима (појединац, одељ. заједница, парламент, стручни органи..);
- стручно усавршавање запослених у области заштите (засновано на процени компетенција и реалних потреба установе);
- начине информисања о обавезама и одговорностима у области заштите од насиља, злостављања и занемаривања;
- подстицање и оспособљавање ученика за активно учествовање у раду одељенске заједнице, парламента, школског одбора и стручних органа;
- садржаје и начине за појачан васпитни рад;
- поступке за рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања;
- начине реаговања на насиље, улоге и одговорности, поступање у интервенцији;

- облике и садржаје рада са свим ученицима (који трпе, врше насиље, сведоци);
- начине, облике и садржаје сарадње са породицом, лок. самоуправом, полицијом, центром, здравственим службама, правосуђем и др.;
- начине праћења, вредновања и извештавања остваривања програма заштите.

ПРОГРАМ за заштиту ученика садржи и:

- План превентивних и интервентних активности за заштиту ученика од ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА;
- План превентивних и интервентних активности за заштиту ученика од ТРГОВИНЕ ЉУДИМА;
- ПЛАН ПРЕВЕНЦИЈЕ УПОТРЕБЕ ДРОГА КОД УЧЕНИКА и других облика ризичног понашања (употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка деликвенција и сл).

Значење појма насиље, злостављање и занемаривање; Облици и последице насиља

Насиље је вишедимензионална појава. Не постоје прецизне границе између различитих врста и облика насиља јер се они међусобно преплићу и условљавају.

Дефинише се као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог. Насиље и злостављање може да се јави од стране: запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно старатељу или другом лицу које је преузело бригу о детету и ученику (у даљем тексту: родитељ); детета и ученика према другом детету и ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику и према запосленом. У овом документу, појам насиље се користи у складу са природом делатности образовно-васпитне установе, тј. школе.

Облици насиља су:

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, експлоатацију детета и ученика, електронско насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Електронско насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (website), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусти у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Последице злостављања:

- конгнитивни, говорни, емотивни поремећаји
- аутодеструктивно и деструктивно понашање
- хронични здравствени проблеми
- тешкоће у учењу
- поремећај идентитета

Разорност злостављања

- По појединца (патања, дисфункција-физичка и ментална болест, криминал, насиље; угрожен развој – деца се не развијају у сигурне, снажне, слободне, моралне, продуктивне, отворене, одговорне појединце);
- По породицу (насиље се понавља у следећим генерацијама, усложњава ескалира. Круг насиља – злостављана деца постају потенцијални насилници);
- По друштво (антисоцијално понашање, односи тензија и конфликта, слаба продуктивност, ниска социјална компетентност).

Општи циљ Програма је унапређивање квалитета живота ученика применом:

- Мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика;
- Мере интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање.

Специфични циљеви Програма:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
- Укључивање свих интересних група (деца, ученици, наставници, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директор, родитељи, старатељи, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције;
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља;
- Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља;
- Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, деце, ученика, родитеља, старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

Специфични циљеви у интервенцији

- Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.
- Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља.
- Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.
- Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот установе.
- Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља.
- Превентивне активности

Превенција насиља у образовно-васпитним установама је скуп мера и активности које имају за циљ стварање сигурног и подстицајног окружења, неговање атмосфере сарадње,

уважавања и конструктивне комуникације, у коме неће бити насиља, или ће га бити што мање.

Програм и активности превенције омогућавају:

- благовремено уочавање потенцијалног насиља и отклањање ризика;
- припрему за адекватно реаговање уколико се насиље догоди;
- свеобухватну ресоцијализацију учесника у насиљу;
- заштиту права и смањење додатне патње свих који су укључени у насиље.

Најуспешнији приступи превенцији насиља су:

- Подизање свести и знања о насиљу од раног узраста;
- Обухватање свих учесника у животу и раду установе-запослених, деце и родитеља;
- Прожимање кроз цео образовно-васпитни процес;
- Обезбеђивање потребних услова у установи за спровођење превентивних програма;
- Усмереност на изградњу позитивне климе у установи;
- Не толерисање насиља а подстицање позитивног понашања;
- Укључивање деце и као креатора и као реализатора превентивних активности;
- Развијање вршњачких тимова за подршку деци и
- Добијање пуне подршке локалне заједнице.

-!Здраво и подстицајно окружење је саставни део професионалне и личне одговорности свих запослених у образовно-васпитним установама. Превенција захтева ангажовање и других учесника у образовно-васпитном процесу: деце/ученика, родитеља и локалне заједнице!

Превентивне активности допринеће да деца:

- прихвате и науче вештине потребне за боравак и живот у колективу;
- осећају се заштићено и сигурно у установи;
- успешније и ефикасније уче;
- буду одговорнија и науче да управљају сопственим понашањем у конфликтним ситуацијама (да их избегавају или конструктивно решавају);
- да управљају осећањима као што су љутња, фрустрација, срећа и усхићење;
- успостављају и негују пријатељства;
- науче да заштите своја и поштују права других (на пример, право на приватност, слободу избора и сл.);
- разумеју и прихватају разлике, сарађују са другима и раде тимски.

Превентивне активности допринеће да одрасли:

- преузму одговорност за стварање и неговање подстицајног окружења у установи;
- развију и негују здраве стилове комуникације и односа са другима;

- поштују своја и права других;
- уважавају различитости и негују кооперативност и сарадњу;
- усвоје и примењују практична знања и вештине за конструктивно превазилажење сукоба и кризних ситуација (саосећајна комуникација, посредовање у конфликтима, комуникација са медијима и сл.);
- уоче и конструктивно се супротставе разним облицима насиља.

-! Деца, родитељи и запослени у образовно-васпитним установама треба да препознају потенцијалне изворе и узроке насиља и да превентивним активностима спрече појаву истих

Конкретне активности из области превенције које школа реализује

1. Идентификовање и рад са децом која имају проблеме у понашању; индивидуални разговори са ученицима, родитељима; осмишљавање начина рада и мера; успостављање сарадње са Центром за социјални рад, МУП-ом, Школским диспанзером, Домом „Споменак“ и са колегама(психолозима, дефектолозима и социјалним радницима) из осталих школа и институција;

2. Сем индивидуалног саветодавног рада са децом која имају проблеме у понашању, обављамо и групни саветодавни рад, на нивоу одељења као и психолошке радионице са циљем конструктивног решавања сукоба; Наведене активности се реализују на ЧОС-у грађанском васпитању и верској настави, на часовима физичког васпитања и у раду са педагогом и директором;

3. Као посебни програми реализују се: Програм превенције болести зависности- на ЧОС-у, ЧОЗ-у, грађанском васпитању као и у непосредном контакту;

4. Програм васпитног рада са ученицима има за циљ подстицање и развијање здравих и прихватљивих социјалних односа;

- односа разумевања и сарадње како у школи тако и између породице и школе, друштвене средине и детета;
- оспособљавање ученика да разумеју, прихватају, поштују потребе и осећања других као и различитост култура и традиција;
- неговање прихватљивих социјалних и хуманих односа у школској средини и животу уопште;
- развијање комуникативних способности;
- вежбање и учење самоконтроле;
- начини контролисања и превазилажења извора стреса;
- избегавање ризичних понашања и групација;
- афирмација позитивних примера у неговању етичких норми и система вредности;
- кризички однос према медијима;

5. Саветодавни континуирани рад педагога са наставницима;
увођење у проблематику, предлагање решења; на седницама Одељенског и Наставничког већа и индивидуално;

6. Ликовни конкурси и хуманитарни концерти;

7. Стално подсећање ученика, наставника и родитеља на њихова права али и обавезе прописане Правилником понашања у школи и Правилником о безбедности;

8. Стручно усавршавање запослених;

9. Спортске активности: Одбојка, кошарка, мали фудбал, стони тенис; Крос; Атлетика; Игре без граница; Мала олимпијада;

Једна од посебно интересантних активности јесу утакмице између ученика и наставника (Одбојка, кошарка или мали фудбал);

У свим горе наведеним активностима циљ је исти, а то је неговање колективног духа, заједништва, фер-плеја, поверења, поштовања правила, узајамног поштовања између ученика, ученика и наставника и између наставника.

10. Ваннаставне активности:

-цвећарске, куварске и и стрип радионице;

-фото секција;

-учешће на Пролећном и Градском карневалу;

-изложбе кућних љубимаца;

-Обележавање Божића, Ускрса, Слава, Дана Школе;

-планинарење, бициклизам, пецање, клизање;

-посете позоришним и филмским представама, музејима;

У горе наведеним активностима циљ је неговање здравог и квалитетног начина живота, као и указивање на етичке и естетске вредности и прихватљиве животне стилове.

Уграђивање у школска документа

Предмети и наставни садржај који ће се користити за превенцију насиља:

Српски, енглески и француски језик: обрада различитих текстова и књижевних дела предвиђених програмом може бити оквир за анализу узрока и последица различитих видова насиља (један од постављених циљева може бити уочавање односа моћи, сагледавање последица злоупотребе, замишљање могућих другачијих исхода и сл.).

Свет око нас: односи у породици, права и обавезе чланова породице, развијање одговорног односа према друговима, заједници, окружењу и школским обавезама,

поштовање одраслих, прихватање и уважавање различитих култура, планирање сопственог рада и напредовања, могућконструктивни начини реаговања на ускраћивања.

Физичко васпитање и школски спорт: уважавање разлика у физичким способностима и изгледу, јачање самопоуздања, развијање тимског духа, развијање спортског понашања такмичара, посматрача/навијача и тренера, пружање подршке саиграчима, спортско прихватање неуспеха и развој самоконтроле, поштовање фер-плеј игре, преузимање иницијативности и одговорности, стицање знања за препознавање разлика од спортских повреда и указивање прве помоћи.

Грађанско васпитање: прихватање карактеристика грађанског друштва, права и обавеза грађана, права и обавезе деце, развој друштвено-одговорног понашања, усвајање норми и прихватање последица њиховог кршења, развој свести о равноправности, заједништву.

Верска настава: развијање толеранције, прихватање различитости, различитих вера, обичаја и др.

Географија: прихватање и уважавање различитости учењем о различитим културама и обичајима; развијање саосећања и бриге о другима на основу примера хуманитарне помоћи угроженим подручјима-недостатак хране, воде, земљотреси, поплаве, временске непогоде, последице ратова, избеглички кампови и хуманитарне катастрофе, улагање у развој неразвијених подручја; људска и мањинска права у различитим државама; развијање способности правилног расуђивања расветљавањем мотивације и путева трговине људима и децом; родна равноправност; развијање еколошке свести и безбедносне културе у смислу заштите животне средине; упознавање са обичајима и различитим културама, развијање поштовања етничког идентитета и припадности.

Историја: развој осећања сопственог идентитета, саосећања и бриге за друге анализом историјских догађаја, различитим виђењем истог догађаја, дебатованем, анализирањем војне и дипломатске вештине...; упознавање са људским правима и вредностима и начинима остваривања права, анализом развоја дечијих и људских права, историје развоја слобода и права појединих угрожених група (жене, деца, новинари, особе са инвалидитетом); анализом образовања у различитим временским периодима и утицај на просперитет; Упознавање са значајем националних историјских споменика и споменика културе и сл.

Биологија: стицање знања о психоактивним супстанцама које изазивају болести зависности, њиховим утицајима на организам и социјалне односе појединца, формирање и развијање ставова, вештина и знања која ће бити препрека негативном утицају вршњака у погледу коришћења ових супстанци: упознавање са појмовима и значајем емоционалне и социјалне интелигенције; развијање еколошке свести, потребе превентивног деловања или интервенисања у ситуацијама које угрожавају живот или нормално функционисање појединца, изучавање техника указивања прве помоћи, развијање одговорног односа према животињама.

Успостављање правила понашања

Посебну важност у превенцији насиља има дефинисање правила понашања и обезбеђивање механизма за њихово поштовање.

Приликом дефинисања правила понашања и последица кршења правила треба водити рачуна о следећем:

Обавезно је да сама деца/ученици учествују у процесу и процедурама доношења одељенских/групних правила.

Правила установе доносе сви. У праћење примене укључени су запослени, али и ученици. Одговорност директора установе је да у случају кршења правила покреће одговарајуће поступке.

Оглашавање правила (панои, вебсајт, школске новине, брошуре, налепнице, беџеви...) подиже њихову видљивост и доступност.

Правила треба да буду примењива (преформулисати их све док се то не оствари).
Правила се могу мењати након одређеног периода примене (пола године, на крају школске године или кад друга постану актуелнија).

Последице кршења правила могу да се крећу од позитивних поступака (подсећање на усвојена правила, опомена, извињење, прихватање одговорности надокнадом штете/повреде); преко прихватања природних последица по себе и друге (осећање повећане одговорности, жаљење, промена односа у заједници, трајне последице по здравље, умањење личне добробити, материјални губитак); до санкција и казни (забране, ускраћења, укори, смањење оцене из владања и друге законске мере).

Усвојене процедуре у случају кршења правила имају за циљ да деца/ученици прихвате позитивне обрасце понашања, а да одрасли развију конструктивне начине управљања понашањем деце и ученика.

Процедурама се обезбеђује и хуман приступ у васпитању, успостављање самодисциплине, очување самопоштовања, јачање поверења у себе, прихватање одговорности за своје поступке и осећања, развијање друштвено одговорног понашања.

Постулат „свако има право на грешку, али и на прилику да је поправи“ има за циљ да омогући реинтегрисање у заједницу оних који греше, уз подршку и охрабривање за позитивну промену.

! Правила понашања и надокнада штете/повреде служе превенцији насиља. Пожељно је осмислити ова правила и у свим ситуацијама повећаног ризика. (излети, екскурзије, спортске манифестације, почетак и крај школске године и сл.).

Активно учешће деце-партиципација

Да би се остварили прави ефекти превентивних активности, неопходно је да деца/ученици буду активно укључени у свим фазама превенције, од планирања до реализације и вредновања резултата. Деци је за активно укључивање неопходна подршка одраслих у непосредном, свакодневном раду, али и организовањем посебних обука. Када су млађа деца/ученици у питању, пресудна је улога одељенског старешине, који усмерава развој заједнице вршњака. Поред тога, оформићемо и Ученички парламент чије ће активности бити усмерене на пружање помоћи у заштити од насиља и промоцију ненасилне

комуникације. Тим за заштиту деце од насиља треба да пружа помоћ и подржава рад Парламента и других облика партиципације деце/ученика

Неки облици рада са децом/ученицима који у овој области делују подстицајно и мотивишу активно укључивање на свим узрастима су:

- радионице, дискусионе групе, трибине;
- посећивање и организовање позоришних представа, хепенинга, перформанса, изложби;
- конкурси и ревије стваралаштва (цртежи, постери, плакати, стрипови, фотографије, карикатуре);
- спортски, културни и други сусрети.

Постоји велики број интересантних тема везаних за превенцију насиља, којима се деца и запослени у установи, без обзира на узраст, могу бавити користећи поменуте облике рада. Да би учешће у њима било што веће, а ефекти бољи, важно је омогућити опредељивање за теме и облике рада према интересовањима, склоностима и искуствима.

Обука деце и одраслих (родитеља и запослених)

Области/теме: права детета; разумевање и конструктивно решавање конфликта; ненасилна комуникација; посредовање у решавању сукоба (медијација); разумевање и прихватање различитости (против предрасуда и стереотипног мишљења); учовање и разумевање насиља; знања и вештине самозаштите и вршњачке помоћи; о кооперативном и тимском раду; о изградњи одељенске заједнице; технике ефикасног учења; креативно и критичко мишљење; драмско васпитање и улога стваралаштва деце/младих у смањењу насилног понашања; улога и значај партиципаторних уметности у креирању подстицајног окружења за децу и ученике; улога спорта у превенцији; развој самопоштовања и управљање осећањима; о техникама и методама преговарања; улога младих у хуманитарном раду.

Стручно усавршавање запослених

Теме/области: управљање дисциплином и партнерска комуникација; израда правила понашања; примена реституације (принципи, значај преговарања, важност постизања договора ...); тимски рад; значај позитивне дисциплине; значај квалитета наставе за превенцију насиља; улога и место волонтерског рада у установама; изградња подржавајућег окружења за учење и одрастање; професионални развој запослених као превенција насиља; заступање права деце/ученика; Општи и Посебни протокол о заштити деце од насиља, злостављања и занемаривања; улога шире заједнице у превенцији насиља; права одраслих у случају насиља на радном месту и у случају укључености у насиље; комуникација са медијима.

Инструкције за рад са децом у конфликту

Фазе:

- Опис догађаја – шта се догодило? (свако ко је учесник у сукобу, појединачно саопштава шта је радио, без навођења „разлога“ и окривљавања других)
- Свако каже како се тада осећао;Свако каже како се сад осећа(док прича);
- Шта је могло да буде другачије? (у циљу избегавања сукоба); Шта би сада желели да промене?
- Свако треба да каже шта је након разговора закључио, до чега је дошао,да ли је и шта научио?
- На нивоу групе се договарамо (што прецизније) шта би убудуће могли да ураде они сами (без одраслих) у сличним ситуацијама.

Фазе кроз које сваки ученик треба да прође како би приступио проблему и успешно га решио:

- Ученик треба да је свестан да проблем постоји и да је неопходно или пожељно да га реши; Треба да схвати природу или суштину проблема;
- Тек-када ученик проблем постави на право место, онда може да предузме активност; први корак треба да буде сакупљање свих важних чињеница;
- Помоћу сакупљених информација треба испитати и анализирати проблем;
- Треба утврдити која су пробна и могућа решења;
- Следећи корак је процењивање; треба утврдити како утичу решења на проблем; (у зависности од тога решења се прихватају или одбијају и трага се за правим)
- Сарадња са другим институцијама и локалном заједницом

Локална заједница треба да буде активан партнер образовано-васпитним установама у настојању да се насиље спречи и смањи. Сарадња подразумева размену информација, изградњу поверења, утврђивање заједничких потреба и циљева, али и планирање заједничких активности.

Центар за социјални рад, Канцеларија за младе града Панчева, Сигурна кућа , Дом омладине,Фокус група града Панчева,Школски диспанзер, локални медији (ТВ Панчево, Панчевац, Радио Панчево) и друге установе су актери спољашње заштитне мреже. Ову сарадњу иницира школа, или обрнуто,предлагањем облика, садржаја и начина повезивања у складу са програмима рада, улогама и одговорностима свих актера спољашње заштитне мреже. Очекује се и укључивање и других представника локалне заједнице из области науке, културе, спорта, уметности (Културни центар, Музеј,спортски клубови, галерије). Када је превенција у питању, они могу покренути и подржати мотивацију деце и младих за преузимање личне одговорности и развијање креативног односа према сопственом одрастању, образовању и креативном коришћењу слободног времена.

Укључивање у иницијативе које нуде повезивање образовања са сличним интересовањима и талентима делује превентивно и доприноси развоју здравих стилова живота и позитивних образаца понашања и комуникације са окружењем. Одрасли у ове иницијативе могу да се укључују не само као подршка деци и младима у њиховим пројектима, већ и као

партнери, сарадници, промотерти. Позитиван приступ идејама младих допринеће њиховом осећају уважености и прихваћености од стране заједнице и повећаће поверење на релацији млади-одрасли, што је необично важно у осетљивом периоду адолесценције и делује превентивно у сваком смислу.

Физичке и друге мере превенције

Превенцији насиља доприносе и обезбеђени следећи услови:

- добро организовано и доследно дежурство запослених;
- адекватно осветљење у згради и дворишту;
- ограђено и безбедно двориште;
- физичко-техничко обезбеђење
- видео надзор унутар школе и ван ње.

Интервентне активности

Да би се у установи сви осећали сигурно и безбедно, потребно је да се увек и благовремено реагује на све облике насиља.

!! Циљ интервенције је да се, пре свега заустави насиље и злостављање, да се обезбеди сигурност, смањи ризик од понављања и да се ублаже и отклоне последице.

Посебни протокол прописује редослед корака у интервенцији. Ови кораци представљају оквир за ефикасно реаговање и укључивање свих релевантних појединаца или институција у процесу заштите деце.

Највећи број насилних ситуација које се догоде у образовно-васпитним установама између деце решавају запослени у самој установи. Наиме, компетенције запослених, познавање учесника и контекста тих ситуација најчешће су довољни да обезбеде конструктивно разрешење. Само мањи број ситуација, односно тежих случајева насиља, захтева укључивање институција из других система.

За ефикасну интервенцију у оквиру саме установе неопходно је успоставити тзв. унутрашњу заштитну мрежу. То подразумева дефинисање улога и одговорности свих запослених и деце у установи у оквиру прописаних корака. У школи је дефинисано ко, када и на који начин интервенише и делује у различитим ситуацијама насиља (видети акциони план).

Међутим, ако установа има сазнања или сумњу о тежем облику насиља, и да се насиље над дететом/учеником дешава ван установе (у породици или окружењу) или од стране одрасле особе, обавезно укључује друге институције (МУП, Центар за социјални рад, здравствене службе). Само повезивање свих система у заштити детета омогућава ефикасно решавање

проблема и ублажавање последица. У овим случајевима говоримо о деловању спољашње заштитне мреже.

Најчешћи облици насиља су условно сврстани на три нивоа.

Ситуације на првом нивоу, које се дешавају између деце/ученика, углавном решава самостално наставник/васпитач/одељенски старешина; на другом нивоу наставник/васпитач/одељенски старешина у сарадњи са Тимом у оквиру унутрашње мреже; на трећем нивоу је неопходно, поред Тима, и укључивање спољашње мреже, односно других институција.

! За решавање свих облика насиља које чине одрасли над децом неопходно је укључивање Тима, директора установе или других надлежних институција.

Без обзира на то што некад дете пристаје да учествује у ситуацијама у којима има елемената насиља, и тада је обавезно реаговати, јер дете често не може да процени намеру и последице (на пример, учествовање у играма које могу угрозити здравље, учествовање у снимању или дистрибуцији материјала који угрожавају лични интегритет и сл.).

Кораци у интервенцији – поступци и процедуре у заштити деце од насиља

! Да би процедуре и поступци били што ефикаснији важно је да будемо свесни шта намеравамо да постигнемо сваким предузетим кораком. На насиље се реагује одмах и у циљу најбоље заштите детета. И у најтежим ситуацијама насиља и у ситуацијама када постоји само сумња да се дешава насиље, не треба одлагати реаговање. Потребно је зауставити насиље, обезбедити сигурност за сву децу, а консултацијама на нивоу установе и са другим надлежним службама даље решавати проблем.

1. Откривање, сазнање о насиљу, први је корак у заштити деце/ученика од насиља. У неким ситуацијама знаци насиља су очигледни, док је у другим ситуацијама веома тешко открити проблем и због тога је улога професионалца и особе која ужива поверење детета веома важна. Посебно је тешко открити да дете трпи емоционално или социјално насиље. Понекад понашање детета указује само на постојање неког проблема, и при томе треба имати у виду да деца различито реагују: повлаче се, раздражљива су, агресивна, преосетљива и сл.

Сазнање о насиљу може бити директно (кад неко саопшти податак у вези са тим) или индиректно (када на основу неких знакова посумњате да постоји могућност да се насиље дешава).

Ти знаци могу бити:

На физичком и физиолошком плану:

Трагови различитих повреда, модрице, ожиљци, опекотине, посекотине, поцепана одећа, запуштен и неуредан изглед, поломљене односно поцепане ствари, проблеми са исхраном,

болони у стомаку, главобоље, повраћање, преломи, проблеми са сном (несанице или претерано дуго спавање), нестанак ствари (мобилни телефон, одевни предмети, торбе, свеске, новац...).

На емоционалном плану:

Плачљивост, повученост односно претерана активност, раздражљивост, појава неуобичајених и претераних страхова, агресивно и аутодеструктивно понашање, ћутљивост, неуобичајена причљивост, гледање „у празно“, „ноћне море“, конзумирање алкохола/наркотика, страх од самоће, страх од дружења са другим људима, ноћно мокрење, лагање, изражено грицкање ноктију, поремећај говора, сексуално понашање непримерно узрасту и др.

У школи:

Изненадни школски неуспех, појава неоправданих изостанака, одсуство концентрације, кашњења, избегавање обавеза, недоношење домаћих задатака, избегавање или неучествовање у разноврсним активностима, избегавање дружења са другом децом, одбијање уобичајених активности, неуобичајени начин играња (код млађе деце), избегавање физичког додира (трзање), велики страх од одраслих, изражен страх од повратка кући и др.

Неки наведени облици понашања појединачно и у одређеној мери, могу бити природне или развојне реакције. Важно је обратити пажњу на екстреме, учесталост јављања, као и на комбинацију појединих симптома.

Поверење и разумевање, уз познавање процедура, кључни су предуслови за ефикасно реаговање.

Прекидање, заустављање насиља је обавеза свих који имају било какво сазнање или сумњу да се насиље догађа.

Запослени су у обавези да зауставе насиље и/или обавесте надлежне у установи. Важно је унапред договорен могући начин разговарања у различитим ситуацијама. На тај начин се предупредује стихијско и неодговарајуће реаговање и спречавају негативне последице.

Начин на који ће се насиље прекинути и зауставити зависи од конкретне ситуације (узраст, облик насиља, број укључених, место дешавања, могућност да се позове помоћ...):

Поједине ситуације физичког насиља захтевају хитно и истовремено реаговање, збрињавање учесника, обавештавање родитеља и неодложно укључивање релевантних институција (здравствена установа, полиција, центар за социјални рад);

Емоционално или социјално насиље такође треба зауставити што пре. Детету које трпи насиље треба пружити разумевање, поверење и сигурност;

Ако постоји сумња на било који облик породичног насиља, наставник обавезно обавештава Тим, који даљ преузима кораке уз консултације са Центром за социјални рад.

Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности за дете/ученика, разговор са учесницима и посматрачима.

На пример, уколико се дешава физичко злостављање или снажно вербално насиље, у првом моменту је најважније да се актери након раздвајања умире, да се обезбеди прикладан простор и време за разговор. Потражити помоћ колега, стручне службе или Тима ако је потребно. Објаснити учесницима да је циљ да се сукоб реши и да ће обе стране имати прилику да испричају шта се догодило. Договорити се са учесницима да се саслушају без прекидања, да не вређају једни друге, да говоре искрено.

У овом процесу важно је да се у установи делује синхронизовано, да се разговор са децом/ученицима о истој ситуацији не обавља више пута од стране различитих запослених, већ да се у оквиру унутрашње заштитне мреже обезбеди проток информација важних за ефикасно реаговање.

Сугестије за разговор:

- Стрпљиво и пажљиво саслушати учеснике, укључујући и посматраче;
- Пажњу усмерити на конкретан поступак и понашање;
- Без суђења, умањивања или преувеличавања сагледати ситуацију;
- Пажљиво слушати шта вам дете/деца говоре, не само она која трпе и врше насиље, већ и она која су посматрачи;
- Не интерпретирати, не мењати, не тумачити!
- Користити речник који деца користе када говоре о насиљу, злостављању и занемаривању;
- Не подразумевати, не претпостављати, питати а не тврдити;
- Разговарати смирено, не реаговати шоком, неверицом.
- Не обећавати да ће одмах све бити у реду, то није реално;
- Рећи шта се планира, шта ћемо учинити.
- Рећи да ћемо урадити све оно што је заиста у нашој моћи да помогнемо;
- Не пребацивати одговорност за реаговање на другог. Свако је у обавези да у свом домену реагује.
- Упознати учеснике са наредним корацима, ко ће и када бити информисан и укључен у процену и праћење ситуације.

После обављеног разговора неопходно је анализирати ситуацију постављањем следећих питања:

- Да ли је реакција била правовремена и ефикасна?
- Да ли су учесници умирени?
- Да ли се осећају сигурно?
- Да ли су свесни својих поступака?
- Да ли су свесни последица?
- Да ли је урађено све да се насиље не настави и не понови?
- Ко је све обавештен?

-Шта још може да се уради?
-Да ли је случај евидентиран?

После прекидања насиља и смиривања учесника, запослени који је непосредно реаговао или има сазнање о насиљу иницира консултације унутар установе ради процене ризика и израде плана заштите за све учеснике.

У овој фази Тим процењује степен ризика и одлучује на који начин ће решавати случај, да ли ће га самостално решавати или ће укључити друге релевантне институције.

! Неопходно је водити рачуна о поверљивости податка, заштити приватности и стављању интереса детета изнад интереса родитеља, школе, струке и др.

Посебна обазривост је потребна када тим процењује и одлучује само на основу сумње. Недовољно осмишљени поступци или непроверене информације могу имати негативне последице за дете. То не значи одлагање реакције, већ потребу да се свака сумња провери из више извора и да се спречи додатно или појачано насиље. Подаци до којих се дође поверљиви су и могу се ставити на располагање само службеним лицима ангажованим у поступцима заштите деце од насиља.

Како би се избегле трајне последице и спречило понављање насиља, у процесу вођења консултација и предлагања мера заштите потребно је бринути о свим учесницима.

Начини реаговања подразумевају поступке који ће децу/учеснике заштитити од даљег насиља, ублажити последице, које се могу јавити на емоционалном и социјалном плану, и јачати капацитете деце да се заштите у евентуалним насилним ситуацијама.

У исто време, установе морају континуирано радити и са дететом/учеником који испољава насилно понашање. Потребно је испитати узроке агресивности, пружити адекватну психосоцијалну помоћ у установи и, по потреби, упутити дете и у друге релевантне институције.

Активности установе треба да буду усмерене и према деци која су индиректно укључена у насиље, тј. пасивним посматрачима. Ову децу треба континуирано оснаживати да конструктивно реагују и траже помоћ, јер су они врло често у ситуацији да својим понашањем подржавају насиље (тако што не реагују или чак и навијају, мислећи да је у питању игра). Ова велика група учесника може осетити кривицу уколико ситуација постане озбиљна или трагична, а то лако може прерасти у трауму. Због тога је неопходно анализирати ситуације насиља из емоционалног и моралног угла, омогућити конструктиван приступ, извући одређене лекције, вежбати позитивне реакције и облике понашања како би се спречила ескалација насиља и понављање сличних ситуација.

Консултације су важне да би се:

- разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице;
- проценио ниво ризика;

-направио план заштите;
-избегла конфузија и спречиле некоординисане акције, које могу водити поновном проживљавању искуства оштећеног.

У консултацијама треба:

-изнети детаљан, објективан опис насиља, без процена и тумачења, водећи рачуна о приватности детета/ученика и других учесника у насиљу;
-одредити улоге, задатке и одговорности у установи;
-идентификовати улогу, задатке и професионалну одговорност других учесника/стручњака;
-донети одлуку о начину реаговања и праћења.

Након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама, могуће је, у зависности од тежине, предузети следеће кораке:

предузимање неопходних мера на нивоу установе (информисање родитеља о насиљу или особе од поверења у случајевима сумње на насиље у породици, договор о заштитним мерама према деци/ученицима, предузимање законских мера и организовање посебних програма оснаживања деце/ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља); по потреби укључивање надлежних служби:

- здравствене службе;
- Министарства унутрашњих послова, у случајевима када је детету потребна физичка заштита или када постоји сумња да је учињено кривично дело или прекршај;
- Центра за социјални рад у року од три наредна радна дана од дана дешавања насиља.

Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о детету/ученику и породици, који су у том моменту познати, и разлоге за упућивање. Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако Тим установе процени да ће тиме бити угрожена безбедност детета/ученика.

Праћење ефеката предузетих мера

Са циљем провере успешности предузетих заштитних мера, одељенски старешина/васпитач/наставник/Тим планира праћење и вредновање поступака и процедура који су примењени у односу на све учеснике насиља.

Потребно је пратити:

-понашање детета које је трпело насиље (да ли се повлачи, да ли постаје агресивно, да ли тражи подршку и на који начин...) и детета које се понашало насилно (да ли наставља са нападима, да ли тражи друге жртве, да ли га група одбацује, да ли га група подржава...);

-како реагују пасивни посматрачи (да ли се обраћају старијима за помоћ, да ли сви знају како да се повежу са унутрашњом заштитном мрежом и ко је њихова особа од поверења, да ли се препознаје страх, да ли сами предузимају неке акције и сл.);

-шта се дешава у васпитној групи, одељењу (да ли се издвајају нове групе, каква је атмосфера...);

-колико су родитељи сарадници у активностима на смањивању насиља;

-како функционише Тим и унутрашња заштитна мрежа (где су слабе тачке и шта се може боље);

-колико су друге институције (спољна заштитна мрежа) укључене и који су ефекти њиховог укључивања.

! Уколико се увиди да се ситуација насиља понавља, усложњава и постаје ризичнија и опаснија, неопходно је предвидети и друге додатне заштитне мере, на пример: од дежурних, свих запослених, вршњачког тима захтевати појачану пажњу. Укључити родитеље. Педагог треба да настави индивидуални рад са дететом, некад и са породицом у целини. Уколико нема могућности, мора укључити стручњаке из других установа из спољашње заштитне мреже, који су у обавези дискреције и заштите права деце и ученика. Документација и евиденција

Праћење понашања деце/ученика може подразумевати. Опис понашања деце/ученика у условима (у току васпитних активности, часа, одмора, ваннаставних активности, слободног времена и сл.) – негативни примери. Осим описа негативних, насилних поступака, треба да се бележе и позитивни примери, како би се деца у већој мери подстицала на позитивно понашање.

Ако се прикупљају подаци на нивоу одељења/групе, за њих може бити задужен одељенски старешина, а у уређивању формулара, свеске или слично могу учествовати сва деца.

! Сваки акт насиља мора се евидентирати у складу са договореним начином евидентирања у установи.

Учитељи и одељенске старешине могу имати и посебне фасцикле, досије, у које бележе различита запажања о понашању деце; коментаре друге деце, родитеља/старатеља, ученика, других наставника о постигнућима или пропустима у понашању. Ове белешке могу се периодично анализирати (на нивоу Тима, Одељенског и Наставничког већа и др.), како би се стекао бољи увид у то које мере и стратегије јесу делотворне кад је у питању дете које се насилно понаша.

Периодична анализа одељенском старешини треба да послужи за планирање превентивних активности са одељењем/групом, а Тиму, на нивоу установе, за унапређење Програма заштите деце од насиља.

Евиденцију о случајевима насиља води, пре свега, одељенски старешина, наставник, а Тим уколико се укључује у интервенисање. Ради свеобухватног увида, потребно је анализирати укупне податке (број, облике насилног понашања и предузете мере) доставити стручној служби, Тиму и директору установе.

У обрасце, договорене на нивоу установе, уписује се: шта се догодило, ко су учесници, како је пријављено насиље, какве су последице, који су исходи предузетих корака, на који начин су укључени родитељи, разредни старешина, стручна служба, професионалци из сругих институција, као и начин на који ће ситуација бити праћена итд.

Ова документација треба да се чува код стручне службе или директора, поштујући принцип поверљивости података.

Комуникација са медијима

Суочавање са медијима може бити ометајући и отежавајући фактор у кризној ситуацији ако са не осмисли стратегија у односу између школе и њих, а она подразумева:

У случају кризног догађаја, изјаве у медијима даваће директор школе;
Достављање саопштења за медије у коме су наведене чињенице, такође даје директор;
Развијање сталнепроактивне сарадње са медијима(и када није у питању кризна ситуација);
Бити обазрив и у незваничној и у званичној комуникацији са новинарима;
При давању изјава, водити рачуна о томе да се избегне сензационализам, везан за догађај;
Простор за давање изјава је канцеларија директора;
Имати „импулс“ да се приликом пласирања приче води рачуна да се ни у једном погледу не угрози дете или породица; Инсистирати на поштовању приватности и права детета и породице;
Треба познавати етичке кодексе медија и новинара (уопштено и конкретно);
Обавестити запослене да нису у обавези да одговарају на питања и медија;
Све информације морају бити потврђене и проверене.

РЕДОСЛЕД ПОСТУПАЊА У ПРЕВЕНТИВНОМ И ИНТЕРВЕНТНОМ ВАСПИТНОМ РАДУ СА УЧЕНИЦИМА

ПРОЦЕДУРЕ РАДИ ЕФИКАСНЕ УНУТРАШЊЕ МРЕЖЕ ЗАШТИТЕ

-чине је сви запослених у школи, уз обавезно учешће ученика и њихових родитеља
-постиже се јасном поделом улога и одговорности, као и поштовањем договорених правила понашања и процедура на нивоу школе
-представља професионално поступање запослених, учење и оснаживање ученика да се одговорно односе према себи, своје здрављу и безбедности, да уважавају једни друге, сарађују и помажу једни другима, активно учешће родитеља у животу школе, јачању родитељских компетенција и улоге породице у формирању зреле личности ученика и здравих животних стилова, подстицање ненасилне комуникације унутар породице...
-сви носиоци школског живота (наставници, ученици, родитељи) морају бити упознати са својом улогом и одговорностима за креирање сигурног и безбедног окружења за децу
-кључно је развијати однос блискости и поверења са ученицима између одраслих запослених у школи, превасходно ОС али и предметних наставника, помоћног особља,

обезбеђења, школског полицајца и неговати климу толеранције и ненасилне комуникације у школи неопходно је обезбедити начело поверљивости и превенирати стигматизацију и етикетирање ученика са којима се реализује васпитни и појачан васпитни рад.

-Важно је и доследно се придржавати договорених правила понашања, као и договорених и прописаних процедура (о чему воде рачуна директор школе и тим за заштиту).

-Значајно је евидентирати све активности на плану превентивног и интревентног васпитног рада са ученицима и њиховим родитељима, које обухватају опис ситуације, активности које су предузете и ко их је предузео, исходе предузетих активности, укључивање других појединаца унутар школе и/или укључивање „спољашње мреже заштите“.

ВАСПИТНИ И ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД СА УЧЕНИЦИМА

Васпитни рад са учеником/цима(на 1.нивоу):

-представља основ васпитног рада у школи и реализује га самостално ОС, предметни и дежурни наставници, уз обавезно учешће родитеља ученика

-ОС је у обавези да га спроводи са свим ученицима као вид превентивног рада са ученицима и подршка њиховом даљем социо-емоционалном развоју, усвајању позитивних социјалних норми, вредности и правила понашања у школи (на часовима, одморима, ваннаставним активностима, у локалној заједници...)

-ОС упознаје и подсећа ученике на правила понашања у школи и последицама кршења истих, помаже ученицима да заједно донесу одељенска правила која су основ школских правила, подстиче ученике да се придржавају донетих правила, упознаје ученике са њиховим правима и обавезама и информисе их о последицама лакших и тежих повреда обевезе ученика и повреда забране, као и процедурама

-ОС упознаје родитеље са правилима понашања ученика, родитеља и запослених у школи, превентивним активностима школе на спречању појаве насиља, као и процедурама за реаговање школе у случајевима насиља, које обавезно укључују и родитеље ученика

-ОС упознаје родитеље и са обавезама ученика и родитеља прописане законом по правилу се спроводи на часовима ЧОС-а и може бити у виду разговора, едукативних радионица, реализовањем „форум театра“ и др.може бити и изван учионице учешћем ученика у активностима Вршњачког тима, Ученичког парламента, УНЕСКО клуба и др. ваннаставним активностима које се организују у школи, а може се реализовати и изван школе (излети, посете музејима, позоришним представама и др.), о чему се израђује детаљан план за сваку од наведених активности.

-Васпитни рад су у обавези да спроводе и предметни наставници на својим часовима када се, реализовањем планираних исхода, развијањем предметних и међупредметних компетенција, афирмише култура толеранције, међусобно уважавање, неговање

демократских принципа и ненасилне комуникације, уз уважавање узрасних и индивидуалних карактеристика ученика у смислу интервенције, ОС спроводи васпитни рад са учеником/ицима који врши лакше повреде обавеза ученика и/или врши, трпи и посматра насиље (превасходно 1. нивоа.)

-ОС обавештава и укључује родитеље ученика у васпитни рад.

-ОС евидентира све ситуације, учеснике, предузете активности и исходе предузетих активности, као и изречене васпитне мере у својој педагошкој документацији за сваког ученика.

-ОС у сарадњи са одељенским већем разматра понашање ученика и изриче васпитне мере, о којима обавештава самог ученика, позива и информисаје родитеље ученика које укључује у даљи васпитни рад са учеником. Изречене васпитне мере евидентирају се у дневнику рада и ђачкој књижици ученика у ситуацијама интревентног рада обавезан је разговор ОС са свим учесницима у сукобу (починиоцима, жртвама и сведоцима) о правилима понашања на часу, о правилима ОЗ за превенцију насиља, уз предочавање последица које носи повреда обавеза и забране.

-позивање родитеља и евидентирање ситуације

-разговор са починиоцима и родитељима о поступку, уз предочавање последица и препорукама даљег васпитног рада у породици, о развојним карактеристикама узраста и индивидуалним карактеристикама ученика

-могућа ревизија одељенских правила и/или школских правила

-разговор са починиоцем насиља и оним ко трпи последице насиља о њиховом досадашњем односу и разлозима сукоба

-разговор са оним ко трпи последице насиља о томе како се осећа, шта би волео/ла да починилац уради да поправи ситуацију у њиховим односима (реституција),

-разговор са учеником/цом који трпи последице насиља и његовим/њеним подрживачима ради повећања самопоштовања, оснаживања за конструктивно супротстављање потенцијалном насиљу, тражења заштите и подршке од одраслих и вршњака и праћења промене у развоју позитивних социјалних односа, ради увида у односе и дружење ван школе

-примена реституције – поправљања штете, оснаживање свих учесника у сукобу на ненасилно решавање сукоба

-медијација међу потенцијално супротстављеним групама у одељењу и међу одељењима и/или школама

-разговор са ОЗ о правилима и понашању уз предочавање последица повреде обавеза по правилнику и закону, радионица, планирање реституције или посредовање између ученика у реституцији и сл.

Појачан васпитни рад са учеником/цима(на 2. нивоу):

-ОС у сарадњи са Тимом за заштиту, педагогом и психологом, израђује индивидуални план заштите за ученике који чине, трпе и посматрају насиље 2. и 3. нивоа

-Индивидуални план заштите је писани документ који обавезно обухвата и активности за родитеље, уз чије учешће се и израђује и родитељи су потписници тог документа

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

спроводи се са учеником који крши повреду забране 2. и 3. нивоа и/или учестало чини лакше повреде обавезе ученика и то стручним радом ОС, уз обавезно учешће родитеља и Тима за заштиту (Обавезна писана пријава насиља 3. нивоа надлежној ШУ – МПНТР, као и надлежном ЦСР = на прописаном обрасцу, у прилогу „Упутства о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад – органа старатељства у заштити деце од насиља“ (бр. 560-00-240/2018-05 од 3.4.2018. год)

-спороводи се са учеником који је „жртва“ насиља 2. или 3. нивоа и то стручним радом ОС, уз обавезно учешће родитеља и Тима за заштиту (Обавезна писана пријава насиља 3. нивоа надлежној ШУ – МПНТР, као и надлежном ЦСР = на прописаном обрасцу, у прилогу „Упутства о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад – органа старатељства у заштити деце од насиља“ (бр. 560-00-240/2018-05 од 3.4.2018. год)

спроводи се са целим одељењем („посматрачи“) и то стручним радом ОС, уз обавезно учешће родитеља и, по потреби Тима за заштиту, педагога и психолога школе праћење односа учесника у насиљу на настави и ван наставе уз помоћ дежурног наставника и обезбеђења

-праћење понашања ученика на часу од стране ОС и других предметних наставника у договору и према израђеном плану заштите

укључивање ОЗ у подршку да учесници насиља поново успоставе другарске односе (радионице, заједничке активности и задаци, тимски рад, мини'пројекти и организована сарадња међу ученицима усмерена на рад у квиру наставе и ван наставе) што је детаљно наведено у плану заштите

Интензиван васпитни рад са учеником/цима (на 3. нивоу):

-неопходан за починиоце насиља 3. нивоа

-особа која је прекинула насиље обавештава ОС, главног дежурног наставника, чланове тима за заштиту у смени и директора школе

-сви запослени укључени у решавање ситуације процењују ситуацију и да ли је неодложно укључити спољашњу мрежу заштите (позивање Хитне помоћи, полиције)

-директор школе и координатор тима за заштиту и/или његов заменик у смени писмено обавештава надлежну Школску управу МПНТР и Центар за социјални рад за насиље 3. нивоа

-запослени који је непосредно укључен у интервенисање евидентира догађај, актере, време, место, последице, предузете активности, исходе предузетих активности у договорену документацију (Књига дежурства, евиденција насиља тима за заштиту...)

ОС, дежурни и/или предметни наставник сачињава писану службену белешку о догађају и доставља директору школе уколико је реч о насиљу 3. нивоа или тежем кршењу обавезе ученика

-директор покреће васпитно-дисциплински поступак против ученика који је починио насиље 3. нивоа и/или чини теже повреде обавезе ученика, обавезно укључује и родитеља - у поступак и предузима све активности прописане законом

-са учеником који крши повреду забране 3. нивоа и/или чини теже повреде обавезе ученика интензивира се васпитни рад, одн. реализује се васпитни рад по интензитету усклађен потребама ученика и то: стручним радом ОС, педагога, психолога, активностима

тима за заштиту, радом стручњака изван школе, уз обавезно учешће родитеља и надлежног ЦСР – органа старатељства(Обавезна писана пријава насиља 3. нивоа надлежној ШУ – МПНТР, као и надлежном ЦСР = на прописаном обрасцу, у прилогу „Упутства о поступању установа образовања и васпитања и центара за социјални рад – органа старатељства у заштити деце од насиља“ (бр. 560-00-240/2018-05 од 3.4.2018. год)

неопходно је да Тим за заштиту изради индивидуални план заштите (или Индивидуални план подршке – ИПП) за ученике који чине, трпе и посматрају насиље 3. нивоа (образац у прилогу)

-Индивидуални план заштите/подршке (ИПП) је писани документ (образац у прилогу) који обавезно обухвата и активности за родитеље, уз чије учешће се и израђује и родитељи су потписници тог документа

-Тим за заштиту сарађује са СТИО школе (тимом за инклузивно образовање) уколико се ученик који врши тежу повреду обавезе или крши повреду забране 3. нивоа образује по ИОП-у, размтра да ли је школа предузела све активности планиране ИОП-ом и предлаже конкретне активности интензивног васпитног рада са тим учеником и обавезно укључује његове родитеље

-надзор над понашањем ученика дефинисан планом заштите реализују ОС, дежурни наставник/ци, предметни наставници, надзор обухвата свакодневни контакт са починиоцем/има насиља и увид у њихово понашање и однос према другим ученицима и запосленима

-склапање договора са починиоцем о промени понашања

-састајање са родитељима починиоца и његових подрживача ради праћења промене у њиховом односу и увид у њихов однос и дружење ван школе

-праћење понашања ученика који је трпео насиље

-састајање са родитељима ученика/це који трпи последице насиља, родитељима његових/њених подрживача ради повећања самопоштовања, оснаживања за конструктивно супротстављање потенцијалном насиљу, тражења заштите и подршке од одраслих и вршњака и праћења промене у развоју позитивних социјалних односа, ради увида у односе и дружење ван школе

-сарадња са Центром за социјални рад и сарадња са породицом и починиоцем/има насиља на ресоцијализацији и поновном укључивању у заједницу вршњака, превенирање стигматизације и етикетирања

-праћење реализације ИПП – индивидуалног плана подршке (носиоци су ОС и тим за заштиту),

-Праћење реализације Индивидуалног плана подршке и извештавање стручних органа школе (носиоци су ОС и тим за заштиту)

-Сарадња са институцијама и стручњацима из „спољашње мреже заштите“ (писмене дописе сачињава директор школе у сарадњи са координатором тима за заштиту и/или његовим заменицима, ОС, педагог, психолог по потреби)

УЛОГЕ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ У ШКОЛИ У ВЕЗИ СА ВАСПИТНИМ РАДОМ СА УЧЕНИЦИМА

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК – ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК

(за лакше повреде обавезе ученика, решавање тзв. „педагошких ситуација“ на часу и за насиље 1. нивоа)

Дежура у складу са распоредом

Подсећа ученике на школска правила понашања

Ради реституцију

Осмисли и уведе наградне активности на одмору/часу

Осмисли и уведе додатне активности и обавезе током часа

Обавља индивидуални или разговор са целим одељењем о својим јасним очекивањима

Обавештава ОС и укључује остале наставнике и чланове тима за заштиту према Протоколу

Евидентира ситуације и предузете активности у Дневнику рада, књизи дежурства или

Евиденцији насиља

надзире понашање појединих ученика према утврђеном ИПП

учествује у договореним активностима, консултацијама и прописаним процедурама за теже повреде обавезе ученика и повреде забране – насиља 2. и 3. нивоа)

Позива родитеље у одсуству ОС или надлежни ЦСР уколико је родитељ/старатељ недоступан

Позива Хитну помоћ или полицију уколико је неопходно

Иде у пратњи ученика до болнице у случају неодложног превоза санитетом и борави са повређеним учеником до доласка његовог родитеља/старатеља

ОДЕЉЕНСКИ СТАРЕШИНА

(за лакше повреде обавезе ученика и самостално за насиље 1. нивоа, а за насиље 2. и 3. нивоа обавезно укључује Тим за заштиту)

НА ИНДИВИДУАЛНОМ НИВОУ:

реституција

индивидуални разговор са учеником

програми моделовања понашања уз помоћ награда

разговор са родитељима

давање ученицима који трпе насиље („жртвама“) одговорних улога у одељењу

„друштвено користан рад“ (напр. сарадња са школским мајстором на поправљању материјалне штете)

НА НИВОУ ОДЕЉЕЊА:

васпитни рад на ЧОС-у (напр. реституција са целим одељењем, играње улога, 2 форум театар“, дискусионе групе и др)

увођење система награда/одсуства награда за цело одељење (напр. не/одлазак у биоскоп, дежурство са дежурним наставником...)

метод сугестивних налога (ефикаснији у нижим разредима)

тематски родитељски састанци са договореним исходима (поступцима који родитељи чине код куће, са или без ученика)

Сваки од поступака ОС евидентира у својој педагошкој документацији за ученике/одељење.

ПЕДАГОГ(укључује се за насиља 2. и 3. нивоа – повреде забране, као и у васпитином раду са ученицима који учестало крше лакше повреде обавезе, а да претходно наведене активности ОС и наставника нису довеле до позитивне промене понашања)

СА УЧЕНИЦИМА КОЈИ КРШЕ ПРАВИЛА:

тренинг адекватних социјалних вештина
рад на контроли импулса
развијање вештине решавања проблема у међуљудским односима
развој емпатије према другима
тренинг комуникацијских вештина
уговори о понашању

СА УЧЕНИЦИМА КОЈИ ТРПЕ:

учење технике препознавања и избегавања
јачање социјалних вештина
подстицање вербализације осећања
оснаживање и јачање самопоуздања

СА ЦЕЛИМ ОДЕЉЕЊЕМ (у сарадњи са ОС):

радионице јачања конструктивних одговора на насиље
едукативне радионице из различитих програма
тематски сусрети

САВЕТОДАВНИ РАД СА НАСТАВНИЦИМА:

приближавање превентивних програма
подршка и разматрање тешкоћа у решавању „педагошких ситуација“ током часа
саветовање ОС за реализацију програма за моделовање понашања уз помоћ награда,
примену различитих превентивних програма, избор радионица, тематским часовима ЧОС-а
саветовање ОС и наставника у сарадњи са родитељима ученика, избор тема за родитељске састанке и др.
учешће у изради ИПП

РАД СА РОДИТЕЉИМА НА ЈАЧАЊУ РОДИТЕЉСКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА:

индивидуално саветовање родитеља ученика који испољавају различите проблеме у понашању, социјализацији, комуникацији са вршњацима и одраслима
подстицање успешније комуникације на релацији родитељ-дете, сагледавање потреба и осећања обе стране
подршка примени најадекватнијег васпитног стила
групно саветовање родитеља ученика који испољавају сличне проблеме у понашању било да чине или трпе насиље (рад у малим групама)

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

тематски родитељски састанци/ дискусионе групе
осмишљавање „домаћих задатака“ – активности васпитног рада у породици
учешће у програмима превенције неадекватних облика понашања који укључују и рад са родитељима

САРАДЊА СА „СПОЉАШЊОМ МРЕЖОМ ЗАШТИТЕ“:

учешће у прописаним процедурама сарадње са институцијама и организацијама у интересу заштите ученика и реализација активности дефинисаним ИПП и/или планом услуга надлежног ЦСР
сарадња са Тужилаштвом и Судом.

**РЕДОСЛЕД И САДРЖАЈ ПОСТУПАЊА У ПРЕВЕНТИВНОМ И ИНТЕРВЕНТИВНОМ
ВАСПИТНОМ РАДУ СА УЧЕНИЦИМА
(ЕФИКАСНА УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА):**

ученик чини повреде забрана и лакше и теже повреде обавеза	ВАСПИТНИ, ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД	мере
	Предметног, дежурног наставника:	
крши школска правила понашања крши одлуке директора, већа, тимова 5 пута неоправдано изостане са наставе угрожава друге не извршава ученичке обавезе крши забране (дискриминације и насиља)	подсети на школска правила понашања уради реституцију осмисли и уведе наградне активности осмисли и уведе додатне активности и обавезе током часа индивидуални или разговор са целим одељењем о својим јасним очекивањима (обавести разредног старешину) евидентира у евидентационом листу и одложи га у зборници у одговарајућу преграду тог одељења ...	Опомена Укор ... Смањење оцене из владања

ученик чини повреде	ВАСПИТНИ, ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД
---------------------	--------------------------------

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

забрана и лакше и теже повреде обавеза	
	разредног старешине:
	<p>на индивидуалном нивоу:</p> <p>реституција индивидуални разговор са учеником програми моделовања понашања уз помоћ награда разговор са родитељем давање «жртвама» одговорних улога у одељењу рад са школским мајстором за материјалне штете („друштвено корисни рад“)</p> <p>на нивоу одељења:</p> <p>васпитни рад на ЧОСу (реституција са целим одељењем, одигравање улога, читање самоописа «жртва», дискусионе групе, програм „кликери и тегла“, радионице из приручника из библиотеке (УДВ, Мир у учионици, Учионица без насилништва, Семена мира,...)</p> <p>увођење система награда/одсуства награда/договорених мера за одређена понашања ученика у одељенску праксу (не/одлазак у биоскоп, дежурство са дежурним наставником, седење испред директорове канцеларије током одмора, провођење пар часова у другом одељењу,, премештај у друго одељење) метод сугестивних налога (бољи у нижим разредима) тематски родитељски састанци са договореним исходима (поступцима које родитељи чине код куће) са/без ученика сваки од предузетих поступака се евидентира у Одељенској свесци (интерна документација)</p>

ученик чини повреде забрана и лакше и теже повреде обавеза	ВАСПИТНИ, ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД
	Педагога:
	<p>са ученицима који крше....:</p> <p>тренинг адекватних социјалних вештина рад на контроли импулса развијање вештине решавања проблема у међуљудским односима развој емпатије према другима тренинг комуникацијских вештина уговори о понашању ... са ученицима који трпе....</p>

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

	<p>учење техника препознавања и избегавања јачање социјалних вештина</p> <p>...</p> <p>са целим одељењима радионице јачања конструктивног одговора на насиље (УДВ, Мир у учионици,)</p> <p>...</p> <p>саветовање са наставницима – приближавање превентивних програма, подршка, разматрање тешкоћа, обука разредних старешина за реализацију програма моделовања понашања уз помоћ награда</p> <p>...</p> <p>рад са родитељима на јачању васпитних вештина: родитељски састанци/дискусионе групе с родитељима деце која чине повреде обавеза и забрана и родитељима деце која трпе последице туђег понашања («домаћи задаци» за родитеље) индивидуални рад са родитељима деце која крше... («домаћи задаци» за родитеље) вежбање међусобне комуникације родитеља и детета, индивидуални сусрети («домаћи задаци» за родитеље)</p> <p>...</p> <p>помоћ од институција споља (Центар, здравство, МУП, спортски клубови,....)</p> <p>сваки од предузетих поступака се евидентира у Свесци педагога(интерна документација) и у електронској документацији</p>
--	--

ученик чини повреде забрана и лакше и теже повреде обавеза	ВАСПИТНИ, ПОЈАЧАН ВАСПИТНИ РАД
	Родитеља:
	<ul style="list-style-type: none"> - успостављање кућних правила, увођење система награда за пожељна понашања (примена истог вредносног оквира васпитања као у школи) - појачан надзор од стране родитеља (појачавање граница) - квалитетније провеђење слободног времена са дететом -... - одлазак у специјализоване установе на саветовање

Упоредо са васпитним деловањем свих, ако се чине ТЕЖЕ повреде обавеза (има их 9, набројане у ЗОСОВ-у) и повреде забрана, покреће се ВАСПИТНО ДИСЦИПЛИНСКИ

ПОСТУПАК од стране директора (координатор Тима за заштиту ученика сачини извештај, преда директору, директор покреће, правно га води правник).

Ново за повреду забране: премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, а уз обавештавање родитеља односно другог законског заступника; принципи поступности, да је развојно подстицајно,....

Редослед поступања у интервенцији:

1)Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривањаобавља се прикупљањем информација – директно или индиректно.

-Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице – ученик.

-Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању. Врши се преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са Законом.

-У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) Заустављање насиља и злостављања и смиривањеучесника је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) Консултације у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. У консултације у установи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

-Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге

организације и службе: Министарство просвете – школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу и др.

5) Мере и активности предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за све ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

-План заштите зависи од: врсте и тежине насилног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл.

-План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему индивидуалног образовног плана.

- План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, психологом, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељењске заједнице, ученичког парламента, као и ученике – учеснике у насиљу и злостављању.

-План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

-За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство просвете, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

-Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

6) Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

-Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства просвете.

ИНТЕРВЕНЦИЈЕ ПРЕМА НИВОИМА НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА (АКТИВНОСТИ И МЕРЕ)

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици (дете – дете, ученик – ученик, дете и ученик – запослени). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, по правилу, активности предузима самостално одељењски старешина, односно предметни наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално. Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са тимом за заштиту, педагогом, психологом, и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

На трећем нивоу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију. На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, школа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности.

ПРВИ НИВО

Решава самостално одељенски старешина/наставник → појачан васпитни рад са учеником/групом/одељењем у сарадњи са родитељима;

Ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље од стране групе према појединцу, ако исто дете/ученик трпи поновљено насиље за ситуације првог нивоа → установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

ДРУГИ НИВО

Решава одељенски старешина/педагог/тим/директор → појачан васпитни рад уз обавезно учешће родитеља УНУТРАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА;

Уколико појачан васпитни рад није био делотворан, директор покреће васпитно – дисциплински поступак и изриче меру.

ТРЕЋИ НИВО

Решава директор/тим за заштиту → уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе) СПОЉАШЊА ЗАШТИТНА МРЕЖА

Обавезан појачан васпитни рад, покретање васпитно – дисциплинског поступка и изрицање мере.

ДИРЕКТОР ОБАВЕШТАВА ШКОЛСКУ УПРАВУ У РОКУ ОД 24 САТА

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања (на трећем нивоу):

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању детета и ученика у породици, директор без одлагања обавештава полицију или јавног тужиоца, који предузимају даље мере у складу са законом.

Ако постоји сумња да насилни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја директор обавештава родитеља и подноси кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву, односно захтев за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду (у старом правилнику обавештава родитеља и полицију).

Интервенција у случају насилног екстермизма и трговине људима:

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља (насилни екстремизам), директор сазива тим за заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању.

Уколико постоји сумња да ученик припрема и/или учествује у идеолошки мотивисаном насиљу (насилном екстремизму) које има елементе кривичног дела и када тај догађај очигледно захтева неодложно поступање, директор одмах обавештава родитеља, јавног тужиоца и полицију.

Уколико постоји сумња или сазнање да је дете/ученик, укључен у било који облик трговине људима, директор се обраћа Центру за заштиту жртава трговине, центру за социјални рад и полицији.

ПОВРЕДЕ ОБАВЕЗЕ УЧЕНИКА

Ради уједначеног и примереног поступања, установа у превенцији и интервенцији на насиље, злостављање и занемаривање, општим актом утврђује као лакше повреде обавеза ученика:

-понављање насилног понашања са првог нивоа када васпитни рад није делотворан;
насилно понашање са другог нивоа када појачани васпитни рад није делотворан.

-Насилно понашање са трећег нивоа може да буде третирано као тежа повреда обавеза и као повреда забране утврђене Законом, у зависности од околности (последнице, интензитет, учесталост, учесници, време, место, начин и др.), што процењују тим за заштиту и директор.

Важна напомена: за сваки од поступака је неопходно обавестити родитеље!

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ

Израђује се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа насиља.

Сачињава тим за заштиту заједно са одељ. старешином, директором, родитељем (по потреби и другим надлежним службама). Кад год је могуће – укључити ученике, ОЗ, парламент.

Сачињава се за све ученике – учеснике насиља (који чине, трпе насиље и сведоке).

Садржи: конкретне активности (са ученицима, ОЗ, парламентом, родитељима), носиоце активности, временску динамику.

Када је Центар за социјални рад укључен у интервенцију на насиље у школи, План заштите се сачињава од стране Центра. У том случају (према Општем протоколу) Центар координира даљим поступањем и радом са учеником и породицом, додељује им Водитеља случаја - до остваривања циљева. Истини за вољу, то ће се најчешће дешавати када ученици крше правила школе и заједнице тако да угрожавају безбедност и долазе у сукоб са законом. Школа тада сарађује у прикупљању информација, креирању и реализацији плана у мери и на начин који је дефинисан планом. У неким ситуацијама Центар, као координатор интервенције према Општем протоколу, може проценити да школа не може много да помогне у интервенцији и раду на промени понашања код ученика, па ће се реализација и праћење промене одвијати у већој мери ван школе. Планом треба да се дефинише начин и динамика праћења промене код ученика укључених у план, као и размена информација између центра и школе.

Када центар није директно укључен у интервенцију на насиље и рад са учеником и породицом, а то се обично дешава када је насиље другог нивоа у питању, План заштите креира школа, прати његову реализацију, ревидира и усмерава промену код ученика новим циљевима и исходима. Тада је јако важно да се паралелно сачини план интервенције/промене за оне који крше правила/чине насиље и за оне који га трпе, не

успевају да се сами заштите, ћуте о томе шта им се дешава, испољавају страх и неповерење према вршњацима и одраслима .

План заштите садржи:

1. Дефинисан кључни проблем

2. Дугорочне и краткорочне циљеве са очекиваним исходима

Добра стратегија подразумева израду листе приоритетних проблема, на основу које се утврђују дугорочни циљеви, до којих се стиже реализацијом краткорочних циљева, применом одговарајућих метода и интервенција.

3. Интервенције/нова понашања којима се остварују циљеви:

- краткорочан план тј. редослед активности за промену конкретног понашања, које је издвојено као приоритетан задатак
- врсте и методе васпитног рада са учеником/ученицима, план активности са родитељима, план рада са одељењем на пружању подршке ученику/ученицима који раде на промени понашања,
- бихејвиорални уговор са учеником/ученицима - уговор о прихватању заједнички донетог краткорочног плана за промену понашања (доноси се по потреби, према процени школског тима и ученика; циљ је да се осигура реализација плана и примењује се када је неопходан овакав вид контроле)

4. Актере који ће све то заједно са дететом реализовати

- носиоци активности и начин њиховог ангажовања (директан, индиректан)
- начини укључивања (стално, повремено..) родитеља, других наставника, ученичког парламента и савета родитеља, органа управљања школе (по потреби);
- ко из одељења и како подржава поновно укључивање свих учесника насиља у одељенску заједницу (какву подршку добија онај ко је трпео насиље, а какву онај ко га је начинио)

5. Временску динамику реализације

- рокове, динамику и фреквенцију понављања
- начине праћења промене од стране одраслих (одељенског старешине, психолога/педагога, родитеља) и од стране ученика.

Да би се индивидуални циљеви јасно описали, важно је набројати све кораке потребне да дете научи предложено вештину а такође се предвиђа и временски интервал потребан за постизање индивидуалног циља (обично се дугорочни циљеви дефинишу у мањим корацима који могу да се постигну за 1 до 3 месеца).

План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, установа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као и ученике – учеснике у насиљу и злостављању.

Планира се (обавезно) уз учешће појединачног ученика на кога се план односи, план мора бити у складу са његовим развојним могућностима. Када се ради план за одељење,

укључују се представници одељења, ученичког парламента, као и главни учесници у насиљу.

План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

ВЕЗА ПЛАНА ЗАШТИТЕ И ИНДИВИДУАЛНОГ ОБРАЗОВНОГ ПЛАНА

Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему индивидуалног образовног плана.

МЕТОДЕ РАДА СА УЧЕНИЦИМА

1. Интензивни индивидуални разговори и саветодавни рад са учеником:

- препознавање раних знакова (нпр., умор, мишићна тензија, црвенило у лицу, непријатељске опаске, итд.) као знакова фрустрације, иритираности
- идентификовање породичних проблема који доприносе насилном/агресивном понашању
- истражити периоде када је дете демонстрирало добру контролу беса; размотрите одговоре и поткрепите позитивне копинг стратегије које је он/она користио/ла да увежбава само-контролу и спречи агресивне импулсе.
- подстакните ученика да уместо осветом или одмаздом кроз насиља, разреши конфликт користећи про-социјалне стратегије: идентификовање проблема, листање решења, избор, процена исхода...
- подржати дете/ученика у изражавању осећања
- дозволите да плаче, подучите га о лековитости плачања (тј; омогућите да изрази тугу, да ублажи бес и помозите да се смири након плача)
- помозите му да повеже своје болне емоције (нпр; депресију, анксиозност, страх, беспомоћност итд) и изливе беса или насилног/агресивног понашања
- испитајте три инцидента у којима је ученик изгубио контролу над реакцијом беса (у време болних емоција) и испитајте како би могао да изрази те емоције на адекватнији начин
- размотрите три примера/ситуације беса из учениковог дневника
- испитајте искуство и доживљај одбацивања од стране вршњака, могуће узроке (нпр; непријатељство према њима, преосетљивост на задиркивање, лоше социјалне вештине итд.)

2. Вођење дневника:

- Попис искуства одбацавања и/или конфликта са вршњацима у прошлости
- Повређује друге
- Формирање листе за само-праћење (код куће или у школи) - за ефикаснију контролу беса
- обухватна листа свих мета и узрока беса (особе и ситуације које стварају јако осећање беса);

3 .Тајм-аут/ Вежбе опуштања / дубоко дисање:

- технике за савладавање осећаја фрустрираности
- прогресивна мишићна релаксација и вођена фантазија - за смиривање и смањење интензитета осећања беса
- Технике решавања проблема: за и против, праћења мисли да би смањило изливе беса („шта мислим, а шта ми се дешава“), стратегије за конструктивно решавање конфликта са вршњацима;

4.Технике/Вежбе за усвајање нових образаца понашања и вештине само-контроле:

- изражавање беса кроз алтернативне активности, посебно осмишљене кроз музику, ликовно стваралаштво);

5. Анализа осећања особа које је ученик повредио;

6. Суочавање са изјавама у којима окривљује друге за свој губитак контроле и неуспех да прихвати одговорност за своје насилно/агресивно понашање;

7. Ангажовање у друштвеним активностима (за повећање самопоштовања)

8.Успостављање контроле и/или моћи на начине који су прилагођени узрасту: рад у Ћачком парламенту, спортска такмичења...;

Активности за промену понашања:

Интервенција/активности за унутрашњу мрежу заштите у школи (за одељењског старешину и остале чланове школског тима, родитеље, ученике):

- Успоставити и доследно примењивати јасан, узрасту и ситуацији примерен, систем стимулативних и дестимулативних мера, увек када се ученик уздржи/испољи, вербалну или физичку агресивност
- Плански учити ученике у одељењу/школи ефикасним вештинама комуникације и асертивности да би се бес изражавао на контролисан начин и да би задовољавали своје потребе кроз конструктивно понашање
- Подстицати ученике са проблемима у понашању као и ученике који не успевају да се сами заштите од насиља, да користе листу за само-праћење (код куће или у школи) да би развио ефикаснију контролу беса/самозаштите; то се реализује тако што ученик сам изабере конкретно понашање које хоће да промени/унапреди (нпр. да игнорише задиркивање или називање погрдним именима, да тражи помоћ, да се тражи подршку вршњака уместо да "експлодира" на часу када је фрустриран, итд.) и прати промену користећи формулар који сам попуњава
- Осмислити систем награђивања
- Осмислити и применити бихејвиор менаџмент програм/програм за кориговање понашања код куће и/или у школи који је усмерен на специфична просоцијална понашања

(нпр., бити асертиван, не агресиван, избећи сукоб, прићи другима поштовањем и топлином, итд.). Нпр. програм економије жетона: за свако позитивно понашање ученик осваја 1 жетон; дефинишу се привилегије у односу на број освојених жетона, на пример 5 жетона даје право ученику да уведе ново правило за све или да дефинише правила фер-плеја и сл.; овај програм се примењује све док се понашање не коригује, поново не успостави самопоштовање и прихваћеност у заједници

- Уједначити са другим наставницима праћење напретка у промени код ученика - евидентирају када ученик демонстрира добру контролу беса, похвале га, препознају коју је стратегију користио за контролу беса и искажу повратну информацију о томе уз уважавање уложеног труда
- Заједно са колегама маркирати специфичне ситуације или догађаје у одељењу/школи који рутински воде ка експлозивним испадима или агресивном понашању ученика (нпр. оцењивање). Развити на нивоу школе ефикасне стратегије за контролу беса и толеранцију на фрустрације и неуспех, развити мере објективног оцењивања и редовног извештавања о постигнутим резултатима,
- Избегавати ситуације у којима се наставник са учеником или родитељима «бори» за моћ, избегавати свађе и аргументације које доводе до ескалације беса било које стране
- У школи успоставите подржавајућу атмосферу за учење техника за решавање проблема и конфликта на конструктиван начин, како бисте умањили ризике за појаву беса.

ЕВИДЕНЦИЈА

Одељенски старешина - на првом нивоу (бележи насиље, прати и процењује ефекте предузетих мера, подноси извештај тиму);

Педагог - на другом и трећем нивоу води, чува и анализира документацију (службене белешке, податке о личности и др.);

Дежурни наставници –књига дежурства;

Школски образац за евидентирање насиља;

Обраћање надлежним службама (центру за социјални рад, полицији и др.) у писаној форми;

ВАЖНО - обезбедити заштиту података о личности!

Програм садржи акциони план који има за циљ подизање сигурности и безбедности ученика на виши ниво,редовним праћењем,реаговањем и анализирањем.

Овај план је сачињен у односу на обавезе наставника, ученика и родитеља. Садржи циљеве, активности, носиоце, начин праћења и временску динамику.

Циљеви акционог плана су:

Добро осмишљене процедуре за реаговање у случају насилног и неприхватљивог понашања;

Редовна анализа сигурности и безбедности ученика у школи;

Едукација и информисање о емоционалним, телесним, здравственим, и социјалним потребама деце школског узраста;

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Детаљно упознавање запослених и родитеља са процедурама за безбедност и са начинима реаговања;

Прецизно и јасно дефинисање обавеза запослених, деце и родитеља:

Благовремено реаговање на приговоре ученика и родитеља, и информисање о предузетим мерама;

Акциони план за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Општи циљ је подизање сигурности и безбедности ученика на виши ниво, редовним праћењем, реаговањем и анализирањем резултата

У односу на наставнике

Циљеви	Активности	Носиоци	Начин праћења	Временска динамика
Добро осмишљене процедуре за реаговање на случајеве насилног понашања, злоупотребе цигарета, алкохола, дроге	Праћење и реаговање на случајеве насилног понашања, злоупотребе дроге, алкохола...(индивидуални разговори са ученицима и родитељима, ангажовање стручних служби за помоћ, Центра за социјални рад, Дома здравља...) а	-учитељи, -разредне старешине, -предметни наставници, -стручна служба, -наставник биологије, -директор;	-радионице, -разговори, -дискусија,	-током школске године

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

	превентивно- одржавање радионица на горе наведене теме, појачано дежурство наставника, помоћног особља и ученика.			
Редовна анализа сигурности и безбедности ученика у школи	Месечне анализе сигурности и безбедности ученика у школи на седницама Наставничког већа ЧОС- у , у оквиру Тима за превенцију и заштиту; анкетирањем наставника.	-разредне старешине, -учитељи, -предметни наставници -стручна служба, -директор;	- извештаји -анкета -дискусија	-једном месечно;
Едукација и информисање о емоционалним, телесним, здравственим и социјалним потребама деце школског узраста	Организовати трибине о емоционал- ним, телесним, здравственим и социјалним потребама деце школског узраста	-стручна служба, -директор, -стручна служба из здравствених установа и Центра за социјални рад (психолози, лекари ,социјални радници...);	-упитници -размена искустава -анализа;	- два пута годишње;

Упознавање наставника са процедурама заштиту и безбедност ученика	Детаљно упознавање са Програмом за заштиту ученика од насиља	Тим за превенцију насиља	-размена мишљења -анкета ;	-Током године
Прецизно и јасно	Направити	Тим за превенцију	-анкетирање,	-Током

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

дефинисати обавезе свих запослених у школи у вези сигурности и безбедности ученика у школи	извод најбитнијих ставки из Програма и истаћи на огласној табли у зборници и ходницима школе.	и заштиту од насиља	-непосредно посматрање, -увид у реализацију;	године
Редовно информисање ученика и родитеља о мерама предузетим поводом њихових приговора	Разговори на ЧОС-у, родитељским састанцима и Савету родитеља о мерама предузетим поводом њихових приговора	-разредне старешине, -директор, -педагог, наставници (на „отвореним вратима“);	-разговори -извештаји -записници са родитељских састанака, Савета родитеља, ЧОС-а;	-једном месечно;
.Брже и ефикасније реаговарање на све искрсле пропусте, догађаје, ситуације у вези сигурности и безбедности ученика у школи	Анализа евентуалних пропуста у вези сигурности и безбедности ученика у школи и предузети мере за отклањање истих да би безбедност ученика била на вишем нивоу	-директор, -педагог, -наставнички кадар, -тимза превенцију и заштиту;	-договор, -разговор, -записници;	квартално;
Информисање наставника од стране ученика, ако имају емоционалне, телесне, здравствене или социјалне	Редовно информисање ученика коме се могу обратити ради решавања	-педагог, -разредне старешине, -предметни наставници	-записници, -писмени и усмени извештаји;	-током целе школске године;

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

проблеме	одређеног проблема.			
Благовремено реаговање на приговоре родитеља, ученика по устаљеној процедури	Конкретније прецизирати устаљену процедуру реаговања на приговоре ученика и родитеља који се тичу њихове безбедности.	-директор, -педагог, -разредне старешине, -Предметни наставници -Тим за пр. и заштиту;	-Редовна анализа на седницамаНа ставничког већа, одељенског већа и састанку Тима за пр. и заштиту.	-Током године

У односу на родитеље				
Циљеви	Активности	Носиоци	Начин праћења	Временска динамика
Анализа Програма за превенцију и заштиту од насиља (на родитељским састанцима и Савету родитеља), информисањем родитеља о степену сигурности и безбедности њихове деце и начинима рада у школи.	Укључити већи број родитеља у анализу примене Програма за заштиту деце од насиља (родитељски састанци, Савет родитеља)	-родитељи, -разредне старешине, -педагог, -директор, -Тим за превенцију и заштиту деце од насиља;	-родитељски састанци, -састанци Савета родитеља, -белешке, -извештаји;	-почетак школске године; -квартално
Упознати родитеље са јасно и прецизно дефинисаним обавезама из Програма за заштиту деце од насиља.	Умножити делове Програма и истаћи га на огласној табли у холу школе и презентовати га на родитељским састанцима.	-директор, -педагог, -разредне старешине, -Тим за превенцију и заштиту деце од насиља;	-записници са родитељских састанака и Савета родит.-повратне информације на родитељским састанцима,и	-Почетак године

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

			индивидуални разговори;	
Благовремено информисање родитеља о предузетим мерама поводом њихових приговора.	Након приговора родитеља позвати их и благовремено их информисати о предузетим мерама.	-разредне старешине, -педагог, -директор, -предметни наставници -Тим за превенцију и заштиту деце;	- информативни разговори са родитељима, -записници, -извештаји;	-по потреби;
Информисање родитеља са јасно и прецизно дефинисаним њиховим обавезама из програма о заштити деце	Прецизно дефинисане обавезе родитеља у складу са програмом; истаћи у холу школе и презентовати на родитељским састанцима	-директор, -педагог, -Савет родитеља, -Разредне старешине, -Тим за превенцију и заштиту деце;	- разговори на родитељским састанцима и на Савету родитеља;	-током школске године;
Обавештавање родитеља о Акционом плану ради подизања нивоа степена сигурности и безбедности у школи	Подићи степен сигурности и безбедности ученика на виђи ниво кроз реализацију свих наведених активности у акционом плану и програму за заштиту ученика од насиља	-директор, -педагог, -Тим за превенцију заштиту деце, -помоћно особље.	-редовно праћење, реаговање и евидентирање	- током целе школске године.

Из горе наведених активности, може се резимирати да се унапређивање сарадње са

родитељима врши на следеће начине:

- Успостављањем што чешћих и ближих контаката са родитељима;
- Прикупљањем података о карактеристикама емоционалног, социјалног, био-физиолошког и интелектуалног развоја; Прикупљање података о интересовањима и потребама ученика, о породичним приликама и условима;
- Путем родитељских састанака „отворених врата“, групних и индивидуалних разговора;
- Укључивањем родитеља у живот и рад школе(уознавањем родитеља са образовно-васпитним задацима школе,Законским регулативима и Правилницима о правима и обавезама ученика, родитеља и запослених у школи; Учешћем родитеља у остваривању програма слободних активности, друштвено корисног рада, реализације културних и јавних делатности школе, спортских активности; Учешће у Тиму за самовредновање рада школе, Тиму за заштиту ученика од насиља, Тиму за професионалну оријентацију, Активу за РПШ);
- Кроз припрему полска у први разред;
- Кроз припрему за упис у средњу школу;
- Кроз дефинисање васпитних поступака у пубертету;
- Кроз указивање на карактеристичне грешке у васпитању и предлог мера;
- Организовањем трибина, предавања са актуелном проблематиком;

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Програм заштите израдио је Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и саставни је део Годишњег плана рада и Школског програма.

Чланом 21.став 3 Устава Републике Србије забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповети, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Чланом 23. став1 Устава Републике Србије прокламовано је да је људско достојанство неприкосновено и сву су дужни да га поштују и штите.

Циљ програма заштите је развијање и неговање позитивних међуљудских односа на свим нивоима у оквиру ОШ „Ђура Јакшић“, Панчево и обезбеђивање безбедног окружења за све учеснике образовно-васпитног процеса.

Полазна законска основа за израду Програма заштите:

Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. Гласник РС“, бр. 65/2018) ;

Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“, бр. 22/2016)

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

**ПЛАН ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА,
ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ**

Активности	Носиоци	Временска динамика
Усклађивање Школских аката са важећим антидискриминационим прописима (Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања и васпитања и Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање).	Тим	Септембар
Упознавање родитеља и ученика са садржајем Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности	Одељенске старешине, УП	Септембар
Упознавање чланова Тима, Савета родитеља и свих запослених са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности	Тим	Октобар
Промовисање принципа и вредности инклузије и антидискриминације путем обележавања значајних датума кроз различите активности које се реализују у школи и ван установе.	Одељенске старешине Наставници предметне и разредне наставе	Током године
Активности у оквиру обележавања Дечје недеље	Учитељи	Октобар .
Обележавање Светског дана борбе против трговине људима	Тим, Ученички парламент, Одељенске старешине	Октобар
Обележавање Дана хране	Одељенске старешине,	18.10.
Едукативни филмови, позоришне представе, посете музеју, изложбе, приредбе поводом прославе Дана школе и Светог Саве	Одељенске старешине	Током године
Акција: Упознајемо и поштујемо различите културе и обичаје	Ваннаставне активности (географска,	Током године

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

	историјска, ликовна, страни језик)	
Обележавање Светског дана права детета и Међународног дана толеранције	Тим, Ученички парламент, Одељенске старешине	Новембар
Реализација радионица из приручника „Како можемо заједно“ из области стереотипи и предрасуде	Стручни сарадници Одељењске старешине петог разреда	Фебруар
Пролећна изложба децјих радова	Учитељи	Април
Спортске активности у које су укључени сви ученици наше школе	Одељенске старешине, наставници физичког и здравственог васпитања	Током године
Обележавање Дана породице	Сви запослени	Мај
Продукти рада пројектне наставе	Одељенске старешине	Јун
Приредба поводом пријема ђака првака	Учитељи	Август

ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У СЛУЧАЈУ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНОГ ПРЕМА УЧЕСНИКУ У ОБРАЗОВАЊУ

Установа поступа у складу са Законом и овим актом када је запослени извршилац дискриминације, а дискриминисано лице, односно сведок–учесник у образовању.

Сазнање о дискриминаторном понашању запосленог у установи може да се добије: опажањем, сумњом или информацијом да се дискриминација припрема, догађа или се догодила. Информација може да се добије непосредно – усмено, у писаном облику, као и на основу анонимне пријаве, коришћењем дигиталних средстава, поверавањем од самог дискриминисаног учесника у образовању или посредно – од његовог родитеља, вршњака, других запослених или трећих лица као сведока.

Редослед поступања у интервенцији зависи од тога да ли се на основу информације дискриминаторно понашање запосленог припрема, догађа или се догодило.

Редослед поступања у интервенцији је:

- 1) Зауостављање дискриминаторног понашања је обавеза сваког лица које има сазнање о дискриминаторном понашању да реагује прекидањем таквог поступања запосленог и позивањем помоћи.
- 2) Смиривање ситуације подразумева обезбеђивање сигурности и подршке за учесника у образовању.

- 3) Обавештавање и позивање родитеља и информисање васпитача, односно одељењског старешине одвија се паралелно са заустављањем поступања и смиривањем учесника, са најминималнијим временским размацама.
- 4) Подношење пријаве директору установе ради покретања поступка у коме се прикупљају информације о дискриминаторском поступању запосленог и на основу релевантних чињеница предузимају мере у складу са Законом. Тим за заштиту предузима мере и активности у односу на дискриминисано лице, односно лица – учесника у образовању.
- 5) Консултације тима за заштиту које се одвијају ради прикупља свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера за учесника у образовању као дискриминисано лице. Тим за заштиту по потреби обавља консултације са одговарајућим стручњацима и установама и укључује надлежне службе. Одељењски старешина, односно васпитач у сарадњи са тимом, информише родитеље и укључује их даље у васпитни рад или план заштите.
- 6) Обавештавање Министарства – надлежне школске управе, од стране директора установе у року од 24 сата од извршеног, односно од сазнања о дискриминаторном понашању запосленог према учеснику у образовању и на основу релевантних чињеница покреће и води дисциплински поступак, у складу са Законом.
- 7) Праћење ефеката предузетих мера заштитних мера према дискриминисаном лицу и сведоку–учеснику у образовању врши се континуирано.

У случају када дискриминаторно понашање испољава лице која није запослено у установи, кораци су исти, уз обавезу установе да поднесе притужбу Поверенику. Тим за заштиту може да предложи план заштите учесника у образовању и активности у вези са едукацијом родитеља, односно трећег лица које није запослено у установи.

Уколико се сумња у дискриминаторно поступање директора, та сумња се пријављује Министарству. Просветна инспекција самостално, а ако је потребно у сарадњи са просветним саветником, утврђује чињенице о поступању установе и њених органа о обезбеђивању заштите учесника у образовању и запослених од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као и од понашања које вређа углед, част и достојанство, а у складу са Законом, посебним законом, Правилником, Правилником о Протоколу и овим актом. О утврђеним чињеницама, односно наложеним мерама и роковима за отклањање неправилности и недостатака, просветни инспектор обавештава орган управљања установе и министра. Уколико постоји сумња да је учињено кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно да је повређена забрана дискриминације, насиља злостављања и занемаривања, просветни инспектор подноси пријаву, односно захтев надлежном органу.

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

ПЛАН РАДА ПРЕВЕНТИВНИХ И ИНТЕРВЕНТНИХ АКТИВНОСТИ

Дигитално насиље је релативно нов феномен који током две последње деценије заокупља све већу пажњу јавности и надлежних институција.

Као и предходних година, у нашој школи се посебна пажња поклања континуираној превенцији насиља генерално, кроз разне видове активности, а у складу са горе наведеним, велика пажња се поклања и дигиталном насиљу, односно смањивању злоупотребе истог. Током школске године превенција ће се реализовати на неколико начина:

Информисање наставника и ученика кроз предавања; носилац реализације-педагог, одељењске старешине; време реализације-септембар-децембар и даље;

Информисање ученика кроз ЧОС-кроз предавања и радионице; носиоци реализације-одељењске старешине; време реализације: по плану ЧОС-а када се обрађује тема насиља генерално;

Трибине за родитеље свих ученика од првог до осмог разреда кроз предавање Тима за превенцију дигиталног насиља са локала; Време реализације: У договору са члановима Тима за превенцију насиља-из локалне зајнице.

Превентивне активности на нивоу образовно-васпитне установе:

Превентивне активности које образовно-васпитна установа предузимау вези са заштитом деце од насиља, укључујући и дигитално насиље прописане су Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о протоколу поступања у одговору на насиље, злостављањеи занемаривање. Осим тих активности које је школа у обавези да планираи спроводи, могу се реализовати и друге активности које ће бити усмерене на превенцију дигиталног насиља, укључивати све актере школског живота, као и умрежавање са другим уставноама и институцијама. Сем горе наведених активности, у школи се планира:

-Израда школских панона;

-Гледање спотова/филмова на ЧОС-у, о дигиталном насиљу, уз обавезан разговор након тога;

-Позивање представника/ца МУП-а у школу да говоре о безбедности на интернету;

-Организовање квизова о дигиталном насиљу на нивоу одељења.

Шта је дигитално насиље?

Дигитално насиље је коришћење дигиталнетехнологије (интернета и мобилних телефона) с циљем да се друга особа узнемири, повреди, понизи и да јој се нанесе штета. Осим термина дигитално насиље, користе се и сроднитермини: електронско насиље, насиље на интернету, онлајн насиље, сајбер насиље, малтретирање у дигиталном свету и др.

Дигитално насиље може се испољити на различите начине. Најчешће сесрећу следећи облици дигиталног насиља: Дигитално насиље може се вршити директно или индиректно (прекопосредника), уплитањем других особа у вршење насилне активности, са или без

њиховог знања (нпр. у име неке особе, са њене адресе или профила, шаљу се узнемирујуће поруке или се остављају на блогу, чету, форуму или профилу других особа).

Дигитално насиље понекад може да буде опасније од насиља које се дешава у реалном свету, из више разлога. Током дигиталне комуникације људи су спремни да кажу и ураде оно што вероватно не би рекли или урадили у комуникацији „лицем у лице„. Док класично насиље престаје када се удаљимо од особе која се насилно понаша, дигитално насиље може да се одвија и када искључимо мобилни телефон или рачунар. Дигитално насиље може да се врши у било које време и са било ког места.

Последице трпљења дигиталног насиља су различите, а у неким случајевима могу да буду веома озбиљне (од проблема у понашању, па чак и до самоубиства).

Тачно је да дигитално насиље, управо због могућности да се остане анониман „погодује“ младима који би желели да повредe друге, али се уздржавају од класичног насиља, зато што не желе да буду видљиви или зато што се не осећају довољно „моћно“. Резултати истраживања у свету и код нас показују да су млади склони дигиталном насиљу а такође и склони класичним облицима насиља и да је у основи обе врсте насиља исти мотив – намера да се друга особа повреди, понизи и сл.

Најзаступљеније ризично понашање је прихватање захтева за пријатељствена социјалним мрежама, али од особа које млади не познају и које никад нису срели ,затим комуникација путем чета, такође са непознатим особама, одговарање на поруке непознатих особа. Нажалост, није мали проценат младих који су спремни да дају личне податке (име и презиме, адресу становања, број телефона, имејл, своју фотографију) непознатим па чак и да се са особама које су „упознали“ преко интернетасретну. Што је неко склонији ризичном понашању, то је чешће укључен у дигитално насиље, било да га трпи, врши или да је сведок таквог понашања.

Дигитално насиље обично се дешава међу младима, међутим, нису ретки случајеви када су одрасле особе насилне према деци и младима на интернету. У тим случајевима најчешће је реч о малтретирању или прогањању путем интернета, што представља кривично дело и кажњиво је законом. Дигитални медији посебно су погодни за одрасле особе (тзв. сексуалне предаторе или насилнике) који се лажно представљају и комуницирају с млађим особама у циљу сексуалне злоупотребе. Стога се у последње време све више говори о сексуалном дигиталном насиљу или сексуалној злоупотреби путем интернета. Интернет (путем друштвених мрежа, чета, причаоница) омогућава различите начине сексуалне злоупотребе. Постављање узнемирујућих, увредљивих или претећих порука, слика или видео-снимака на туђе профиле или слање тих материјала СМС- ом, инстант порукама, имејлом, остављање на чету; Снимање и дистрибуција слика, порука и материјала сексуалног садржаја; Узнемиравање телефонским позивима; Лажно представљање, коришћење туђег идентитета, креирање профила на друштвеним мрежама на туђе име; Недозвољено саопштавање туђих приватних информација; Објављивање лажних оптужби или гласина о другој особи на профилима друштвених мрежа, блогovima итд;

Промена или крађа лозинки; слање вируса; Исмевање у онлајн причаоницама и на интернет форумима; Непримерено коментарисање туђих слика, порука на профилима, блогovima; Игнорисање, искључивање (нпр. из група на социјалним мрежама), подстицање мржње (по различитим основама) и др.

ГРУМИНГ представља низ предаторски мотивисаних поступака, односно припремних радњи које имају за циљ успостављање контакта, одржавање комуникације и физички приступ детету. Сексуални предатори на интернету немају јасан профил, њихова занимања и узраст варирају, мада истраживања показују да су то најчешће особе мушког пола;

Под СЕКСТИНГОМ подразумева се слање или постављање на интернет фотографија, порука или видео-снимака са експлицитним сексуалним садржајем. Размена фотографија или порука са сексуалним садржајем може да делује као безазлено флертовање или забава, али секстинг има озбиљне друштвене и правне последице.

Поседовање и ширење фотографија или видео-снимака са сексуалним садржајем на којима су малолетници/е, према Кривичном закону Републике Србије, представља поседовање децје порнографије, чак и ако особе на сликама шаљу експлицитне материјале или дају пристанак да се фотографишу или снимају и кажњиво је затвором.

За разлику од традиционалних облика насиља, особе које узнемиравају друге путем дигиталних медија обично се крију иза лажних имена и надимака, бројева телефона, имејл адреса или профила на социјалним мрежама, због чега неки аутори дигитално насиље сматрају „кукавичким обликом вршњачког насиља“ Анонимност, с једне стране, отежава утврђивање правога идентитета особе (или групе) која врши насиље и охрабрује насилне особе да се понашају онако како се не би понашале у директном контакту;

Информације се шире великом брзином, па се број особа које су укључене у дигитално насиље – директно („качењем“, „лајковањем“, „шеровањем“, или „ретвитовањем“ коментара или фотографија) или индиректно (посматрањем или сведочењем), за врло кратко време може значајно и неконтролисано повећати. Када се једном поставе на интернет, злонамерне информације тешко је уништити и могу се, по потреби, поново злоупотребити.

Друга специфичност дигиталног насиља јесте стална доступност жртве. Особе које користе интернет могу бити изложене дигиталном насиљу у било које време (током 24 сата, седам дана у недељи) и на било ком месту (не осећају сигурно ни у властитом дому), чак и онда када не користе интернет (нпр. особа „угаси“ свој профил на социјалној мрежи, али неко други направи профил на име те особе, без њеног знања).

Последице изложености дигиталном насиљу:

Иако се током дигиталне комуникације друга особа не може физички повредити, истраживања показују да последице дигиталног насиља по психофизичко

здравље, емоционално и социјално функционисање, као и понашање деце и младих у неким случајевима могу бити веома негативне. Дигиталном насиљу може бити изложена свака особа која користи интернет и телефон, без обзира на узраст, род, дигиталне вештине, учесталост и начин коришћења технологије итд. Девојчице су чешће од дечака изложене дигиталном насиљу, али су чешће и сведоци дигиталног насиља.

Млади који су склонији ризичном понашању на интернету (остављају личне податке на блоговима, форумима, игрицама), чешће су изложени дигиталном насиљу. Млади који су чешће изложени класичним облицима насиља, чешће су и жртве дигиталног насиља.

НАЈВАЖНИЈИ САВЕТИ УЧЕНИЦИМА ПОВОДОМ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА:

-Било да пишете мејлове, разговарате на чету, остављате коментаре на социјалним мрежама, учествујете у форумима или радите нешто другона интернету, понашајте се пристојно и културно.

-Будите свесни трагова које остављате у дигиталном свету, размислите пре него што нешто „постујете“, „шерујете“, „твитујете“...

-Имајте на уму да информација коју једном поставите на интернет престаје да буде ваше власништво и да заувек губите контролу над њом. На пример, само једна несмотрено постављена фотографија, неколико година касније, може некоме бити препрека за добијање радног места...

-Предузмите неопходне мере техничке заштите како бисте предупредили могућност насиља. Заштитите свој рачунар антивирус програмима. Приликом регистрације на неку социјалну мрежу, прочитајте упутства за безбедно коришћење.

-Обратите пажњу на језик којим комуницирате на интернету:

-Непримерене, грубе и вулгарне поруке могу повредити некога, иако можда иза њих не стоји нужно лоша намера. Осим тога, већина форума, мрежа и других онлајн сервиса има прописана правила комуницирања, па вам се може десити да вас привремено искључе или да вам трајно онемогуће коришћење тих сервиса.

-Будите опрезни/е с личним информацијама, не делите их с другима

-Никада не делите личне информације (име, адреса, бројеви телефона, име школе, место живљења) о себи, породици или пријатељима с другима, чак и онда када позитивно процењујете њихове намере. Поштујте упутства за заштиту личних података и правила за креирање лозинке. То ће повећати вашу безбедност на интернету.

-Коришћење интернета сведите на разумну меру.

-Не трошите превише времена на интернету. Постоје и други занимљиви начини на које можете да потрошите своје слободно време.

РЕАГОВАЊЕ НА ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Од почетка 21. века, када дигитално насиље у свету почиње систематски да се истражује, упоредо са развојем превентивних мера, које су најважније, осмишљен је и велики број различитих интервенција за адекватно, правовремено и доследно реаговање у случајевима дигиталног насиља. И превентивне и интервентне мере спроводе се на више нивоа. Уколико ученик/ца трпи дигитално насиље, сви су дужни да реагују (васпитно-образовна установа, родитељи односно породица, другови и другарице који/е су сведоци насиља), како би се насиље што пре зауставило, осигурала безбедност укључениху насиље (особа које трпе насиље, врше насиље или сведоче о њему), смањили ризик од понављања и штетне последице трпљења насиља.

Реаговање образовно-васпитне установе у ситуацијама дигиталног насиља

Забрана свих врста насиља у образовно-васпитним установама регулисана је Законом о основама система образовања и васпитања и Правилницима наведеним у уводном делу. Детаљније информације о интервентним мерама и активностима, као и оредоследу поступања у интервенцији, документацији и извештавању налазе се у Програму за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Реаговање појединаца/ки у ситуацијама дигиталног и сексуалног насиља

Иако начин реаговања зависи од облика дигиталног насиља и специфичног контекста у коме се оно догађа, постоји неколико ствари које би ученик/ца требало да уради како би се насиље зауставило и ублажили негативни ефекти:

1. Промислити пре него што се било шта предузме
2. Не одговарати на узнемирујуће и претеће поруке
3. Сачувати доказе узнемиравања
4. Ономогућити особи која узнемирава да поново ступи у контакт
5. Блокирати садржај, страну на друштвеној мрежи, групу, сајт или налог особе која узнемирава.
6. Поделити негативно искуство са особом у коју се има поверења
7. Обратите се за помоћ одраслима

Како да реагују одрасле особе у ситуацијама када дете или ученик/ца доживи дигитално насиље?

Први корак у пружању подршке детету јесте да будемо добар слушалац да се разговара о проблему без осуђивања и критиковања!

Сваки облик насиља, па и дигитално насиље, пријављује се школи: наставнику/ци и одељењском старешини. У зависности од нивоа насиља, активности у вези са заштитом предузима сам наставник/ца и одељењски старешина, тим за заштиту од насиља, односно унутрашња заштитна мрежа, или се укључује спољашња заштитна мрежа

Пријавити дигитално насиље установама које су за то надлежне: центар за социјални рад, полицијска управа, установе здравствене заштите.

Образовно-васпитна установа је у обавези да сваки облик насиља трећег нивоа пријави надлежној школској управи у року од 24 сата.

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНИХ АКТИВНОСТИ ПРОТИВ ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ И МЛАДИМА

Школе су обавези да реализују неколик активности:

Обележавање 18.октобра. - Светски дан заштите трговине људима;

Информисање и укључивање запослених у активности у матичним школама;

Одабир неколико кључних активности, у складу са специфичностима школе, које ће реализовати у текућој школској години-рад са децом, информисање запослених у школи, родитеља ученика и сл.

Позивајући се на досадашње искуство у оквиру сарадње наше школе са теренском јединицом Црвеног крста Панчево-са Тимом за борбу против трговине људима, намеравамо да даље наставимо сарадњу и то кроз следеће активности:

Информисање наставника и запослених са обавезама, превентивним начинима реаговања, индикаторима за препознавање жртве трговине људима и интервентним активностима; Користити материјал добијен са обуке просветних саветника-координатора за превенцију насиља из школских управа;

Предавање за ученике и учитеље од првог до четвртог разреда;

Предавање за ученике, одељењске старешине и наставнике од петог до осмог разреда;

Трибина за све родитеље од првог до осмог разреда.

Носиоци и сарадници у реализацији : Тим за борбу против трговине људима-Теренска јединица Црвеног крста, директор школе, педагог, одељењске старешине од првог до осмог разреда.

ЛИСТА ИНДИКАТОРА ПО ОБЛАСТИМА

НАГЛАШАВАМО ДА НАВЕДЕНИ ИНДИКАТОРИ КОЈИ СЛЕДЕ НЕ МОРАЈУ БИТИ СИГНАЛ ДА ЈЕ ДЕТЕ ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА АЛИ СВАКАКО ТРЕБА ДА ПОСЛУЖЕ КАО УПОЗОРЕЊЕ ДА СЕ СА УЧЕНИКОМ ДЕШАВА НЕШТО ШТО ЗАХТЕВА ИНТЕРВЕНЦИЈУ-СВАТОДАВНУ ИЛИ НЕКУ ДРУГУ.

Наведени индикатори могу да укажу врло често на занемаривање детета од стране родитеља, на злостављање, на насиље или на неки други проблем.

ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ:

1. Ученик често касни у школу и изостаје из школе
Ученик често касни у школу.
Ученик не даје објашњење зашто касни, одбија да да одговор или даје одговоре који су очигледно нетачни.
Ученик се без објашњења није појавио цео дан у школи.
Ученик изостаје из школе зато што мора да ради или да брине о члану породице. Ученик повремено изостаје из школе по неколико дана без оправдања. Ученик изостаје из школе на почетку и крају школске године.
2. Ученик има лош успех у школи
Успех ученика је изразито испод просека/има углавном недовољне и довољне оцене.
Ученик сматра да не може да уради добро ниједан задатак, одустаје и када наиђе на најмање препреке.
Нови ученик вишег календарског узраста не зна да чита и пише, односно нема основна знања неопходна за праћење наставе која одговара његовом календарском узрасту.
Нагли пад успеха ученика.
3. Ученик је често уморан и деконцентрисан у школи
Ученик није концентрисан на предавање, не може да понови ни оно што је наставник управо рекао.
Ученик је често уморан и заспи на часу.
4. Ученик не учествује у активностима у којима могу да се откријумодрице/повреде
Ученик не учествује на физичком, не пресвлачи се са другом децом.
Ученик избегава систематске прегледе.

ПОНАШАЊЕ РОДИТЕЉА У ШКОЛИ:

5. Родитељи нису заинтересовани за образовање детета
Родитељи се не појављују на родитељским састанцима.
Родитељи нису заинтересовани за успех ученика у школи, наставник не може да успостави сараднички однос.
На родитељске састанке долазе рођаци ученика или друге особе које нису родитељи ученика.
Родитељи се не одазивају на позив школе.
Низак ниво родитељске контроле и подршке за образовање детета (нпр. родитељи не знају шта дете ради ван школе, не знају да дете не долази у школу, не долазе у школу).
6. Особа која се представља одговорном за ученика нема сва лична документа потребна да ученик оствари различита права у школи/приликом уписа у школу.
7. Ученика у школу стално доводе и из школе одводе особе које нису родитељи детета или нису познате наставницима.

ЗДАВСТВЕНО СТАЊЕ УЧЕНИКА:

8. Ученик је слабог здравља и има неуобичајене здравствене проблеме.
Ученик је лошег општег здравственог стања, неухрањен.
Ученик се жали на болове у стомаку или друге тегобе за које нема видљивог разлога, или на главобољу.
Ученик је изразито исцрпљен, неиспаван, стално малаксао. Ученик дуго има здравствене проблеме који се лако лече.
9. Ученик има неспецифичне повреде, које могу бити карактеристичне за физичко насиље
Ученик има тетоваже, жигове који су неуобичајени за узраст.
На ученику су видљиви трагови опекотина, вишеструке модрице, ожиљци и друге сличне повреде и знаци самоповређивања.
Ученик има преломе костију, зуба, почупану косу и друге сличне повреде.
Ученик има повреде и здравствене проблеме које нису карактеристичне за његов узраст.
10. Ученик показује знаке употребе психоактивних супстанци
Ученик показује знаке употребе алкохола и дроге (цакле се и црвене очи-беоњаче, блед тен, успаваност, малаксалост, еуфоричност, нервоза, раздражљивост...)
Ученику неко други даје алкохол, дрогу, убеђује га да узима психоактивне супстанце.

ИЗГЛЕД УЧЕНИКА

11. Ученик одудара од вршњака у погледу облачења и изгледа
Ученик углавном долази у школу у истој гардероби.
Гардероба ученика је прљава и неуредна, генерално одаје утисак хигијенске запуштености.
Ученик се не облачи у складу са временским приликама, поготово зими (нема јакну, топле ципеле).
Ученик не поседује предмете карактеристичне за његов узраст (школски ранац, прибор за рад, свеске, кључ од куће, играчке...)
Ученик се облачи изражено еротизовано (јака шминка, веома кратке сукње, уске панталоне...)
Ученик стално носи гардеробу која покрива цело тело.
12. Долази до нагле промене у облачењу и изгледу ученика
Ученик одједном почиње да носи скупу гардеробу, има много новца.
Ученик оједном почиње да буде неуредан, алкав, да не води рачуна о физичком изгледу.

ПОНАШАЊЕ УЧЕНИКА ГЕНЕРАЛНО ПОВУЧЕНО ПОНАШАЊЕ/ПРИСУТАН СТРАХ

13. Ученик је често збуњен и несигуран
Ученик се плаши да говори, прави дуге паузе у говору и несигуран је.
Ученик даје опречне, неконзистентне или нелогичне информације и изјаве. Ученик мења исказе на поновљено постављена питања везана за одређене догађаје.
Ученику је тешко да да одговор који се односи на разлоге за његово/њено понашање.
14. Ученик је повучен, изгледа уплашено и када нема видљивог разлога

Ученик изгледа уплашено, анксиозно у контакту са вршњацима.

Ученик не учествује у групним активностима у школи.

Ученик је равнодушан и незаинтересован за друштво и школу.

Ученик не ступа у комуникацију ни са ученицима ни са наставницима. Ученик изгледа као да се плаши од родитеља.

Ученик мења понашање у присуству одраслих, непознатих особа и постаје упадљиво миран, ћутљив, уплашен.

Ученик избегава физички контакт, тргне се или повлачи се када неко покушава да му приђе.

15. Ученик ретко успоставља контакт очима приликом разговора

НЕАДЕКВАТНЕ РЕАКЦИЈЕ У ОДНОСУ НА СИТУАЦИЈУ

16. Ученик има бурне и неуобичајене реакције и према ученицима и према наставницима

Ученик бурно реагује на благе критике, на задиркивање.

Ученик има нападе љутње и агресивног понашања без разлога. Ученик има нападе панике, страха.

Ученик има велику и наглу промену у понашању, некада контрадикторно понашање.

Ученик се понаша неприродно срећно и када за то нема разлога.

Ученик реагује отимањем и агресивно када га неко додирне.

17. Ученик генерално не верује другима, одбацује савете и одбија сарадњу

Ученик сматра да нико не може да га разуме.

Ученик одбија добронамерне савете и некада их тумачи као напад.

Ученик реагује интензивном љутњом и бесом када неко покуша да му помогне и одбија помоћ.

Ученик не жели да сарађује/разговара са наставницима, запосленима у школи, нити да пружи било какве одговоре ако је упитан за дешавања ван школе.

18. Ученик избегава контакте са наставницима, школским полицајцем

Ученик активно и континуирано избегава контакте са наставницима.

Ученик избегава школског полицајца.

19. Ученик не прихвата одговорност када уради нешто неприхватљиво

РИЗИЧНО ПОНАШАЊЕ И ПОНАШАЊЕ КОЈЕ НИЈЕ У СКЛАДУ СА УЗРАСТОМ

20. Понашање ученика је високо сексуализовано

Ученик има профил на друштвеним мрежама који је изразито сексуалне природе, са специфично провокативним фотографијама.

Говори се да ученик пружа сексуалне услуге/да је „лак за секс“.

21. Ученица је трудна или је имала прекид трудноће

Ученица је трудна.

Ученица има нежељену трудноћу.

Прича се да је ученица имала један или више абортуса.

22. Ученик се често понаша на несмотрен и ризичан начин

Ученик некритички верује другима, запада у незгодне ситуације због других.

Ученик показује делинквентно понашање/у сукобу је са законом.

Ученик често бежи од куће или проводи неколико дана ван куће без објашњења. Ученик не жели да живи са породицом и живи код особа које нису познате другим родитељима или ученицима.

23. Ученик је покушао самоубиство или има намеру да изврши самоубиство

КОМУНИКАЦИЈА И САДРЖАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ

24. Ученик слабо разуме, односно не разуме, или не говори језик државе чија документа има.

25. Ученик користи изразе и говори о темама које нису карактеристичне за узраст.

Ученик говори о честим путовањима на краће дестинације и о проводу, ноћном животу, а то није у складу са узрастом.

Ученик изговара термине који се односе на сексуалну индустрију, прича о начину како се узима дрога.

26. Ученик говори о томе да ће ускоро живети у луксузу или отићи из места у којем живи.

27. Родитељ или друга особа не дозвољавају комуникацију са учеником или покушавају да контролишу ученика.

Родитељи или друга особа инсистирају да говоре у име ученика.

Родитељи или друга особа захтевају да нико не разговара са дететом у школи ни о чему другом осим о школском градиву.

Изгледа као да ученик не може слободно да успоставља контакте и комуницира са вршњацима/наставницима без знања друге особе.

У друштву ученика је скоро увек друга особа која као да га прати.

28. Ученик одбија да говори о основним анамнестичним подацима, или су одговори јако шутири.

Ученик избегава да одговор и на најједноставнија питања, као што су где и када је рођен.

Делује као да је ученик научио унапред шта треба да каже/одговара по аутоматизму.

Ученик не пружа одговор на детаљнија питања о томе шта је радио, дешавањима, о особама које спомиње, о заједници у којој живи, како проводи слободно време или даје неадекватне одговоре и прави грешке.

29. Ученик не познаје заједницу, не одговара на питања која се односе на карактеристике заједници у којој живи

Ученик не зна адресу на којој станује.

Ученик не зна за различите играонице, спортске терене, клубове и друга места где се окупљају деца његовог узраста.

Ученик нема оријентацију у заједници, не зна где су важне јавне установе.

УСПОСТАВЉАЊЕ ОДНОСА И ДРУШТВО

30. Ученик тешко успоставља односе и нема блиске пријатеље међу вршњацима.

Односи које ученик успоставља кратко трају и површни су.

Ученик нема блиског пријатеља, нити много пријатеља међу вршњацима. Други ученици избегавају ученика.

31. Ученик је у друштву са непознатим или значајно старијим особама.

Ученик је са дечком/девојком који је значајно старији.

Ученик је са дечком/девојком којег родитељи и пријатељи ученика не познају. Ученик је често у друштву са значајно старијим особама, особама које други ученици не познају.

ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ/УСЛОВИ ЖИВОТА УЧЕНИКА

32. У породици детета су присутни конфликти, могуће насиље у породици

Честе свађе и сукоби у породици родитеља.

Родитељи су насилни према детету, кажњавају га и имају негативан однос према њему.

33. Родитељ приморава дете на рад или изјављује да је дете радно ангажовано.

34. Дете не живи са родитељима и не познаје добро особе са којима живи.

35. Дете не може да их успостави иако то жели.

САМОПРОЦЕНА

36. Ученик се обраћа за помоћ у вези са неком врстом експлоатације, насиља или сличним проблемом.

ПЛАН ПРЕВЕНЦИЈЕ УПОТРЕБЕ ДРОГА КОД УЧЕНИКА

Ради остваривања основних циљева образовања и васпитања прописаних Законом и, нарочито обезбеђивања подстицајног и безбедног окружења за за целовит развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављања нулте толеранције према насиљу и развијања и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа планира активности на плану превенције употребе дрога код ученика наше школе.

Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања ученика (у даљем тексту: Тим за заштиту), у сарадњи са директором школе, израђује план, реализује и прати реализацију превентивних активности на превенцији употребе дрога код ученика, у складу са поменутиим стручним упутством и Протоколом о поступању у ситуацијама присуства и коришћења психоактивних супстанци у образовно-васпитним установама. Директор школе и школски тим за заштиту сарађује са надлежним службама и организацијама, као и стручним тимовима на локалу.

Планиране активности превенције употребе дрога код ученика укључују све носиоце школског живота (стручне органе школе, наставнике, ученике, родитеље и представнике локалне заједнице) и повезују наставне и ваннаставне активности планиране за текућу школску годину.

Планиране активности реализоваће се у међусекторској сарадњи школског Тима за заштиту и других надлежних органа (МУП-а и полицијске управе, Градске управе Панчева, представника здравствених институција, надлежног Центра за социјални рад и др), уз активно учешће ученика и њихових родитеља.

ПОСТУПАЊЕ ШКОЛЕ У СИТУАЦИЈАМА СУМЊЕ НА УПОТРЕБУ ДРОГА ИЛИ САЗНАЊЕ О УПОТРЕБИ ДРОГА

Према Протоколу о поступању у ситуацијама присуства и коришћења психоактивних супстанци у образовно-васпитним установама (који је у изради од стране МПНТР и Канцеларије за борбу против дрога), као и важећим законским прописима школа је у обавези да покрене васпитно-дисциплински поступак против ученика који поседује, подстрекује, помаже, даје и употребљава алкохол, дуван, наркотичко средство или психоактивну супстанцу (према чл. 83. став 3. тачка 4) ЗОСОВ-а). У оквиру плана појачаног васпитног рада и сарадње са родитељем, у оквиру овог поступка, школа може да иницира укључивање здравствених институција и њихових стручњака (лекара, психолога, психијатра). У току поступка неопходно је обезбедити поверљивост података и превенирати стигматизацију и етикетирање ученика.

У случају сумње на употребу дрога међу ученицима, школа ће организовати одељенски родитељски састанак на коме се родитељима дају информације о томе да је у школи, односно одељењу примећана могућност присуства употребе дрога или ризичног обрасца понашања, које би могло резултирати таквом злоупотребом. Овако сазван родитељски састанак има за циљ да сензитизира родитеље да повећају опрез и будност, као и да их алармира да у својим породицама сталожено и смирено интензивирају разговоре са својом децом на ову тему.

Потребно је претходно упознати и обавестити све родитеље ученика школе о могућности сазивања оваквих састанака

ОРИЈЕНТАЦИОНИ ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ

Овај програм садржи мере за спречавање девијантног и деликвентног понашања ученика. Садржаји, облици и методе рада за циљ имају спречавање појава девијантног понашања ученика, које води до употребе психоактивних супстанци.

Садржаје васпитног рада чине:

- * Евидентирање ученика са поремећајима у понашању и отварање досијеа;
- * Индивидуални саветодавни рад са овим ученицима;
- * Индивидуални саветодавни рад са родитељима ученика који показују поремећаје у понашању;
- * Предавања и стручне теме за наставнике и сараднике;
- * Трибине за родитеље;
- * Избор тема прилагођених узрасту ученика и
- * Свеукупни васпитно–образовни рад, како у наставним, тако и у ваннаставним активностима.

Носиоци реализације су:

- * Сви наставници, одељенске старешине, наставник биологије;

- * Представници стручних институција;
- * Педагошка служба школе;
- * Директор;
- * Родитељи.

Облици рада:

* Активне методе у раду са ученицима у наставним активностима, слободним активностима, часовима одељењског старешине и одељењске заједнице, спортским активностима;

* Активна и интензивна сарадња са родитељима и са стручним институцијама. У оперативним плановима рада одељењских старешина наћи ће се теме које ће током године бити реализоване, као и остале активности из овог програма.

На основу документа-МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ УПОТРЕБЕ ДРОГАУ РАДУ СА УЧЕНИЦИМА(МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА), исти ће бити саставни део најважнијих школских докумената(Плана рада школе, Школског програма, РПШ).

Овај документ представља скуп препорука насталих на основу оригиналног документа који је израђен у сарадњи Канцеларије Уједињених нација за дрогу и криминал (UNODC) и Светске здравствене организације (WHO)-International Standards on Drug Use Prevention, United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) and the World Health Organization.

Документ садржи смернице за спровођење превентивних активности на нивоу школе, односно програма активности за које се може рећи да доводе до позитивних превентивних резултата заснованих на научним доказима.

Примарни циљ превенције злоупотребе дрога је пружање помоћи младима да избегну или одложе почетак коришћења дроге, или, ако су већ почели да је користе, да избегну развијање поремећаја – зависности. Докази указују да следећи фактори представљају најмоћније факторе ризика који чине младе рањивима да почну са коришћењем дроге:

- биолошки процеси
- особине личности
- поремећаји менталног здравља
- запуштање и злостављање у породици
- слаба везаност за школу и заједницу
- повољне друштвене норме и погодна окружења
- недостатак знања о дрогама и последицама њиховог коришћења

Фактори ризика се разликују према узрасној доби, па ће из тог разлога у овом документу превентивне активности бити приказане према узрасним групама ученика који похађају основну и средњу школу (млађи основношколски узраст и старији основношколски и средњешколски узраст) али и према смеру деловања превенције - ка ученицима и као подршка родитељима.

Ефикасна превенција претпоставља структуриране и добро дефинисане улоге и одговорности, партнерство и сарадњу разних актера: запослених у школама, родитеља,

здравствених радника и полицијских службеника који се баве превенцијом наркоманије, социјалних служби, представника локалне заједнице, спорта, културе и медија.

ПРЕВЕНЦИЈА ЗЛОУПОТРЕБЕ ДРОГА НА СТАРИЈЕМ ОСНОВНО-ШКОЛСКОМ УЗРАСТУ

Адолесценција представља развојни период у коме млади из жеље да преузму улоге одраслих и постигну већу независност, често могу доносити погрешне одлуке и повећати склоност ризичним понашањима.

Злоупотреба психоактивних супстанци и девијантна понашања вршњачке групе, као и одбацивање од стране вршњака, јако утичу на здраво понашање, иако утицај родитеља и даље остаје значајан. На овом узрсту, важни заштитни фактори против злоупотребе дрога су добре социјалне вештине, ментално и емоционално здравље и друштвене норме које афирмишу здраве животне стилове и безбедност.

Карактеристике превентивних активности усмерених на ученике које утичу на позитивни исход:

Интерактивне активности које ангажују ученике у вежбању личних и социјалних вештина (супротстављање социјалним притисцима коришћења дрога и развој здравих одговора на изазовне животне ситуације, вежбање вештина суочавања, доношења одлука и пружања отпора ризичним облицима понашања);

Узрасно примерено вођење дискусија о различитим друштвено распрострањеним уверењима, ставовима, позитивним и негативним очекивањима у вези са коришћењем дрога, укључујући и последице злоупотребе (перцепција ризика злоупотребе);

Програме треба да спроводе обучени наставници као и обучени вршњаци, али они могу бити доступни младима и преко компјутера или интернета, јер и тада доприносе смањењу злоупотребе психоактивних супстанци;

Индивидуални рад са ученицима код којих су идентификоване особине као што су импулсивност, анксиозност, осећај безнађа које помажу адолесцентима да науче да се конструктивно носе са емоцијама, уместо да користе негативне стратегије суочавања са проблемима као што је нпр. употреба алкохола или наркотика);

Развој позитивног школског етоса, посвећеност школи и учешћу ученика;

Упознатост ученика са јасним правилима школе у вези коришћења дроге у школским просторијама и доследно примењивање тих правила и интервенција/поступака у случају њиховог кршења (поштовање Протокола о поступању у случају присуства и коришћења психоактивних супстанци у образовно-васпитним установама);

Саветовање код постојања сумње на злоупотребу дрога или упућивање на саветовање, лечење и пружање других здравствених и психосоцијалних услуга;

Менторство, програми повезивања младих са одраслима са којима нису у сродству и који су се обавезали да организују активности и редовно проводе део свог времена са младима, уколико су прошли одговарајућу обуку (у нашој земљи се тренутно пилотира програм у коме су ментори студенти-волонтери);

Превентивне интервенције које укључују родитеље;

Активности на превенцији употребе дрога реализују се са свим актерима школског живота: ученицима, наставницима и родитељима.

Активности са ученицима реализују се у оквиру наставних и ваннаставних активности. Циљ васпитног рада са ученицима јесте повећање резилентности ученика у односу на развијање различитих поремећаја понашања, подстицање развоја вештина одупирања социјалном притиску, емоционалној писмености, критичком мишљењу и развоју самопоуздања.

Међупредметна компетенција „одговорност за сопствено здравље“ треба да се развија кроз све предмете. Начин развијања ове компетенције наставници ће планирати доводећи је у везу са исходима из свог предмета и то је саставни део Анекса Школског програма.

Садржаје у вези са превенцијом употребе дрога нарочито се могу обрађивати у оквиру предмета: свет око нас, природа и друштво, физичко и здравствено васпитање, биологија, грађанско васпитање, хемија, српски језик, страни језици, историја, географија, ликовна култура.

У оквиру часова одељенског старешине и часова одељенске заједнице реализоваће се радионице, дебате и др. са ученицима на тему превенције употребе дрога. У раду ће се користити препоручене радионице и материјали („Школа без насиља“, „Учионица добре воље“, „Чувари осмеха“, „Умеће одрастања“ и др).

Ваннаставне активности омогућавају ученицима да квалитетно проводе време, уз развијање личних потенцијала и јачања самопоуздања. Планиране ваннаставне активности наведене су даље у Годишњем плану рада школе за школ. 2022/2023. год.

У складу са међународним стандардима препоручују се интерактивни облици рада прилагођени узрасту ученика, избегавање давања детаљних информација о различитим врстама дрога, избегавање контакта са леченим зависницима у форми предавања.

Активности наставника

Неопходно је да се наставници стручно усавршавају у циљу развијања компетенције за превентивни рад са ученицима и родитељима. Током септембра и почетком октобра 2022. год. представници стручне службе школе и Тима за заштиту (координатор) информисаће све запослене у вези са обавезама и процедурама реаговања у ситуацијама сумње или сазнања о употреби дрога.

Активности са родитељима

Током септембра и почетком октобра, представници стручне службе школе и Тима за заштиту (координатор) информисаће родитеље на Савету родитеља, а одељенске старешине и представници Савета родитеља унутар одељења остале родитеље, у вези са обавезама и процедурама реаговања у ситуацијама сумње или сазнања о употреби дрога.

Активности са родитељима реализоваће се у форми трибина, тематских родитељских састанака, радионица и сл. Активности ће се реализовати како у оквиру одељења (одељ. старешина), разреда (сарадњом одељ. старешина), на нивоу Савета родитеља и општинских Савета родитеља.

Препоручене теме су следеће:

- Улога родитеља у формирању самопоуздања деце
- Улога породице у формирању здравих животних стилова

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

-Комуникација родитеља
-Осмишљавање заједничког слободног времена
-Утицај васпитних стилова у формирању личности детета
-Карактеристике превентивних активности које утичу на позитивни исход програми који развијају вештине родитељства (постављање правила и граница у понашању на начин који је узрасно примерен, контрола и квалитетно структурирање слободног времена деце, укљученост родитеља у животе деце – праћење њихових активности и пријатељства, укљученост у њихово учење и образовање, вештине комуникације, подршка родитељима о томе како да постану узор својој деци...); наведене програме реализују обучени појединци/наставници или стручни сарадници, у време и на начин који је погодан и привлачан за родитеље (ван њиховог радног времена, у простору који није превише формализован и у коме међусобно лако комуницирају).

Активности са родитељима могу да се планирају у форми трибина, тематских родитељских састанака, радионица, рада у мањим групама или индивидуално(у случају ако постоји сумња злоупотребе психоактивних супстанци).

Погодне теме:

- Улога родитеља у формирању самопоуздања детета;
- Улога породице у формирању здравих стилова живота;
- Пожељна комуникација између деце и родитеља;
- Осмишљавање слободног времена детета;
- Утицај васпитних стилова породице и начина живота-у формирању личности детета..

Активности	Носиоци	Временска динамика
Усклађивање Школских аката са важећим прописима	Тим	Септембар
Упознавање родитеља и ученика са садржајем Програма превенције других облика ризичног понашања (употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка деликвенција и сл.)	Одељенске старешине	Септембар
Упознавање чланова Тима, Савета родитеља и свих запослених са садржајем Програма превенције других облика ризичног понашања (употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка деликвенција и сл.)	Тим	Октобар
Сензибилизација запослених, ученика и родитеља на промовисању принципа и вредности здравих стилова живота као и спречавању малолетничке	Тим	Током године

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

деликвенције		
Упознавање ученика са појмом алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничке деликвенције	Одељенске старешине	Октобар
Тема: Болести зависности, за ученике 6,7 и 8. разреда	Едукатори Завода за јавно здравље, Панчево	Фебруар Током године
Сарадња са МУП-ом- одељење за малолетничку деликвенцију- трибина	Тим и начелник ПУ Панчево	Током године
Бон-тон за децу – радионице за ученике првог циклуса	Учитељи и представници Тима	Током године
Кутија поверења	Педагошко-психолошка служба	Током године
Пројектовање избора едукативних филмова, дискусија	Одељенске старешине	Током године
Организовање турнира(између школа) у фудбалу , кошарци под паролом“ СПОРТ ДА – ДРОГА НЕ”	Наставници физичког васпитања, одељенске старешине	Април
Израда плаката-реци не дрогама	Педагог, наставник ТО, заинтересвани ученици	Прво полугодиште

12. ПЛАН ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Професионалну оријентацију чине предавања, индивидуални и групни саветодавни разговори, посета средњим школама и презентација истих у матичним школама. Ученици се упознају са предусловима правилног избора занимања и факторима од којих зависи правилан избор, са критеријумима за упис у средњу школу и са начинима избора кандидата.

Програм професионалне оријентације у школи обухвата:

- * Професионално информисање ученика;
- * Рад са родитељима ученика;
- * Саветодавни рад са ученицима;
- * Конкурсе и информаторе за средње стручне школе и гимназије;
- * Упитнике за ученике и
- * Тестирање ученика.

Програм обухвата основне принципе професионалне оријентације. Усмерава ученике како да спознају своје особине, интересовања, склоности, вештине и способности. Конкретни

задачи из Основа програма професионалне оријентације у основној школи су операционализовани у програмима и плановима рада одељенских старешина, одељенских заједница и педагога школе.

Основни принципи професионалне оријентације

Кад дође време за доношење одлуке о избору занимања и одговарајућег образовања, од велике је помоћи имати јасну представу о себи као личности, о томе шта желимо и који су нам циљеви у тој фази живота, а нарочито је важно направити склад између наших жеља, с једне стране и реалних способности, с друге стране. Због тога је професионална оријентација важна почетна тачка у анализи горе поменутог.

Да бисмо се добро професионално оријентисали, неопходно је да знамо одговоре на питања: Ко сам ја? Које су моје врлине а које су ми мане? Шта ми је у животу битно? Шта ми се свиђа а шта не свиђа да радим? Колико сам способан(способна) да објективно себе и своје могућности проценим? Како учим (кампањски или плански; са разумевањем и коришћењем разне литературе и сл.)? Да ли након средње школе желим да наставим са школовањем? Каквог сам темперамента? Да ли волим рад са људима? Да ли сам више склон(а) природним или друштвеним наукама? Да ли сам склон(а) уметности? Да ли желим професионално да се бавим спортом? Какви су услови рада одређених занимања? Да ли сам здравствено способан за одређено занимање? Какве су могућности запослења и сл.

Питања су бројна и није увек лако наћи одговоре на њих. Зато је важно имати подршку родитеља, дуго анализирати и разговарати, како би ова важна одлука била исправно донета.

ВРЕДНОСТИ – ОНО СТО НАМ ЈЕ ВАЖНО

Ако знамо шта желимо а шта не, шта волимо а шта не и сл. лакше ћемо доћи до неких сазнања. Свако од нас има дугу листу ствари које очекује у вези избора школе и занимања – да школа(посао) није далеко, да су особе са којима ћемо бити у контакту, квалитетне, да образовање које се нуди омогући применљива знања и вештине... О томе како ћемо направити приоритете, говори нам много шта вредујемо у животу и каријери као позитивно а шта не. Тако на пример, особе које су изнутра мотивисане за учење и рад, највише цене тзв. неопипљиве(нематеријалне) користи које им рад доноси, на пример, они уживају у осећају постигнућа које имају када је посао добро урађен, што представља унутрашње вредности. Насупрот њима, други људи више уживају у спољашњим вредностима посла, нпр. висока плата, признања, престижна титула и сл.

Дакле, унутрашње вредности посла су: постигнућа, мотив за перманентним сопственим напредовањем, такмичарски дух, тимски рад, примена сопствених знања, способности, креативности и сл.

Спољашње вредности су: признање, углед, моћ, лидерство, ауторитет, престиж, материјалне користи, флексибилно радно време, искључиво модеран и савремен радни амбијент и слично томе.

ИНТЕРЕСОВАЊА

Људи чија су интересовања у складу са професијом којом се баве, задовољни су на послу, више су самоуверени и снажнији да поднесу и негативна искуства која иду уз сваки посао.

Џон Холанд је поставио један од најпознатих модела структуре професионалних интересовања. Према његовом поимању постоји шест типова професионалних интересовања:

1. Реалистички- Склоност практичним и конкретним активностима, у којима се помоћу алата и машина може вешто израдити нешто видљиво и корисно; Реалистички типови воле физичке активности; Воле рад на отвореном простору;
2. Истрживачки- Склоност научном раду, систематичном и стрпљивом прикупљању информација, откривању и тумачењу непознатих појава као и обликовању нових теорија; Истраживачки типови уживају у изазовима решавања проблема у математици, технологији и науци као и у концептима и практичним идејама које су у вези са овим подручјима. Примењене науке као инжењерство, технологија или информатика су њима обично занимљиве. Могу бити технички креативни;
3. Уметнички- Склоност уметничком изражавању; Углавном су оригинални и креативни; Изражавају се кроз уметничке форме: кроз глуму, плес, креирање музике или ликовних дела; Склони су и изражавању идеја и кроз дускусије и дебате;
4. Социјални- Склоност стрпљивом слушању и разумевању људи, њиховом поучавању и саветовању, помагању при решавању личних проблема; Социјални типови воле да помажу другима у успостављању и одржавању физичког и психичког здравља; Воле рад са људима, било групно или индивидуално;
5. Предузетнички- Склоност предузетничким или менаџерским пословима који укључују властиту иницијативу, смисао за организацију и вођење других људи; Самоуверени борбени и лидерски настројени;
6. Конвенционални- Склоност канцеларијским, административним или финансијским обрачунима у којима је важна прецизност и систематичност; Добро су организовани и преферирају послове који су прецизни и издефинисани.

Горе поменути модел структуре је само један од бројних модела типова професионалних интересовања.

Поред тога што би требало да добро проценимо своја интересовања и особине личности, морамо упознати и свет рада. То значи упознати различита занимања, њихове захтеве, услове и перспективе. Свет рада је обиман и подложен сталним променанама. Зато би пажњу требало да усмеримо на она за која смо највише заинтересовани и да њих што потпуније размотримо. Ово наравно не искључује информисање о широкој лепези осалих занимања.

ОСОБИНЕ ЛИЧНОСТИ

Веома је важно добро проучити какве особине траже занимања која нас привлаче и реално проценити да ли имамо такве особине. На пример, повучена и интровертна особа врло вероватно неће бити добра у области продаје или маркетинга. Нека занимања захтевају добру способност расуђивања, друга лакоћу изражавања и смисао за квалитетну комуникацију, трећа математичке способности, четврта уметничку надареност итд. Ковачу је потребна телесна снага и издржљивост, мишићна осетљивост, ручна спретност, добро разликовање боја, способност брзе процене облика. Сајцији је неопходна мирна рука, спретни прсти, добар вид на близину, осетљивост додира и сл.

ЗНАЊА, ВЕШТИНЕ И СПОСОБНОСТИ-ОНО У ЧЕМУ СМО ДОБРИ

Бити успешан у ономе што смо у стању да урадимо, врло је угодно и лепо осећање. Ипак, многи људи раде послове у којима њихови природни таленти не долазе до изражаја. Из овог или оног разлога, постоји несклад између њиховог знања, њихових вештина и способности и обавеза који њихов посао подразумева.

Знања, вештине и способности се могу једноставно дефинисати као оно што знамо, што смо научили, оно што смо у стању да урадимо и оно што носимо наслеђем и што је урођено.

Поред оних очигледних, свако од нас има неке скривене таленте које је потребно открити да би се могли развијати.

Способности одређују наш домет у некој активности. Могу бити: интелектуалне (способност просуђивања, брзог опажања, памћења, речитости), моторичке (брзина реаговања, телесна снага, спретност екстремитета) или сензорне (оштрина вида, осетљивост слуха или додира).

Препоручљиво је гледати унапред на потенцијалне послове и консултовати се са људима који раде у тој области. Ово ће нам омогућити да констатујемо која знања, вештине и способности имамо а које би требало да развијамо.

Фактори правилног избора занимања

Правилан избор занимања зависи од:

1. Личних (индивидуалних) особина личности,
2. Ситуационих (друштвених) фактора;

Од личних особина најзначајније су:

- ✓ Способности (психофизичке и здравствене),
- ✓ Интересовања,
- ✓ Мотивација (мотив за учење),
- ✓ Особине личности, карактер, темперамент,
- ✓ Селф-концепт (свест о себи, својим особинама, могућностима, предностима и манама),
- ✓ Знање и успех у школи,
- ✓ Пол;

У ситуационе (друштвене) факторе убрајају се:

- ✓ Породица (економско-финансијски и културно-образовни статус),
- ✓ Систем образовања (врсте школа, проходност на више школе и факултете),
- ✓ Услови уписа (број одељења, број уписних места, уписна политика и сл.

Предуслови правилног избора занимања

Оно што је предуслов правилног избора школе, образовног профила или занимања јесте размишљање о следећим питањима:

- * Које школе постоје у месту становања или у непосредној близини?
- * Који се предмети изучавају?
- * Колико траје образовање?
- * Који су захтеви појединих занимања?
- * Какве су могућности за напредовање?
- * Какве су могућности запошљавања?

!Веома је важно добро размислити, истражити себе, детаљно се информисати, разговарати са члановима породице, наставницима, стручним сарадником у школи и ван ње, са пријатељи-ма; Прочитати Конкурс и информатор за упис у средње школе, посетити сајт Министарства просвете и бројну литературу која се бави овом проблематиком.

Питања која треба поставити у односу на самог себе су:

- * Шта знам о свету рада и занимања?
(Питање се односи на информисаност о томе шта се, како, чиме, у каквим условима и са каквим материјалима и средствима рада ради у образовним профилима; Какве захтеве постављају одређена занимања и слично);
- * Шта желим да радим?
(Питање се односи на заинтересованост, жељу, приврженост, мотив за бављење одређеним послом);
- * Шта могу да радим?
(Питање се односи на радне, здравствене и остале способности; Треба постићи склад између властите процене својих могућности и способности-са једне стране и захтева које пред нас поставља одређена школа или занимање-са друге стране);
- * Какве су перспективе?
(Питање се односи на могућности запошљавања, личног и професионалног напредовања, на услове рада, статус делатности и сл.).

Врсте средњих школа:

1. Стручне
2. Гимназије

3. Уметничке

4. Војне школе и школе унутрашњих послова

Одабир горе поменутих школа зависи од амбиције и афинитета, односно од тога да ли ће се после средње школе наставити школовање или не.

Могућ је прелазак на четворогодишњи образовни профил уз полагање додатних испита. За упис уметничких,математичких,филилошких и спортских гимназијасе полаже пријемни испит; Пријемни се полаже у жељеној школи,пре квалификационих испита у матичним школама и састоји се из два дела: а.) Провера одговарајућих знања стечених током предходног школовања и посебних способности; б.) Писмени испит из матерњег језика и математике(квалификациони испит).

Грешке у избору школе:

#Уписати се у најближу школу,

#Изабрати школу искључиво због друштва,

#Изабрати „популарну“школу,

#Испунити жељу родитеља,

#Уписати се било где,због слабог успеха,

#Донети чврсту одлуку а не пустити је да „сазри“.

Грешке у избору школе је могуће кориговати,али се при том изгуби доста времена и драгоцене енергије,пре него што се особа врати на прави,жељени колосек.Зато је најбоље на узрасним прекретницима утврдити који је пут прави.

Груписање занимања на основу сличности послова

- Рад на пружању помоћи људима
- Рад на пружању услуга
- Административно-канцеларијски рад
- Рад у предузетништву или менаџерству
- Практичн рад

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

- Рад у техници
- Истраживачки рад
- Рад у уметности и култури
- Рад са биљкама и животињама
- Рад у безбедности и заштити

План реализације активности професионалне оријентације ученика

Задаци	Активности	Носиоци активности	Методе и технике рада	Динамика	Документи	Резултати
Оснаживање капацитета школе за ПО	Презентовање Тиму за ПО сазнања и искустав претходних година, као и презентовање искуства након реализације активности	Стручни сарадник- Ј.Капор и чланови Тима ПО	Излагање, презентовање материјала	Септембар	Материјал, ,приручници за ПО	Део школског тима је обучен за реализацију Програма ПО
Формирање школског тима за ПО	Подела задужења	Наставничко веће	Одабир чланова	15.09..	Записник са седнице Наставничког већа	Формиран Тим за ПО
Планирање рада у оквиру Програма ПО	Тим за ПО креира акциони план ПО	Тим за ПО	План акције	15.09.	Акциони план и записник са састанка Тима	Изабран је план рада у оквиру програма ПО у складу са могућностима школе за што ефикаснију реализацију у оквиру ЧОС-а и у оквиру предвања педагог , саветовања и информисања; Постојање акционог плана ПО

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Имплементација програма ПО	Реализација радионица са ученицима 7. и 8. разреда	Тим за ПО	Радионице	Друго пол.	Продукти са радионица, портфолија ученика	Одељењске старешине, педагог
	Информативни састанак са родитељима ученика 8. Раз.	Тим за ПО	Разговор	Друго пол.	Извештај након састанка	Родитељи стичу знања и вештине за подршку деци у узбору средње школе и занимања
	Организовање акција из области ПО: излагање промо материјала са сајма образовања, експерти у школи, посете средњим школама, индивидуални разговори са педагогом и одељ. стареш.	Тим за ПО	Посете, манифестације	мај-јун	Списак учесника, продукти, позивнице, плакати, извештаји, фотографије	Промоција школе у области ПО, изградња мреже партнера кроз укључивање различитих учесника
	Реализација реалних сусрета, испробавање праксе	Тим за ПО, директор	Контакти са радним организацијама и средњим школама и посете	Април- јун	Списак учесника, продукти, портфолија, записници разговора са посета, извештај,	Промоција школе у области реалних сусрета; Изградња мреже партнера кроз укључивање различитих учесника; Успостављање механизма и процедура за

Основна школа, Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

					фотографије	реалне сусрете
--	--	--	--	--	-------------	----------------

Задаци	Активности	Носиоци активности	Методе и технике рада	Динамика	Документи	Резултати
Оснаживање капацитета школе за ПО	Презеновање Тиму за ПО сазнања и искуства претходних година, као и презентовање искуства након реализације активности	Стручни сарадник- Ј.Капор и чланови Тима ПО	Излагање, презентовање материјала	Септембар	Материјал, ,приручници за ПО	Део школског тима је обучен за реализацију Програма ПО
Формирање школског тима за ПО	Подела задужења	Наставничко веће	Одабир чланова	15.09.	Записник са седнице Наставничког већа	Формиран Тим за ПО
Планирање рада у оквиру Програма ПО	Тим за ПО креира акциони план ПО	Тим за ПО	План акције	15.09.	Акциони план и записник са састанка Тима	Изабран је план рада у оквиру програма ПО у складу са могућностима школе за што ефикаснију реализацију у оквиру ЧОС-а и у оквиру предвања педагог , саветовања и информисања; Постојање акционог плана ПО

Основна школа, Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Имплементација програма ПО	Реализација радионица са ученицима 7. и 8. разреда	Тим за ПО	Радионице	Друго пол.	Продукти са радионица, портфолија ученика	Одељењске старешине, педагог
	Информативни састанак са родитељима ученика 8. Раз.	Тим за ПО	Разговор	Друго пол.	Извештај након састанка	Родитељи стичу знања и вештине за подршку деци у узбору средње школе и занимања
	Организовање акција из области ПО: излагање промо материјала са сајма образовања, експерти у школи, посете средњим школама, индивидуални разговори са педагогом и одељ. стареш.	Тим за ПО	Посете, манифестације	мај-јун	Списак учесника, продукти, позивнице, плакати, извештаји, фотографије	Промоција школе у области ПО, изградња мреже партнера кроз укључивање различитих учесника
	Реализација реалних сусрета, исприбавање	Тим за ПО, директор	Контакти са радним организацијам		Списак учесника, продукти,	Промоција школе у области реалних сусрета; Изградња мреже партнера кроз

Основна школа, Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

	паксе		а и средњим школама и посете	Април- јун	портфолија, записници разговора са посета, извештај, фотографије	укључивање различитих учесника; Успостављање механизма и процедура за реалне сусрете
--	-------	--	------------------------------	------------	--	--

Успостављање мреже школа ПО	Сарадња са другим ОШ и менторским школама у реализацији активности ПО	Тим за ПО	Комуникација путем састанака и електронским путем, обука, презентација	Март- јун	Списак учесника, извештаји, фотографије	Промоција постигнућа кроз сарадњу са другим ОШ и средњим школама у граду
Сарадња са стручним органима школе	Подршка програму на седницама Стручних органа школе	Тим за ПО, директор	Састанак, презентација, дискусија	Друго пол.	Записници са седница	Сарадња Тима за ПО са Стручним органима у циљу успостављања система и критеријума квалитета реализације Програма ПО
Евиденција	Формирање фолдера евиденције и попуњавање истог	Тим за ПО	Прикупљање продуката реализованих активности, презентација постигнућа учесницима и партнерима	Након сваке реализоване радионице сумарно	Списак, продукти, извештаји, фотографије, видео записи	Формиран фолдер евиденције; информисаност о могућностима увида у евиденцију реализованих активности

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Извештавање	Састављање и достављање извештаја стручним и управним органима школе	Тим за ПО	Попуњавање извештаја, презентација постигнућа	Периодично	Извештаји, фотографије, записници, видео записи	Учесници, актери, партнери информисани о ефектима реализације Програма ПО
Евалуација Програма ПО	Анализа реализованих активности, реализованих реалних сусрета и квалитета остварене сарадње унутар наше школе и на локалу; Повратна информација од стране ученика да ли и колико им је помогло професионално информисање (упитник)	Тим за ПО	Дискусија, попуњавање упитника	Мај-јун	Упитник и извештај о упису у средње школе (оствареност жеље у односу на успешност уписа)	Да ли је Програм ПО помогао ученицима у одабиру средње школе?

13. ПЛАН РАДА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Здравствено васпитање има за циљ формирање телесно, психичко и социјално зреле личности, која ће бити способна да чува, штити и унапређује како сопствено, тако и здравље других људи.

Програмом здравственог васпитања биће обухваћени ученици од првог до осмог разреда са циљем да стекну знања и формирају ставове у вези са здравим начином живота; Да се унапреде хигијенски услови у школи и елиминишу утицаји који штетно делују на здравље; Да се оствари сарадња школе, породице и друштвене средине ради унапређења и здравља ученика.

Рад на реализацији Програма ће се одвијати у оквиру редовне наставе и у оквиру ваннаставних активности.

Од метода здравствено-васпитног рада ће се користити индивидуалне и групне (предавања, радионице и сл.). Реализација циљева Програма оствариваће се: Организовањем едукативних семинара; Иновацијама у наставном плану и приграму; Подстицањем ваннаставних активности за унапређења здравља; Развијањем мотивације ученика за усвајање здравих стилова живота; Подстицањем родитеља на активности за унапређење здравља; Унапређивањем улова рада школе; Комуникацијом са медијима;

Програм здравствене превенције обухватиће циљеве и садржаје примерене узрасту ученика и реализоваће се кроз програме наставника, одељенских старешина, заједница, спортских секција.

И даље ће се наставити пракса предавања и активности за ученике кроз следеће садржаје:

14. ПЛАН РАДА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

ЕДУКАТИВНИ ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ, МИР И ТОЛЕРАНЦИЈУ, ПРИМЕНА
ПРОГРАМА БУКВАР ДЕЧИЈИХ ПРАВА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ МАЛОЛЕТНИЧКЕ
ДЕЛИКВЕНЦИЈЕ

Тема	Циљ	Метод	Време	Носилац
Социометрија	развијање другарства	социограм и разговор	октобар	педагог
Како организујем свој радни дан	развој самосталности развој самосталности	радионице радионице	прво полугодиште прво полугодиште	педагог, раз. стар. педагог, раз. стар.
Учионица	конструктивна	радионице	током године	педагог,

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

добре воље	комуникација			наст.раз.наст
Моја одговорност и одговорност других	хумани односи	радионице	током године	наст.раз.наст раз.стареш.
Проблеми младих у овом граду	превенција деликвенције	предавања, радионице	друго полугодиште	педагог, разредне старешине
Знам или не знам о наркоманији	превенција употребе дроге	предавања, радионице	друго полугодиште	педагог, стручне службе ван школе
Стоп насиљу	превенција, безбедност	радионице, технике конструктивног решавања конфликта	током године	директор, педагог, сви наставн.
Квалитетна организација слободног времена	упућивање на здраве стилове живота	разговор	квартално	педагог, разредне старешине
У здравом телу-здрав дух	упражњавање физичке активн.	разговор, спортске акт.	током године	наст.физичког васпитања, наст.разредне наставе

15. ПЛАН РАДА НА ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљеви програма садржани су у:

- * наставним програмима по предметима;
- * васпитним садржајима рада одељењских заједница и
- * васпитним саржајима рада одељењског старешине;

Задаци:

- * васпитавање еколошке свести и културе здравог живота;
- * разијање свести о потреби чувања здравља;
- * формирање навика културног понашања;
- * развијање хуманог, толерантног односа међу људима;
- * развијање хигијенско-еколошких стандарда у школи и
- * формирање правилног односа према породици, друштвеној и радној средини;

Учесници реализације:

- * директор школе;
- * координатор активности, професор биологије;
- * наставници, стручни сарадници, институције, родитељи, ученици и масовни медији;

Садржаји рада:

- * уређење фасаде, школске зграде, школског дворишта;
- * рад на естетском изгледу учионица;
- * изложба на теме екологије;
- * стручна предавања;
- * израда паноа и
- * упућивање ученика на самообразовање.

Екологија је наука која објашњава на који начин функционише природа и која нам једним својим делом предлаже начине на које можемо да заштитимо животну средину. Међутим, та упутства сами морамо да спроведемо у дело. Ако сваки грађанин буде штетио животној средини то неће служити ничему, а његово понашање ће, осим тога, изазвати и штетне последице по све становнике планете.

Милионима година еволуцијом су стварани разноврсни организми на нашој планети. Ту велику разноврсност зовемо биолошка разноврсност или БИОДИВЕРЗИТЕТ. Људска делатност и њене штетне последице појачане су последњих деценија, па је мноштво врста ИСТРЕБЉЕНО пре него што је еволуција могла да делује, што представља велики губитак за планету. Човек је једина позната врста која може да се меша у еволуцију, одабиром одређених биљака и животиња, у зависности од СОПСТВЕНИХ ИНТЕРЕСА. Зато је ова активност човека веома опасна, чак и за његов опстанак. Због човека су НЕСТАЛЕ многобројне врсте. Некада их је убијао а некада им уништавао станиште или мењао начин живота. Рачуна се да данас нестане од 60 до 100 врста дневно а неке од врста које су пред истребљењем су: планинске гориле, белолики капуцин(врста мајмуна), панда, тропрсти лењивац.

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

У природи се ништа не баца нити расипа. Ако посматрамо процес кружења материје и енергије, видећемо да увек постоји организам који користи оно што други одбаци и који када угине, служи као храна другом организму. Човек је навикао да искористи и баци, производећи тако све више и више отпада, који ће га загушити. Једино решење је у опонашању природе, то јест у РЕЦИКЛИРАЊУ материје и енергије. На тај начин се штеде ресурси, који су често веома оскудни и незаменљиви. Рециклирати значи употребити отпатке индустријских производа у њиховој производњи. Пошто су то материје које користимо у свакодневном животу, то значи да их не треба бацати, већ да их поново треба унети у процес производње.

За неки материјал који не може да уђе у процес кружења материје каже се да је НЕРАЗГРАДЉИВ. Такве се материје, као што су на пример, пластика и гума, нагомилавају у животној средини и заузимају расположив простор. Рецимо, пластична кеса остављена на шумском или ливадском земљишту не дозвољава раст ниједне биљке, јер кроз њу не пролазе ни светлост ни ваздух.

Екологија и хумани односи

Програм еколошке заштите животне средине и естетског уређења школе
Основни циљ програма еколошке заштите животне средине је подстицање ученика на размишљање о проблему заштите и унапређивања животне средине. Несумњиво да је од великог значаја и развијање правилног односа према радној средини, подстицање ученика на уређење учионица, других просторија у школи и школског дворишта. У реализацији овог програма неопходно је ангажовање учитеља, наставника биологије, физичког васпитања и ликовне културе.

Конкретизација програма естетског уређења школе

Садржај	Носиоци посла	Учесници у раду	Време
Уређење учионица Уређење одељењских панона	Одељ. старешина	Свако одељење у својој учионици	Током године
Функционално опремање хола за презентацију рада секција	Предметни наставници	Чланови секција	Током године
“Кућни ред у школи” Истицање диплома ученика са такмичења Истицање важних информација у холу школе	Школски педагог и наставници	Чланови секција	мај

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Тематске изложбе у холу школе	Наставници секције	Чланови секција	Током године
Акција сређивања школског дворишта	ОС и наставница биологије	Ученици	Током године
Пријављивање за избор најуређеније учионице и школског дворишта	Школски педагог и наставници	Ученици	2. полугодиште

ЕКОЛОШКИ КУТАК

Вођени планом и програмом, осмислили смо еколошки кутак у оквиру кабинета биологије због тога што наша школа не поседује друго адекватно место (зграда је веома стара).

Еколошки кутак је саставни део рада еколошке секције, тако да су екођаци његови идејни творци. Наш еколошки кутак је богато украшен саксијским цвећем. У плану је израда еколошких зидних новина, паноа од пресованих биљака и ликовних радова на задату тему.

Важан сегмент еколошког кутка је цвеће о коме брину чланови секције као и други заинтересовани ученици. Они редовно заливају, прихрањују и откидају суве делове биљака, да кутак не би изгледао запуштено. Мењају распоред саксија и воде бригу о естетском утиску, а вишак цвећа који је добијен пресађивањем распоредићемо у холу школе. Ученици ће од пресованих биљака направити интересантан пано а најуспешније примерке пресованих биљака планирамо да урамимо и окачимо.

16. ПЛАН УКЉУЧИВАЊА РОДИТЕЉА ОДНОСНО ЗАКОНСКИХ ЗАСТУПНИКА У РАД ШКОЛЕ

Један од циљева и задатакана је да кроз благовремено сагледавање узрока евентуално постојећег проблема, превентивно делујемо, заједничким предузимањем адекватних мера за отклањање узрока и успостављање равнотеже за даље функционисање. Једино кроз континуирану сарадњу можемо да допринесемо квалитету развојних сегмената детета. Укљученост родитеља односно старатеља у рад школе огледа се кроз активности које следе у даљем тексту.

ПРОГРАМ САВЕТА РОДИТЕЉА

Месец	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈ
-------	--------------------

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

септембар	Конституисање Савета родитеља и избор председника Ужина и осигурање ученика Избор комисија за спровођење екскурзија Прецизирање начина учешћа у раду Актива за РПШ, Актива за Развој школског програма, Тима за израду годишњег плана рада школе, Тима за самовредновање квалитета рада школе, Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тима за обезбеђивање квалитета и развој установе Самоиницијативе и донације од стране родитеља одељења за сређивање учионице (кречење, замена подова, допуна намештаја и завеса)
октобар	Сугестије за уређење школе и учионичног простора Могућности уређења школског дворишта Сугестије у вези рекреативне наставе и екскурзија
новембар	Припреме и учешће у свечаности за Дан школе Организација слободног времена ученика Помоћ реализацији планираних школских активности
децембар	Акције солидарности Повећање библиотечног фонда Учешће родитеља у остваривању социјалне функције школе Учешће у анализи успеха и владања ученикана крају првог полугодишта
јануар	Учешће у обележавњу школске славе Светог Саве Ликовне радионице родитеља са децом на тему Светосавља: Осликавање на великом платну (уз помоћ -илустратора и родитеља)
фебруар	Учешће родитеља у организовању културних активности школе
март	Помоћ родитеља у повезивању школе са друштвеном средином Здравствено информисање Учешће у реализацији хуманитарног концерта Учешће у самовредновању

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

април	Учешће у самовредновању рада школе Интерни и екстерни маркетинг Примери добре праксе Иницијатива по било ком сегменту школског развоја
мај	Уређење школског простора и околине Анализа успеха и владања ученика и мере за побољшање
јун	Успех и дисциплина ученика на крају наставног периода Извештај о извршеном самовредновању-учешће у анализи резултата Извештај о реализацији Годишњег плана рада школе Извештај о релизацији РПШ Сугестије за следећу школску годину Пријемни и завршни испити

САВЕТОДАВНИ РАД СА РОДИТЕЉИМА / ЗАКОНСКИМ ЗАСТУПНИЦИМА

Укључивање родитеља у решавање и идентификовање проблема	током године	директор, од.старешине, педагог
Индивидуални образовно план	ревизије- квартално и по потеби; континуирано праћење	Тим за ИОП
Информисање родитеља о значајним елементима праћења развоја ученика	током године	директор, од.старешине, педагог
Учешће у професионалној оријентацији	током године	Тим за ПО
Полазак у први разред	септембар	од. Старешине, педагог
Учешће у раду Тимова	током године	Директор, педагог, координатори Тимова

17. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА, РЕКРЕАТИВНЕ НАСТАВЕ

Екскурзије, излети, зимовање и летовање као и настава у природи су ваннаставни облици образовно-васпитног рада који се одвија ван школе. Циљ је савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе, као рекреативно-здравствени опоравак ученика.

Задаци који се остварују реализацијом програма ових активности су: проучавање објеката и феномена у природи, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Због техничких разлога и услова школе (мали број одељења и ученика у њима) планирамо да организујемо заједничке екскурзије за ученике од 1.-4. и од 5.-8. разреда.

Екскурзије се планирају примерено узрасту ученика, а избор дестинација на предлог стручних већа врши Савет родитеља.

Ове године планирамо да у априлу угостимо наше пријатеље из словеначких школа „Људски врт“ и „Младика“ из Птуја.

18. ПРОГРАМ РАДА БИБЛИОТЕКАРА

1. УВОДНИ ДЕО

За израду годишњег плана рада библиотеке коришћени су: Закон о библиотечкој делатности РС, Правилник о раду библиотеке школе и наша досадашња искуства о којима је било речи у Извештају.

Организација рада у школи је полудневна. Сви виши разреди и део нижих разреда наставу похађа само пре подне, што утиче на специфичност у раду библиотеке. Књижни фонд лектуре је издвојен по разредима, док су остале књиге поређане по УДК систему.

2. УСЛОВИ ЗА РАД

Годишњи програм рада библиотеке ОШ „Ђура Јакшић“ обухвата следеће делове:

1. Уводни део
2. Услови рада
3. Образовно-васпитна делатност
4. Библиотечка-информациона делатност
5. Културна и јавна делатност
6. Стручно усавршавање библиотекара

1. Уводни део

Програмска структура рада школске библиотеке зависи од више чинилаца, и то: педагошке развијености школе, друштвених услова средине у којим ради и делује школа, материјално – техничке опремљености, организације рада и др.

Сви напред набројани фактори знатно могу утицати на концепцију и реализацију програма рада школске библиотеке. Библиотека ради са 50% радног времена: понедељком од 08,00-15,00, и средом од 08,00-15,00 часова.

Организација рада у школи је полудневна настава. Нижи и виши разреди наше школе похађају наставу у различитим сменама, што утиче на специфичност у раду, јер је коришћење библиотечног фонда уско издвојено. На основу исказаних показатеља остварених резултата рада, као и тешкоћа у раду у претходној школској години акценат треба ставити на даље обogaћивање библиотечног фонда, стручном и приручном литературе, опреми библиотеке.

2. Услови рада

Услови за рад школске библиотеке односе се на простор и опрему, библиотечки фонд и кадар. Библиотека је организована као централна школска библиотека, са тежњом да задовољи разнолике потребе ученика и наставника.

Простор и опрема

Школска библиотека има једну просторију уређену за смештај и издавање библиотечног материјала, као и за организацију књижевних сусрета. Просторија у којој се налази библиотека је одговарајућа, тако да ученици имају слободан приступ књигама.

Хигијена просторије се редовно одржава, довољно је светла, правилно загрејана, што чини да су услови добри како због корисника, тако и за правилну заштиту књижног фонда. Естетски критеријуми су задовољени и мотивационо и угодно делују на корисника. У складу са конкретним условима и могућностима школе организоваће се просторне целине за учење, необавезно читање, истраживање, функционални рад.

Опрему библиотеке чине полице и један ормар за чување ретких књига, стола за рад са корисницима, елементом за чување картон и др.

Сви ученици су учлањени у школску библиотеку, осим ученика првог разреда, који ће бити уписани почетком другог полугодишта

Библиотечки фонд је фактор од посебне важности у образовно-васпитним токовима школе. Библиотечки фонд у школској библиотеци чине: књиге, часописи и стручна и приручна литература и састоји се из два дела: ученичког и наставничког. У слободном је приступу свим корисницима.. Укупан број публикација је око 8700, око 500 сликовница.

Библиотечки фонд за ученике чине:

-школска лектира по програму за српски језик

- дела из програма других предмета
- сликовнице домаћих и страних аутора
- литература за слободно читање (набавком побољшати)
- популарно - научна литература везана са свим предметима који се изучавају у школи
- приручника и литературе за све предмете и активности као што су енциклопедије, лексикони, библиографије, речници, правописи, атласи и др.
- лектира по слободном избору наставника и ученика (набавком побољшати)

Библиотечки фонд за наставнике чине:

- дидактичко-методичка литература за све предмете и активности
- педагошке-психолошка литература (набавком побољшати)
- приручна литература за све предмете и активности (речници, лексикони, енциклопедије, критике)
- дела која се дорађују у лектури (набавком побољшати)
- дела из програма осталих предмета

И у овој школској години треба набавну политику тако усмерити да се даље побољшава фонд обавезне ученичке лектире.

У школској библиотеци ради Алиса Зарубица , проф. италијанског језика, са 50% радног времена.

3. Образовно-васпитна делатност

Образовно-васпитна функција обезбеђује услове за остваривање циљева и задатака школе. Кроз ову делатност врши се познавање ученика са свим врстама библиотечко-информационе грађе и њихово оспособљавање за самостално коришћење извора информација . ова делатност у школи врши се у два правца:

- у односу на научнике
- у односу на наставнике и организацију наставе.

Ова делатност подразумева следеће облике рада:

- Рад у секцији „Млади библиотекари“;
- Упознавање чланова секције са планом и програмом секције;
- Упознавање са УДК системом;
- Упознавање са новим књигама и њихов приказ;
- Плански организован одлазак наставника и ученика на Међународни сајам књиге и учила у Београду;
- Рад библиотечке секције на одабиру и сређивању грађе
- Осамостаљивање ученика за практичан рад у библиотеци (секција);
- Посета штампарији „Графос“;

- Посета градској библиотеци Панчево;
- Техничка обрада књига;
- Подношење извештаја о раду за претходну школску годину;
- Компаративно проучавање књижевних и историјских мотива у различитим врстама уметности (филм, позориште, ликовна уметност);
- За ученике осмог разреда организовати радионице на тему професионалне оријентације;

4. Библиотечка-информациона делатност

Ова делатност одређује комплексан рад библиотеке у школи. Поред набавке библиотечке грађе и обављања стручних библиотечких послова, сакупљање информација и њихово чување представљају битан фактор.

Потребно је радити на повезивању у шире библиотечке и информационе мреже када се стекну материјални услови за то.

- Припрема и реализација изложби,
- Вођење библиотечног пословања,
- Информисање наставника и ученика о новоизашлим књигама,
- Инвентарисање и др.
- Обучавање ученика у коришћењу стручног фонда школске библиотеке,
- Помоћ ученицима при избору литературе

5. Културна и јавна делатност

Ова делатност ће се спроводити на два нивоа:

На нивоу библиотеке

- секција ће спроводити акцију прикупљања поклон – књига
- у секцију ће бити ангажована надарена деца као и деца са ИОПОМ

На нивоу школе:

- књижевни сусрети – трибине
- изложбе
- планирана су два књижевна сусрета и две песничке вечери у новембру и фебруару. Биће позвани књижевници и песници а децу.

Одржавање тематских и других изложби књига одређеног издавача или групе издавача у библиотеци (нпр представљање књижевности одређене земље и изложба књига писаца који из ње потичу или представљање нових издања, издања за одређени узраст.

Обележавање Европског дана језика (26. септембар) у сарадњи са активом наставника страних језика. Обележавање Националног дана књиге (28. фебруар)

6. Стручно усавршавање библиотекара

Стручно усавршавање ће се спроводити кроз активности наставничког већа, стручних актива, индивидуалног усавршавања и семинара које организују Друштва библиотечких радника Војводине.

Оперативни планови рада библиотеке, као план рада за децу са посебним потребама и библиотечке секције су саставни део годишњег плана рада школе и налазе се у школској документацији.

19. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

На основу **члана 50.** Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр.88/2017. и 27/2018-др. закони), Стручни актив за школско развојно планирање је сачинио Развојни план школе, а исти је у сагласности са члановима Наставничког већа, Савета родитеља и Ученичког парламента **усвојен** на седници Школског одбора, дана 28.12.2018.године, на период од 5 година..

Развојни план школе је стратешки план развоја који садржи приоритете у остваривању васпитно-образовног рада, циљеве, задатке и носиоце активности, критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја за развој школе. РПШ се доноси на основу извештаја о извршеном самовредновању квалитета рада школе. У складу са наведеним, потрудићемо се да подигнемо ниво следећих стандарда квалитета:

- **Квалитет наставног процеса ;**
- **Квалитет постигнућа ученика;**
- **Подстицање унутрашње и сазнајне мотивације**, истраживачког духа, радозналости, односно **активног учешћа** ученика у настави;
- **Безбедност** у школи;
- Уважавање **индивидуалних** разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и уважавање специфичности сваког одељења **понаособ-прилагођавањем** наставе могућностима, способностима, интересовањима и потребама;
- **Неговање квалитетног и здравог** начина живота и рада, указивањем и **промовисањем етичких и естетских вредности** и прихватљивих животних стилова; Промовисање примера и указивање на **квалитетни вредносни систем**;

- Учење и образовање-као **унутрашња потреба** (унутрашња мотивисаност) ;
- Заснованост наставног и ваннаставног образовања на **интегрисаном** наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између наставног градива, с циљем **смисленог** повезивања и изградње **трајних** и **употребљивих** знања и вештина;

→ **Континуирана применљивост суштинских системских вредности** у сопственом и колективном животу и раду **и живљење** у складу са тим;

РАЗВОЈ СТАБИЛНИХ ОБЛАСТИ И УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБЛАСТИ

Области рада које су се показале као стабилне, а које и даље желимо да одржимо на високом нивоу јесу:

- **Подршка личном и социјалном развоју ученика**, развијањем осетљивости за пружање подршке и помоћи дечијим потребама и променама, у складу са свим развојним сегментима;
- **Подршка инклузивном развоју;**
- **Безбедност** ученика и запослених у школи;
- **Етос**-међуљудски односи;

Анализирањем снага и слабости наше школе, потреба интересних група позивајући се на евалуциону анализу утврђену самовредновањем и вредновањем школе издвојиле су се следеће области које желимо да унапређујемо:

1. **Квалитет наставног процеса** кроз квалитетну припрему часа и планирање, кроз сврсисходност наставног часа (процеса), у односу на специфичности одељења и појединца; Кроз примену свих дидактичких принципа; Кроз подстицање ученика; Праћењем напредовања; Реаговањем (ревизијом) у случајевима образовне неефикасности ученика, Применом иновација; Ефикасним управљањем процесом учења и наставним процесом; Прилагођавањем рада на часу васпитно-образовним потребама ученика; Континуираним увидом у повратну информацију о усвојености градива и правовременим поступањем у складу са тим; Хоризонтална и вертикална повезаност између предходно наученог и ученог градива, повезаност између сродних наставних предмета и повезаност наставе са животом;
2. Побољшање **квалитета школских постигнућа (наставе и учења)** кроз праћење оцена и успеха, кроз квалитет знања и употребљивост, кроз усвојеност вредности и вештина на часу; Умеће ученика да анализира, критички сагледава и дискутује; Подизање нивоа одговорности код ученика; Побољшање резултата на завршном испиту; Баланс између школског успеха и постигнутих резултата на завршном испиту,
3. **Развијање унутрашње мотивације код ученика- за учење и стицање знања-** Учење **мотивисано потребом за знањем**, а не искључиво потребом за оценом; Развијање потребе за **формативним оцењивањем**, сем сумативног оцењивања; **Потреба за учењем- као таквим**, а не учење- спољње мотивишуће и наметнуто; Развијање и неговање вредносног система;
3. **Ресурси-** Материјално-технички, финансијски и ресурсни локалне средине: Функционално коришћење материјално-техничких постојећих ресурса (школског простора и опреме, као и наставних средстава), Опремање школе новим материјално-техничким средствима; Коришћење функционално расположивим финансијским ресурсима; Писање молби за донације и учешће у Пројектима; Функционално коришћење расположивих ресурса локалне средине; Самоиницијативно учешће родитеља ученика-донацијама-у опремању учионичког простора (кречењем, подовима, намештајем, завесама...);

ДЕФИНИСАЊЕ ПРИОРИТЕТА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ

Из горе наведеног, приоритети којима ћемо се бавити у наредних пет година су:

1. Настава и учење;
2. Школска постигнућа ученика;
3. Ресурси;

Важно је имати на уму да је повезаност и прожимање горе наведених сегмената у оквиру поменутих области неопходна, јер они нису изоловани већ је управо већа шанса за ефикасно делање у оквиру појединачних сфера- ако су остале две што потпуније. Чим једна карика у развојном ланцу ослаби- пољуља ће и остале. Зато је развој континуиран процес у којем је драгоцено учешће што више актера. Потребно је редовно имати увид у постигнуте резултате рада, у оствареност планираних циљева и исхода, како би се сегменти у којим нема напретка, интензивирали. Из тог разлога смо сачинили свеобухватан, детаљан и прецизан акциони план, који дефинише развојни, специфични циљ, задатке, активности, носиоце истих и временску динамику. Ништа мање обиман је и евалуациони план, који дефинише очекиване исходе.

РПШ је у корелацији са самовредновањем кључних области као и са Годишњим планом школе.

МЕРЕ УНАПРЕЂИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ НА ЗАВРШНОМ ИСПИТУ

Мере за унапређивање образовно-васпитног рада на основу анализе постигнутих резултата су бројне. Генерално се односе на континуирани рад на побољшању квалитета наставног процеса. У РПШ је прецизно дефинисано који су то циљеви, задаци, активности; ко су носиоци истих и на који начин ће се вршити евалуација (погледати ШРП), а у циљу побољшања квалитета наставе и учења.

Анализирањем снага и слабости наше школе, потреба интересних група, позивајући се на евалуациону анализу утврђену самовредновањем и вредновањем школе, издвојило се неколико области које желимо да унапређујемо:

Подстицање сазнајне мотивације, истраживачког духа, радозналости, односно активног учешћа ученика у настави;

Развијање унутрашње мотивације код ученика- за учење и стицање знања-(учење мотивисано потребом за знањем, а не искључиво потребом за оценом);

Формативно оцењивање у смислу редовног проверавања и праћења постигнућа и владања ученика. Садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање;

Уважавање индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, прилагођавањем наставе индивидуалним могућностима, способностима, интересовањима и потребама;

Заснованост образовања на интегрисаном наставном програму у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност између наставног градива, с циљем смисленог повезивања и изградње трајних и употребљивих знања и вештина.

Дефинисање и уједначеност критеријума оцењивања на нивоу школе, разреда и одељења; Чешћа примена тестова знања, иницијалних тестова.

На основу постигнутих резултата ученика (успеха) током и на крају школске године и на основу постигнућана завршном испиту, као и на основу сагледавања свеопштег стања које се тиче ангажовања ученика за учење, може се констатовати- већ уназад месецима детектован глобални проблем недовољно јаке унутрашње мотивације ученика за учење и стицање знања као таквог-зарад сопствене потребе за знањем, а не због оцене или пуке репродукције наставног градива. У складу за изреченим, неопходно је:

Континуирано-свакодневно стимулативно ангажовање сваког наставника у односу на ученика, у складу са стандардима квалитета: настава и учење, постигнућа ученика, подршка ученицима;

Континуирано-свакодневно стимулативно ангажовање родитеља у односу на дете;

Континуирано-свакодневно стимулативно ангажовање самог ученика у односу на самог себе;

Једино тако се може кренути путем промене. То је дуготрајан, упоран и не увек плононосан посао, али једини који може донети било какав помак у свести ученика.

Важно је имати на уму да је повезаност и прожимање горе наведених сегмената у оквиру поменутих области неопходна, јер они нису изоловани већ је упрво већа шанса а ефикасно делање у оквиру појединачних сфера- ако су остале две што потпуније. Чим једна карика у развојном ланцу ослаби- пољуља ће и остале. Зато је развој континуиран процес у којем је драгоцено учешће што више актера. Потребно је редовно имати увид у постигнуте резултате рада, у оствареност планираних циљева и исхода, како би се сегменти у којим нема напретка, интензивирали. Из тог разлога смо сачинили свеобухватан, детаљан и прецизан акциони план, који дефинише развојни, специфични циљ, задатке, активности, носиоце истих и временску динамику. Ништа мање обиман је и евалуациони план, који дефинише очекиване исходе.

РПШ је у корелацији са самовредновањем кључних области(Настава и учење, Постигнућа ученика, Подршка ученицима и Ресурси) као, са Годишњим планом школе, са Школским програмом.

20. ПЛАН БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Овај Програм је сачињен на основу Програма о оспособљавању запослених за безбедан рад, а на основу члана 27 и 28 Закона о безбедности и здравља на раду(„Службени гласник РС“ бр. 101/2005).

Сви запослени у школи морају бити теоријски и практично оспособљени за безбедан и здрав рад, упознати са свим врстама ризика на пословима на којима су одређени.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад у школи обухвата следеће области:

ТЕОРИЈСКО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

ТЕМА 1. ОПШТА НАЧЕЛА ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Појам, значај и циљ безбедности и здравља на раду;
Законска регулатива из области безбедности и здравља на раду;
Обавеза и одговорности послодавца и права и обавеза запослених;
Организација послова безбедности и здравља на раду;
Значај средстава и опрема за личну заштиту на раду.

ТЕМА 2. КАРАКТЕРИСТИКЕ РАДОВА, ОДНОСНО ПРОЦЕСА РАДА (конкретни послови које запослени обавља)

Опасности и мере заштите који запослени обавља;
Заштитне направе на машинама и уређајима;
Дневни прегледи основних средстава пре почетка рада;
Рад у затвореном и на отвореном простору и чишћење радног простора;
Рад на опасним материјама(киселине, базе, соли и сл.).

ТЕМА3. ОПАСНОСТИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ У ПРОЦЕСУ РАДА

Извори опасности, мере заштите на раду за правилан рад на машинама и уређајима;
Извори опасности, мере заштите на раду, за правилан рад на машинама за обраду метала;
Извори опасности, мере заштите на раду за правилан рад са опасним материјама;
Опасности и мере заштите од електричне струје.

ТЕМА 4. СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ, ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА И ПРВА ПОМОЋ ПОВРЕЂЕНИМ И НАГЛО ОБОЛЕЛИМ НА РАДУ

Средства и опреме за личну заштиту на раду; врсте, намена, начин коришћења, одржавање;

Опасности и мере заштите од пожара и експлозије;

Начин пружања прве помоћи.

Теоријско оспособљавање по темама од 1 до 4 врши се методом предавања уз употребу аудиовизуелних средстава, као и методом очигледне наставе(демонстрирање нпр.употребе заштитних средстава).

ПРАКТИЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ

ТЕМА 5.

Практично оспособљавање обухвата рад на радном месту за које се запослени оспособљава уз сталну контролу запосленог лица које одреди директор, а који је стручно оспособљен за безбедан рад.

ПРОВЕРА ОСПОСОБЉЕНОСТИ

Оспособљеност запослених за безбедан и здрав рад из теоријског дела врши се путем теста или усменим проверавањем које врше лица која су извршила оспособљавање.

ЕВИДЕНЦИЈА О ОСПОСОБЉАВАЊУ ЗАПОСЛЕНИХ

Евиденцију води на прописаним обрасцима лице за безбедност и здравље на раду у складу са Правилником о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС“ бр. 62/2007).

21. ИНДИВИДУАЛНО ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ ИНДИВИДУАЛИЗОВАН НАЧИН РАДА

На основу члана 76. Закона о основама система образовања и васпитања Педагошки колегијум ОШ, „Ђура Јакшић“ ће и надаље доносити одлуке на предлог Стручног тима за инклузивно образовање, Индивидуалне образовне планове (ИОП) или План по индивидуализованом начину рада за ученике којима је услед сметњи у развоју, потребна додатна подршка у образовању и васпитању.

Индивидуални образовни план (ИОП) је педагошки документ којим се обезбеђује прилагођавање образовног процеса могућностима детета за што успешнију реализацију. Овим документом се утврђују сви битни елементи тренутног развојног статуса детета (интелектуални, емоционални, социјални, здравствени, образовни, васпитни), на основу којих се дефинишу прецизни и проверљиви циљеви за одређени временски период. Остваривање постављених циљева утврђује се краткорочно (недељно, месечно, квартално) и дугорочно (за једно полугодиште). ИОП се ради тимски, а тим чине учитељи или предметни наставник, одељенски старешина, педагог, родитељ, а по потреби (која је све неопходнија) и стручњак ван установе (лекар, дефектолог, психолог, социјални радник...).

Крајњи циљ сваког ИОП-а је: подстицање развоја детета на очуваним потенцијалима; обезбеђивање његовог образовног постигнућа у границама очуваних способности и стварање атмосфере у одељењу у којој ће дете бити прихваћено и задовољно.

Активности које спроводимо у раду са децом која припадају горе поменути категоријама, су унапред осмишљене, испланиране и конципиране, са унапред дефинисаним начинима рада, начинима праћења ефеката реализације, временском динамиком, ревизијом. Суштина је у квалитетној процени који ће се садржаји презентовати а да буду примерени објективним могућностима ученика за успешну реализацију.

Иде се на индивидуализацију наставних садржаја, на постављање циљева на краће временске рокове, на усмерене технике учења и на редовно праћење (евалуацију).

Сарадња између наставника и родитеља, школе и локалне средине и стручних институција мора бити уско повезана, синхронизирана, заједнички испланирана и конципирана а исто тако и пропраћена уз неопходне корекције.

Подршка коју школа пружа ученицима са тешкоћама у развоју је путем индивидуалног рада, допунске наставе, саветодавног рада са родитељима и упућивањем на стручне службе.

Проблеми који се јављају односе се на недовољне ингеренције запослених у раду са оваквим специфичностима, јер усавршавања на семинарима нису довољна за ефективно спровођење инклузивног рада на начин на који је он замишљен. Разлози за то су бројни и прослеђени су путем Стручног актива педагога и психолога и путем школа засебно, Министарству просвете. Неопходно јеконтинуирано учешће у заједничком раду, стручњака (дефектолога-логопеда, психолога, социјалног радника, лекара), јер је број деце као и тежина њихових проблема, тешкоћа и оштећења, је све већа. Без обзира на обуку путем семинара, ово је суштински непознаница за нашу струку и квалификације, а игра покушаји и погрешки у инклузивном раду није добра.

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Проблем је и одржавање континуитета у раду, јер свако искакање од договореног или деловање неких других ометајућих фактора, враћа цео процес на почетак. У вишим разредима дете је усмерено на већи број наставника који нису довољно едуковани за овакав вид рада, а ни час од 45 минута не пружа довољно простора, без обзира на наставничку вештину и вољу да реализује инклузиван рад.

Но, напред поменуто, не умањује значај инклузије, већ указује на објективне потешкоће искуствено потврђене применом ИОП-а.

У нашој школи су евидентирани и документовани следеће сметње:

- ≈ Говорне и језичке
- ≈ Дисграфија, дислексија
- ≈ Граничне интелектуалне способности
- ≈ Специфичне тешкоће у учењу
- ≈ Дефицит пажње
- ≈ Телесна оштећења
- ≈ Емотивна депривација
- ≈ Вишеструке сметње
- ≈ Девиијантно понашање
- ≈ Хронична обољења
- ≈ Социјална и материјална угроженост
- ≈ Без родитељског старања и породице
- ≈ Занемареност.

ПЛАН АКЦИЈЕ СТРУЧНОГ ТИМА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ:

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИСХОД
- презентација садржине семинара	септембар	Стручни тим за ИО	Информисање свих учесника у школи
- идентификовање деце која имају потешкоћа у старијим разредима	континуирано	Руководиоци одељењских већа	Увид у тачан број деце са потешкоћама у старијим разредима
- идентификовање деце која имају потешкоћа у млађим разредима	континуирано	Руководилац стручног већа за разредну наставу	Увид у тачан број деце са потешкоћама у млађим разредима
- анализа добијених резултата о деци којима је потребна подршка - припрема	квартално	Стручни тим за ИО	- тачан број деце којима је потребна различит ниво подршке - боља сарадња са родитељима

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

родитеља - формирање мини тимова за ИО			- пружање адекватне подршке
- израда ИОП-а	квартално полугодишње	мини тимови	- пружање адекватне подршке
- презентација ИОП-а педагошком колегијуму	квартално	Стручни тим за ИО	- информисаност и тачан увид чланова педагошког колегијума и активности Стручног тима за ИО
- евалуација рада мини тимова за ИО	квартално полугодишње	Стручни тим за ИО педагошки колегијум	- унапређење рада минитимова за ИО
- сарадња са институцијама ван школе	континуирано	Стручни тим за ИО	- обезбеђивање додатне подршке мини тимова за ИО
- подршка мини тимова за ИО	по потреби	Стручни тим за ИО	- обезбеђивање што адекватније подршке детету
- активности на нивоу школе и ван ње	континуирано	Ученички парламент	- укључивање деце у активност школе
Анализа Акционог плана - израда Акционог плана за наредну годину	На крају године	Стручни тим за ИО	- увид у активности Стручног тима за ИО - унапређивање рада Стручног тима за ИО

едни број	Мишљење ИРК (број предмета)*	Врста подршке	Потребан дефектолог: логопед, олигофренолог и редукатор психомоторике
1.	Ш-09-560-1/2021-142 од 17.03.2022.	ИОП-2	Верификован је <u>логопед</u> , <u>олигофренолог</u> , <u>редукатор</u> <u>психомоторике</u>

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

2.	III-09-560-1/2021-141 од 31.03.2022.	ИОП-2	Верификован је <u>логопед,</u> <u>олигофренолог,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике</u>
3.	III-09-560-1/2021-140 од 17.03.2022.	ИОП-1	Верификован је <u>логопед,</u> <u>олигофренолог,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике</u>
4.	III-09-560-1/2018-160 од 28.12.2018.	Индивидуализација или ИОП-1	Верификована подршка <u>логопеда и тифолога</u>
5.	III-09-560-1/2020-66 од 17.03.2022.	ИОП-1	Верификован је <u>логопед,</u> <u>олигофренолог,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике</u>
6.	III-09-560-1/2020-68 од 16.12.2020.	ИОП-2	<u>Верификована је</u> <u>интезивна дефектолошка</u> <u>стимулација (логопед,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике)</u>
7.	III-09-560-1/2019-143 од 19.05.2020.	ИОП-2	Верификован је <u>логопед,</u> <u>олигофренолог,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике</u>
8.	III-09-560-1/2015-126 од 11.03.2020.	ИОП-2	Верификована подршка <u>реедукатора</u> <u>психомоторике и логопеда</u> <u>Има право на</u> <u>сертификованог</u> <u>педагошког асистента и на</u> <u>личног пратиоца</u>
9.	III-09-560-1/2019-144 од 16.12.2020.	ИОП-2	Верификована подршка: (<u>логопед, олигофренолог,</u> <u>редукатор</u> <u>психомоторике)</u>
10.	III-09-560-1/2019-146 од 21.05.2020.	ИОП-1	<u>Верификована подршка</u> <u>логопеда и редукатора</u> <u>психомоторике</u>
			<u>Верификована је</u>

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

11.	(решење датира када је уписана у СОШО „М.Мандић“) III-09-560-1/2016-59 од 10.08.2016. <u>Процена свих наставника да не треба ИОП</u>	ИОП-2	<u>интезивна дефектолошка стимулација-логопед и ологофренолог</u>
12.	III-09-560-1/2013-39 од 10.08.2016.	ИОП-2	<u>Верификована је интезивна дефектолошка стимулација (логопед, олигофренолог, реедукатор психомоторике, психолог); Има право на сертификованог педагошког асистента и на личног пратиоца</u>
13.	III-09-560-1/2017-76 од 15.08.2017.	ИОП-1	<u>Потреба за дефектолошком-логопедском стимулацијом и за реедукатором психомоторике</u>
14.	III-09-560-1/2012-105 од 21.08.2017.	ИОП-2	<u>Верификована је интезивна дефектолошка стимулација (логопед, олигофренолог, реедукатор психомоторике, психолог); Има право на сертификованог педагошког асистента и на личног пратиоца</u>

Након обављеног тестирања деце који треба да пођу у први разред, констатовано је да постоји неколико случајева који изискују подршку дефектолога али морамо да испоштујемо законску обавезу да их најпре учитељи упознају и процене у једном временском интервалу а у односу на основно-школске услове и наставни план и програм

који се пред њих поставља, те након првог квартала можемо говорити конкретније да ли је ученицима потребна додатна подршка.

- Током године се јави потреба и у осталим одељењима за подршком, када ученик не може више да напредује по редовном плану и програму;

22. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ПЛАНА

На основу члана 57. став1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања, Школски одбор Основне школе „Ђура Јакшић“ Панчево, на седници од 14.09.2022. године, усвојио је као посебан документ Годишњи план стручног усавршавања за школску 2022/2023. годину а који је и саставни део Годишњег плана рада школе за текућу школску годину.

Годишњи план стручног усавршавања наставника и стручних сарадника за школску 2022/2023.годину је сачињен на основу **Правилника о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника**(„Сл.гласник РС“, бр.81/2017),**Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника**(„Сл.гласник РС“,бр. 85/2013, 86/2015-др. правилник), **Правилника о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника**(„Сл.гласник РС“, 86/2015, 3/2016, 73/2016,), **Правилника о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника** („Сл. гласник РС“, бр.81/2017 и 48/2018), **Правилника о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у ОШ** („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2012, 15/2013, 2/2016, 10/2016, 11/2016, 2/2017, 3/2017, 13/2018 и 11/2019), **Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника** („Сл. гласник РС“, бр.109/2021), потреба наставе, самог наставника, на основу броја досадашњих сати усавршавања и финансијских могућности а све у договору са стручним већем и директором школе.

Поменути Правилницима утврђују се: облици стручног усавршавања, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања сталног стручног усавршавања; услови, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања у току усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника; образац уверења о похађаном стручном усавршавању и друга питања од значаја за развој система стручног усавршавања.

Горе поменути правилницима утврђују се облици стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, приоритетне области за стручно усавршавање, програми и начин организовања стручног усавршавања и друга питања од значаја за развој система сталног стручног усавршавања.

Професионални развој је сложен процес који подразумева стално развијање компетенција наставника, васпитача и стручног сарадника ради квалитетнијег обављања посла и унапређивања развоја деце, ученика и полазника, односно нивоа њихових постигнућа. Саставни и обавезни део професионалног развоја је стручно усавршавање које подразумева стицање нових и усавршавање постојећих компетенција важних за унапређивање васпитно-образовног, образовно-васпитног, васпитног, стручног рада и неге деце (у даљем тексту: образовно-васпитни рад). Саставни део професионалног развоја јесте и развој каријере напредовањем у одређено звање.

Стручно усавршавање наставника, васпитача и стручних сарадника установа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар) и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника, васпитача и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира и на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Лични план професионалног развоја наставника и стручног сарадника сачињава се на основу самопроцене нивоа развијености свих компетенција за професију наставника и стручног сарадника (у даљем тексту: компетенције).

Стручно усавршавање планирамо да остваримо активностима које:

1) предузима установа у оквиру својих развојних активности, и то:

- (1) извођењем угледних, односно огледних часова и активности са дискусијом и анализом;
- (2) излагањем на састанцима стручних органа и тела које се односи на савладан програм стручног усавршавања или други облик стручног усавршавања ван установе, са обавезном анализом и дискусијом;
- (3) стручним посетама са обавезном анализом и дискусијом;
- (4) учешћем у: истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера у установи, међународним скуповима, семинарима;

Стручно усавршавање јесте обавезна активност наставника, васпитача и стручног сарадника утврђена педагошком нормом, у оквиру 40-часовне радне недеље.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

Наставник, васпитач и стручни сарадник у поступку самовредновања и планирања свог стручног усавршавања и професионалног развоја примењује стандарде компетенција.

Наставник и стручни сарадник систематично прати, анализира и вреднује свој образовно-васпитни рад, развој компетенција, своје напредовање и професионални развој и чува у одређеном облику најважније примере из своје праксе, примере примене наученог током стручног усавршавања, лични план професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио). У сачињавају личног плана професионалног развоја наставник и стручног сарадник користи и податке из стручно-педагошког наџора и спољашњег вредновања. На захтев директора, стручног сарадника, просветног саветника и саветника - спољног сарадника, даје на увид свој портфолио професионалног развоја.

ОБАВЕЗНО СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА И СТРУЧНОГ САРАДНИКА

У оквиру пуног радног времена наставник, васпитач и стручни сарадник има 64 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, и то:

- 1) 44 сата стручног усавршавања које предузима установа у оквиру својих развојних активности;
- 2) 20 сати стручног усавршавања;

Сат похађања обуке стручног усавршавања има вредност бода.

Дан учешћа на стручном скупу, летњој и зимској школи има вредност једног бода.

Дан учешћа на међународном стручном скупу, летњој и зимској школи има вредност два бода.

Наставник, васпитач и стручни сарадник дужан је да у току пет година оствари најмање 100 бодова из различитих облика стручног усавршавања од чега најмање 80 бодова из одобрених програма стручног усавршавања.

Стручно усавршавање биће организовано на основу потреба наставе, самог наставника, на основу броја досадашњих сати усавршавања и финансијских могућности, а све у договору са Стручним већима у школи и директором школе.

Стручно усавршавање наставника и стручних сарадника школа планира у складу са потребама и приоритетима образовања и васпитања деце и ученика, приоритетним областима које утврђује министар надлежан за послове образовања и на основу сагледавања нивоа развијености свих компетенција за професију наставника и стручног сарадника у установи.

Потребе и приоритете стручног усавршавања школа планира на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа, задовољства ученика и родитеља, односно законских заступника деце и ученика и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

На основу стручног упутства за израду школске документације, дозвољено је планирање стручног усавршавања у договору са члановима Стручних већа, без прецизног навођења одређеног семинара односно теме у овом документу. Дакле, за оне наставнике и стручне сараднике који су стицајем објективних околности могли прецизно да планирају стручно усавршавање-за њих ће бити прецизно дефинисано и планирано, док за оне наставнике и стручне сараднике који стицајем објективних околности нису могли да прецизно планирају стручна усавршавања-стајаће отворена могућност за реализацију током године ако се укаже прилика за то.

Важно је нагласити да је велика вероватноћа одступања од реализовања планираног из финансијских разлога(издвојена средстава из буџета за ту намену), као и због напред поменуте немогућности прецизног дефинисања. Ако се укаже прилика за похађање неког од семинара/вебинара који задовољава потребне компетенције свих наставника, биће реализован у нашој школи за све наставнике и стручне сараднике, али из горе наведених разлога, не можемо их насловити.

***Важна напомена:

- С обзиром на начин финансирања, нисмо могли да прецизно и обавезујеће планирамо врсту, број и динамику реализације семинара у односу на сваког наставника и стручног сарадника, те није све наведено конкретно за сваког појединца.

23. УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ

На основу члана 88. Закона о основама система образовања и васпитања, Ученички парламент ОШ, „Ђура Јакшић“, Панчево, на својој првој седници се конституише (у даљем тексту-УП). Члановима УП се представља Пословник о раду УП и предлог Програм рада УП, начин функционисања истог (дужности и обавезе) након чега се приступа гласању за усвајање истог. У избору управљачког тела УП учествују су сви чланови као и посматрачи.

Ученички парламент је законом загарантована формална институција, која ученицима омогућава демократски начин удруживања ради заступања интереса свих ученика у школи, као и учешће ученика у доношењу одлука које се њих непосредно тичу.

Због чега је значајно постојање ученичких парламената?

- Због тога што гарантује основне слободе ученика, кроз остваривање права на слободу говора, изражавања, слободу удруживања, слободу изражавања сопственог мишљења...
- Ученички парламент омогућава лични развој ученика;
- Пружа могућност колективног одлучивања кроз ученичке парламенте и доприноси побољшању атмосфере и живота у школи;
- Доприноси развоју колективног односа и изградњу партнерства са наставницима, стручним сарадницима, директорима и органима школе;
- Ученички парламент је место које омогућава сарадњу, уважавање различитих аргументација и ставова;
- Подразумева усвајање демократског знања и вредности, кроз прихватање различитости.
- Омогућава развој демократске културе;
- Омогућава бољу комуникацију и подстиче доношење заједничких одлука прихватљивих за све стране.

Зашто је битно да ученици буду укључени у процес одлучивања кроз ученичке парламенте?

- Зато што ученици најбоље разумеју своје потребе;
- Зато што најбоље препознају своје проблеме и проблеме својих вршњака те у том смислу могу да омогуће школи да им што боље изађе у сусрет;
- Зато што ученички парламент пружа могућност учешћа свих ученика без обзира на расну, верску, националну, имовинску или полну припадност;
- Зато што се кроз ученички парламент лакше чује глас свих у школи;
- Зато што млади треба да учествују у процесу одлучивања, јер на тај начин јачају своје самопоуздање и постају одговорне личности;
- Зато што ће се школске одлуке боље и спремније реализовати.; Зато што се развија демократско друштво и праведније уређује школски живот;
- Зато што се тако побољшава однос и сарадња између ученика и наставника, или стручних сарадника;
- Зато што то утиче на њихову бољу информисаност;
- Зато што на тај начин они могу да подстакну активније учешће родитеља у школском животу;

За локалну заједницу

- Лакша и боља информисаност о животу у школи;
- Боља расподела наменских средстава;
- Могућност двосмерне комуникације ради реализације заједничких циљева;
- Квалитет рада школа се побољшава чиме се побољшава квалитет живота у локалној заједници.

Карактеристике ученичког парламента

- Формирање ученичких парламената не представља губитак ауторитета код наставника, већ представља могућност за остваривање основних људских права и утиче на бољу међусобну сарадњу између наставника и ученика.
- Права се никоме не дају, она свакоме припадају од момента рођења. Ученицима је на основу националних и међународних докумената омогућено да се удружују ради учешћа у доношењу одлука. Залажући се за остваривање сопствених права ученици у себи развијају осећање одговорности и поштовање права других.
- Ученици су довољно зрели да сами препознају своје основне потребе, а самим тим и одлуке које су важне за њих, што их чини успешнијима приликом доношења одлука. Заинтересованост свих страна за доношење битних одлука у школи је поједнако важна како за ученике тако и за наставнике.
- Циљ формирања ученичких парламената не значи потпуну слободу чињења за ученике. Ученицима се кроз ученичке парламенте пружа могућност да се удружују и учествују у доношењу одлука, а самим тим уче да њихова права имају ограничења и да приликом остваривања сопствених права не смеју да угрожавају права других.
- Ученички парламенти смањују обавезе, јер утичу на време које се троши на сучељавање различитих ставова и решавање конфликтних ситуација. А утиче и на

каналисање слободног времена кроз активности које доприносе задовољству рада и живота у школи.

- На састанцима ученичких парламената треба изнети различита мишљења и истаћи проблеме ученика. Међутим, неки проблеми превазилазе оквире деловања парламента и у таквим ситуацијама неопходно је обратити се наставнику, директору, стручном сараднику или неком другом надлежном органу.

- Да би ученички парламент функционисао није неопходно да његови представници буду само најбољи ученици у школи. То што неко има одличан успех не мора да значи да ће да буде и успешан парламентарцац. Да би били успешни, представници парламента, ученици треба да буду отворени, комуникативни, информисани, сигурни у себе, спремни да прихвате различитости, да имају могућност самоконтроле, објективности и реалности.

- Једна од активности ученичких парламената је и могућност подношења и реализације различитих пројеката, кроз које могу да остваре жељене активности. За организацију ученичких парламената потребна је само добра воља и сарадња свих у школи.

- Изабрани представници представљају и заступају све ученике школе. Поверење које им је указано на изборима правдају доношењем одлука које су у интересу свих ученика, без дискриминације. Учешће у доношењу одлука не поистовећује се са апсолутном самосталношћу у доношењу одлука.

- Изражавајући сопствено мишљење треба имати у виду да то право имају и други. Сваки ученик који очекује да његово мишљење буде саслушано и уважено, мора то чинити и у односу на друге. Учешће у процесу одлучивања не значи, да мишљење мора нужно утицати на доношење коначне одлуке. Процес заједничког одлучивања подразумева размену и сарадњу кроз активно слушање, уважавање и поштовање, а не однос победника и губитника.

САДРЖАЈ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА ПО МЕСЕЦИМА

СЕПТЕМБАР	<ol style="list-style-type: none">1. Увођење ученика у сврху постојања УП, у начину план рада, као и у изборну процедуру за представнике УП;2. Формирање УП (избор председника Ученичког парламента);3. Усвајање Пословника и Програма рада Ученичког парламента;4. Извештавање о реализованим активностима за протеклу шк. года које се тичу рада школе и питања која се тичу интереса ученика (Извештај о раду школе, Извештај о реализацији РПШ, извештај о реализованом самовредновању квалитета рада школе)5. Учешће у изради Годишњег плана рада школе, Развојног плана школе и самовредновања;6. Присуство на Наставничком већу, Школском одбору и Савету родитеља;
------------------	---

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

ОКТОБАР	<ol style="list-style-type: none">1. Давање мишљења о правилима понашања у школи;2. Учешће у реализацији активности из РПШ-а и Програма за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања3. Давање мишљења о Правилнику о безбедности ученика;
НОВЕМБАР	<ol style="list-style-type: none">1. Организација ваннаставних активности;2. Давање мишљења о односу наставника и ученика, ученика и ученика;3. Присуство на седницама Наставничког већа (класификациони период);4. Присуство на Савету родитеља (мишљење о успеху и дисциплини);5. Предлог активности поводом Дана школе
ДЕЦЕМБАР	<ol style="list-style-type: none">1. Обавештавање ученика о питањима од посебног значаја за њихово школовање;2. Предлог за реализацију ученичких акција у школи и ван ње;3. Новогодишње активности;4. Иновативни предлози у школском раду и животу у школи;5. Присуство на Наставничком већу и Савету родитеља (I полугодиште)
ЈАНУАР	<ol style="list-style-type: none">1. Учешће ученика у спортским активностима;2. Организација едукативних трибина и предавања за ученике и родитеље;3. Прослава "Светог Саве"4. Професионална оријентација;
ФЕБРУАР	<ol style="list-style-type: none">1. Давање мишљења о односима, комуникацији и атмосфери у школи;2. Журка поводом Дана заљубљених;
МАРТ	<ol style="list-style-type: none">1. Давање мишљења о унапређењу васпитно-образовног рада у школи;2. Предлог активности за промовисање рада школе у ЛЗ;

	3. Координирање са УП осталих ОШ;
АПРИЛ	1. Давање предлога за очување школске имовине и естетском изгледу школе 2. Давање предлога за организовање културних активности у школи; 3. Давање мишљења о организацији матурске вечери;
МАЈ	1. Организација радни акција; 2. Организација спортских такмичења са другим школама; 3. Разматрање предлога за одабир уџбеника
ЈУН	1. Извештај на Наставничком већу, СР и ШО о раду УП; 2. Извештавање о реализованим активностима за протеклу шк.году које се тичу рада школе и питања која се тичу интереса ученика(Извештај о раду школе, Извештај о реализацији РПШ, извештај о реализованом самовредновању квалитета рада школе) 3. Мишљење о успеху и владању ученика на крају школске године 4. Давање мишљења након пријемног и завршног испита

*** Према потреби УП ће разматрати и ванредно теме које су горе наведене, као и оне које нису предвиђене, а значајне су за побољшање квалитета рада и живота у школи. Анализа и учешће у решавању текући проблема, је предвиђено током целе школске године.

24. ПЛАН САРАДЊЕ СА ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ

Школа ће сарађивати као и до сада са свим чиниоцима уже и шире друштвене средине, а то су:

- * Министарство просвете Београд, Нови Сад, Зрењанин, Панчево;
- * Завод за унапређење квалитета рада образовања и васпитања; Београд;
- * Институт за ментално здравље, Београд;
- * Месна заједница “Тесла” (хуманитарне акције);
- * Органи општине, Градско веће, институцијске службе, Савет за образовање;
- * Самостални синдикат и Асоцијација просветних радника;
- * Дом здравља;
- * Предшколска установа "Дечија радост";

- * Основне и средње школе;
- * Филозофски, Дефектолошки и Учитељски факултет, Београд;
- *Културне установе: Центар за културу, Културно-просветна заједница, Културно-уметничкадруштва, Савез књижевника Панчева, Савез ликовних уметника Панчева, Градска библиотека, Историјски архив, Музеј;
- * Сигурна кућа,Панчево;
- * Мрежа за инклузивну подршку;
- * Професионални уметници-глумци, музичари;
- * Дом омладине,Панчево;
- *Радио и ТВ Панчево ;
- * “Панчевац”, дечји листови;
- *УШ Михајло Пупин (административно-финансијски послови);
- *Центар за таленте „Михајло Пупин,,;
- * "Споменак";
- * Центар за социјални рад;
- * Завод за запошљавање;
- * Савез за спорт "Партизан";
- * ДДОР, Дунав осигурање;
- * Рафинерија нафте Панчево;
- * ХИП Петрохемија;
- * Туристичке агенције.
- * Про кредит Банка

Конкретни садржаји сарадње са набројаним институцијама део су програма рада одељењских заједница, Дечјег савеза, педагога и директора школе; саставни су део Годишњег плана рада школе и посебних Програма васпитно-образовног рада.

25. УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА

Ако се отвори могућност конкурисања и учешћа у неком од Пројеката а који су одобрени од стране Министарства и који могу да допринесу развоју квалитета-школа учествује у реализацији истих.

Након реализације неких Пројеката, школа је наставила реализацију појединих активности из истих, а које су се показале као пожељне.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА са ОШ „Људски врт“ и са ОШ „Младика,, из Птуја у Словенији

Циљеви, улога и сврха школског партнерства:

Улога данашње школе требало би да се састоји у дугорочном пружању знања и вештина потребних за живот, као и у подстицању младих ка мобилношћу, отвореношћу и жељи за непрестаним истраживањем и стицањем нових искустава и идеја. Школска партнерства омогућавају сарадњу не само на нивоу образовања, већ и промоцију привредних и културних одлика локалних заједница и држава.

Ипак, највећи корисници требало би да буду деца и то из неколико разлога као што су: мобилност, образовање и стицање нових познанстава. Контакт са новим срединама, другачијим културама и новим људима ствара отворене и младе људе без уврежених предрасуда. Што се тиче образовања које нуде школска партнерства и путовања, оно се умногоме разликује од добијених информација на часовима, путем уџбеника или интернета, јер се овде ради о живом контакту и доживљају који се добија овим тзв.студијским путовањима.

Добро осмишљен, циљем дефинисан и сврсисходан програм, омогућава упознавање са садржајем и начином рада у школама, али и са обичајима, навикама, језиком, сензибилитетом и свеукупним животним концептом једне земље и народа који у њој живи. И на крају, оно најлепшеу овом концепту, јесте пријатељство. Време проведено заједно, што кроз рад на заједничким задацима, што кроз слободно време, рађа тренутке који се дугорочно меморишу и који су основа за иницирање нових облика сарадње у будућности.

Циљеви и задаци:

- Подстицање ученика ка мобилношћу, стицању општег образовања, опште културе, нових искустава;
- Промоција привредних и културних одлика локалних заједница и држава;
- Контакт са новим срединама, другачијим културама и стицање нових познанстава ;
- „Разбијање“ предрасуда и стереотипа о некој земљи или народу;
- Добијање информација непосредним контактом и доживљајима;
- Упознавање са садржајима и начином рада у школама;
- Упознавање са обичајима, навикама, језиком, сензибилитетом и свеукупним животним концептом једне земље и народа који у њој живе;
- Стицање нових познанстава и пријатељстава, кроз слободно време, кроз рад на заједничким задацима...

26. ПЛАН ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА

Интерни маркетинг обухватиће све информације и приказивање свих делатности које школа реализује.

Садржај интерног маркетинга:

- *Информисање ученика;
- *Саопштавање резултата успеха;
- *Обавештења о награђеним ученицима и наставницима;
- *Објављени радови наших ученика;
- *Изложбених радова;
- *Изложбена секција;
- *Фотографисање школских манифестација;
- *Снимање свих манифестација на видеотехници;
- *Иступање наших ученика у свом окружењу и шире.

Екстерни маркетинг обухватиће информације и приказе делатности школе у средствима јавног информисања локалне и шире средине.

Садржај екстерног маркетинга биће следећи:

- *Сарадња наших ученика у градском окружењу;
- *Изложбе, такмичења, смотре;
- *Представљање дечијег стваралаштва на локалним медијима;
- *Објављивање радова ученика у дечјим листовима и
- *Хуманитарне донације и активности;

27. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ

Праћење и вредновање развоја, напредовања, ангажовања и оцењивање ученика оба циклуса обавља се у току непосредног образовно-васпитног рада и у складу са прописима којима се уређује оцењивање ученика.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру обавезног предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула, као и праћење владања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну

информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру предмета, изборних програма, активности са и без модула, предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање.

Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, у складу са овим правилником и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног предмета, изборних програма, активности и владања.

Оцене добијене сумативним оцењивањем у првом разреду су описне и на крају полугодишта, односно школске године исказују се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука. Оцене добијене сумативним оцењивањем у осталим разредима су по правилу бројчане.

Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду (у даљем тексту: дневник), а могу бити унете и у педагошку документацију.

Годишњи план рада школе пратиће се и вредновати свакодневним, непосредним увидом, затим на недељном, месечном и кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања, самовредновањем ученичког и сопственог-наставничког рада, портфолијима-ученичким и наставничким, реализацијом посебних програма васпитно-образовног рада, реализацијом РПШ-а, праћењем реализације програма Ученичког парламента, Програма за заштиту ученика од насиља, едуковањем ученика на бројне теме како би преносили своја искуства осталим ученицима, праћењем реализације ИОП-а, ЧОС-а, слободних, ваннаставних и културних активности.. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате.. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета, праћење ефеката иновативних поступака у настави и ваннаставним активностима, праћење оцењивања, анализе постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада и целокупан свакодневни увид у рад школе. Уз неопходну сарадњу, веома је важна синхронизација и координација између запослених.

Важна, драгоценна и неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика. Учешће у раду стручних органа школе односи се на: присуствовање седницама истих и путем анализа, извештаја и предавања, обавештавати о васпитно-образовној проблематици; предлагање одговарајућих педагошких и других мера; решавање актуелних образовно-васпитних, здравствених, социјалних и других проблема.

Осмишљен је детаљни начин праћења рада школе (уз циљеве, задатке, активности, носиоце, временску динамику) нарочито када је у питању унапређивање квалитета наставе, побољшање материјално-техничких ресурса као и брига о ученицима.

У праћењу и вредновању рада учествују руководиоци одељенских и разредних већа, руководиоци стручних актива, педагог и директор школе.

Програм рада школе пратиће се и вредновати помоћу документације која се води у школи. Та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону која садржи анализе по периодима. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

28. НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ФУНКЦИОНАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ПЛАНИРАЊА

Наставни план и програм Основног образовања одраслих израђује се према *Правилнику о наставном плану и програму основног образовању одраслих* (у даљем тексту ФООО, („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11и 55/13).).У изради истог учествују директор школе, педагог школе, сви предметни наставници и андрагошки асистент.

Основно образовање одраслих је конципирано и остварује се по моделу ФООО. Оно омогућава доступност и сврсисходност основног образовања популацији одраслих.ФООО је организациона и програмска целина у систему формалног образовања у којој одрасли стичу основно образовање примерено њиховим потребама, могућностима учења и потребама тржишта рада.Уз основно образовање, одраслима је омогућено да стекну и одговарајућу оспособљеност путем обуке.На овај начин се обезбеђује да основно образовање буде у функцији унапређивања остваривања исхода основног образовања потребних одраслима за унапређивање квалитета личног и породичног живота, већу социјалну укљученост и запошљивост.Међуресорном подршком на националном и локалном нивоу, путем одговарајуће расподеле одговорности, обезбеђује се највећи могући обухват одраслих основним образовањем.

Наставни план и програм основног образовања одраслих остварује се у посебно оспособљеним и припремљеним основним школама и школама за основно образовање одраслих.Ове школе имају, на основу посебних програма, оспособљене школске тимове за рад са одраслима и за остваривање ФООО. Школски тим чине наставници, стручни сарадници, директори и педагошки асистенти (у даљем тексту: андрагошки асистенти). ОШ "Ђура Јакшић" Панчево испуњава све наведене услове.

Основно образовање одраслих, по моделу ФООО, траје три године и остварује се у три циклуса у трајању од по годину дана.У првом циклусу стичу се основе функционалне

писмености, у другом и трећем – основе општег образовања и стручне компетенције. Стручне компетенције стичу се путем обуке као једног од облика оспособљавања заснованог на стандардима рада и потребама тржишта рада.

Наставни план и програм основног образовања одраслих, по моделу ФООО, усмерен је ка остваривању утврђених општих исхода, односно кључних компетенција. Општи исходи јесу знања, вештине и вредносни ставови неопходни за квалитетан и одговоран живот и рад у савременом друштву и постижу се остваривањем предметних исхода.

Оствареност општих исхода, односно кључних компетенција као и предметних исхода програма ФООО проверава се на основу Општих стандарда постигнућа за основно образовање одраслих.

Наставни план и програм основног образовања одраслих по моделу ФООО је целовит и интегрисан путем: међусобно повезаних циклуса, међусобно повезаног општег образовања и обука, дефинисаних општих исхода који се остварују у свим предметима и модулима, узајамно повезаних и функционално рационализованих садржаја различитих предмета, функционално повезаних теоријских и практичних садржаја, хоризонтално и вертикално повезаних предмета и модула. Подршка наставницима у остваривању Наставног плана и програма основног образовања одраслих обезбеђена је андрагошким дидактичко-методичким упутствима садржаним у делу програма који се односи на начин остваривања програма сваког предмета, модула и обуке и у посебним водичима за сваки предмет, модул и обуку.

Организациони облик рада у остваривању Наставног плана и програма основног образовања одраслих је редовна настава која је прилагођена потребама и могућностима одраслих (настава у блоку, за време викенда, вечерња настава, сезонско и дневно прилагођавање њиховим потребама). Прилагођавање се односи и на дужину трајања часа од 30 минута. Уважавање специфичности потреба различитих циљних група остварује се: приликом уписивања у школу, организовањем одељења одраслих, тако да је 15 оптималан број за похађање редовне наставе, индивидуализацијом у начину остваривања процеса учења и наставе.

У зависности од својства (запослен, незапослен), категорије (млађи и старији узраст, пол, друштвено осетљива група и сл.) и индивидуалних потреба, одрасли има могућност да изабере обуку у оквиру ООО или да након ООО настави са стицањем других облика стручног образовања, односно средњег образовања.

Циљеви, задаци и исходи

Наставни план и програм основног образовања одраслих намењен је свим одраслима који су прекинули своје основно образовање или га, из било којих разлога, нису никада ни започели, а старији су од 15 година живота.

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Општи циљеви ФООО јесу:

1. стицање и унапређивање знања, вештина, вредности и ставова неопходних за проактивно и конструктивно решавање проблема и суочавање са изазовима у свакодневном животу
2. унапређивање породичних и личних услова живота, обављање једноставних послова и адекватно поступање у радним ситуацијама и радном окружењу
3. даље образовање и активно учешће у друштвеној заједници.

Очекивани општи исходи, односно кључне компетенције које се стичу остваривањем Наставног плана и програма основног образовања одраслих, као интегрисане целине, јесу:

ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	Способност да се изразе идеје, осећања, чињенице и мишљења у усменом и писаном облику на матерњем језику у различитим друштвеним, културним и комуникацијским контекстима (рад, породица, друштвено окружење и слободно време). Ова способност обухвата и комуникацију на страном језику у областима слушања, говора, читања и писања.
МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ	Коришћење математичког размишљања и основних математичких операција у решавању проблема у ситуацијама у свакодневном животу.
ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ	Коришћење стечених знања, вештина и умења у уочавању, разумевању и објашњавању природних појава.
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Ефикасно, функционално и одговорно коришћење различитих информационо-комуникационих технологија у раду, у слободно време и комуникацији.
УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ	Способност организовања сопственог учења, самостално или у групи, и спремност за целоживотно учење у различитим ситуацијама. Укључује и умешност у отклањању и савладавању препрека успешном учењу.
РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	Препознавање, објашњавање и решавање проблема уз коришћење знања и вештина из различитих области.
СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊАСА ДРУГИМА	Свако понашање које је у служби ефикасне и конструктивне комуникације у друштвеном животу појединца и у циљу ненасилног решавања конфликта.
ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ ЗА ДЕМОКРАТИЈУ	Активно и одговорно учешће у грађанском животу засновано на знању о друштвеним и политичким вредностима, концептима и структурама.
ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Преузимање одговорности за сопствено здравље и здравље породице, чување здравља и препознавање утицаја различи-

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

	тих начина живота и животних навика на одржавање и унапређивање здравља.
ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Активан однос према очувању и унапређењу околине.
ИНИЦИЈАТИВНОСТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО	Спремност да се идеја преточи у активност, да се покрене промена, да се прилагоди иновацијама, да се преузме ризик, да се планира и управља активностима ради остварења постављених циљева.
КУЛТУРНА СВЕСТ, МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТ И КРЕАТИВНОСТ	Осетљивост, прихватање постојања и позитивно вредновање различитости у социјалном, културном, етничком, религијском и стваралачком домену, уз разумевање значаја и уважавање креативног изражавања идеја, искустава и емоција кроз различите медије (музика, покрет, литература и визуелне уметности).

Структура одељења - циклуси

Реализација програма ФООО остварује се кроз специфичну образовну групу - циклус.Циклуса има три, и сваки функционише као засебан разред-одељење са својим наставним просторијама.У првом циклусу одвија се настава од првог до четвртог разреда, у другом петог и шестог разреда и у трећем седмог и осмог разреда.Циклус не сме да броји мање од петнаест полазника.Сви полазници морају претходно бити уписани на посебним, стандардизованим пријавама, уз приложено сведочанство о задњем завршеном разреду (ово није неопходно за први циклус), и доказ о држављанству Републике Србије.

Први циклус основног образовања одраслих

Циљ наставе у првом циклусу је основно описмењавање, као и стицање основних елемената функционалне писмености, која се односи на: разумевање и интерпретацију различитих облика текстова једноставног садржаја, ефикасну и целисходну комуникацију у свакодневном животу и у ситуацијама учења, примену умења свих облика стечене писмености (читалачке, нумеричке и информатичке) у реалном животу, укључујући и проблемске ситуације, коришћење савремених средстава комуникације и одговорност у понашању, планирању и контроли личног, породичног и социјалног живота.

Наставни план и програм првог циклуса има два дела:

- први део је намењен основном описмењавању;
- други део је намењен стицању основа функционалне писмености.

Основно описмењавање се остварује кроз почетну наставу српског језика и математике у укупном трајању од 200 сати (по сто сати за сваки од ових предмета).

Успостављање основа функционалне писмености се остварује у настави другог дела програма за први циклус која обухвата:

-предмете: Српски језик (матерњи језик), Математика, Дигитална писменост и Енглески језик;

-модул основних животних вештина који садржи теме везане за одговорно живљење, грађанску партиципацију и активизам, као и предузетништво.

Образовање одраслих након завршеног првог циклуса еквивалентно је првој и другој години учења по Правилнику о плану и програму образовно-васпитног рада за основно образовање и васпитање одраслих („Службени гласник РС – Просветни гласник”, број 6/91, у даљем тексту: Програм основног образовања одраслих) или завршеним прва четири разреда основног образовања и васпитања.

Циљ наставе у другом циклусу јесте стицање основа општег основног образовања и успостављање и развој базичних интелектуалних и социјалних вештина које су неопходне за унапређење квалитета личног, породичног и социјалног живота одраслих, наставак учења, социјалну интеграцију и постепену транзицију ка тржишту рада.

У састав другог циклуса улазе предмети: Српски језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Историја, Географија, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво.

Образовање одраслих након завршеног другог циклуса еквивалентно је завршеној трећој години учења по Програму основног образовања одраслих или завршеном петом и шестом разреду основног образовања и васпитања.

Циљ наставе у трећем циклусу јесте завршавање основног образовања и стицање обуке за једноставно занимање.

Овај циклус подразумева даље стицање основног општег образовања и развој компетенција које увећавају запошљивост, омогућавају улазак на тржиште рада и даље стручно образовање. Након завршеног трећег циклуса одраслису подједнако оспособљени за даљи наставак образовања, као и стицање квалификација за занимања.

Наставни план и програм трећег циклуса чине два дела.

У састав првог дела улазе предмети: Српски језик, Математика, Физика, Хемија, Биологија, Историја, Географија, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво.

У састав друге половине трећег циклуса улазе:

-предмети: Српски језик, Математика, Одговорно живљење у грађанском друштву, Дигитална писменост, Енглески језик и Предузетништво;

-модул: Примењене науке;

-модули обука.

Образовање одраслих након завршеног трећег циклуса је у погледу општеобразовних предмета еквивалентно четвртој години учења по Програму основног образовања одраслих или завршеном седмом и осмом разреду основног образовања и васпитања.

Одрасли који се укључују у ФООО према сведочанству о завршеном четвртном, петом или шестом разреду основне школе имају индивидуализовану наставу из садржаја предвиђених модулом Основне животне вештине, као и предметима Дигитална писменост, Предузетништво и Одговорно живљење у грађанском друштву, како би се на одговарајући начин припремили за праћење наставе у другом, односно трећем циклусу.

Индивидуализацију припремног програма из ових предмета обавља предметни наставник, ако је потребно у сарадњи и уз подршку школског тима, а с обзиром на утврђена постојећа знања одраслог.

Школа је обавезна да школски календар и распоред часова усаглашава и прилагођава могућностима и потребама одраслих. Школе, основна и средња, усаглашавају остваривање наставе и обуке.

Наставни план и програм основног образовања одраслих остварују основне и средње школе које имају школске тимове (наставници, стручни сарадници, директор и андрагошки асистент), који су савладали „Интегрални програм обуке за остваривање програма ФООО”, и примерене услове за учење одраслих.

У плану је да се у школској 2022/2023. години у “КПЗ Панчево“ формира издвојено одељење ОШ „Ђура Јакшић“ Панчево у оквиру којег би се спроводила настава по програму Функционалног основног образовања одраслих за лица која су на издржавању законских санкција у тој установи.

Структура наставног кадра/школски тим

Наставни кадар у ОШ "Ђура Јакшић" Панчево, уједно је и главна основица при формирању школског тима за програм ФООО, који врши реализацију истог. Осим професора историје, математике, и одговорног живљења, сви остали чланови школског

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

тима су радници школе.Цео школски тим, осим предметних професора, чине и директор школе, педагог школе и андрагошки асистент.За школску 2022/23.год чланове школског тима чине :

1. Професор српског језика (други и трећи циклус) Маја Бошковић
2. Професор математике (други и трећи циклус), Марина Бојанић
3. Професор географије, Сања Стојановић
4. Професор биологије, Катарина Шубоњ
5. Професор физике, Ирена Јовановић
6. Професор одговорног живљења у грађанском друштву (у првом циклусу основне животне вештине), Јасна Капор
7. Професор хемије и примењених наука, Весна Дробњак
8. Професор предузетништва, Мејрема Станковић
9. Професор енглеског језика, Снежана Најдовски
10. Професор историје, Љиљана Хрнчић
11. Професор дигиталне писмености, Золтан Бисак
12. Професор српског језика(први циклус), Бранка Величковић
13. Професор математике(први циклус), Наташа Нићифоровић

Поред горепоменутих професора, чланови школског тима су и директор школе Раде Барјактаровић, педагог школе Јасна Капор и андрагошки асистент Александра Анђелковић.

Фонд часова

Предмети/Модул и	I циклус		Σ I-IV	II циклус	III циклус			Σ V-VIII	Σ I-VIII
	Основно описмења вање	Основе функционалне писмености		Основе општег основног образовања	Основно опште образовање и обуке за занимање				
				V Разред	VI Разред	VII Разред	VIII Разр ед		
Српски језик	100	100	200	85	68	50	50	253	453
_____ језик	100	100		85	68	50	50	253	453
Српски језик као нематерњи језик*	50	50	100	40	35	25	25	125	225
Енглески језик		50	50	17	34	34	34	119	169
Дигитална писменост		50	50	17	17	17	10	61	111

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

Математика	100	100	200	85	68	51	51	255	455
Основне животне вештине		50 + 5**	55						55
Физика					34	34		68	68
Хемија					34	34		68	68
Биологија				34	17	17		68	68
Примењене науке							50	50	50
Историја				17	17	34		68	68
Географија				17	17	34		68	68
Предузетништво					17	17	17	51	51
Одговорно живљење у грађанском друштву				25 + 5**	25 + 5**	25 + 5**	25 + 5**	120	120
УКУПНО (без језика мањина и српског као нематерњег језика)	200	355	555	302	353	352	242	1249	1804

*Начин остваривања програма Српског језика као нематерњег приложен је у наставном програму Српског језика

**Часови који се остварују у сарадњи са социјалним партнерима у јединици локалне самоуправе

Годишњи план андрагошког асистента

Годишњи програм рада андрагошког асистента спроводиће се на основу смерница за планирање, организовање и спровођење истог, према Правилнику о условима у погледу простора, опреме, наставних средстава и степена и врсте образовања наставника и андрагошког асистента за остваривање наставног плана и програма основног образовања одраслих („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13).

Све активности у вези са деловањем андрагошког асистента ће се реализовати према календару активности Министарства просвете и науке који се примењује у свим школама.

Циљ ФООО

- Према правилнику о наставном плану и програму Основног образовања одраслих („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13), општи циљ ФООО јесте: стицање и унапређивање знања, вештина, вредности и ставова неопходних за проактивно и конструктивно решавање проблема и суочавање са изазовима у свакодневном животу, унапређивање породичних и личних услова живота, обављање једноставних послова и адекватно поступање у радним ситуацијама и радном окружењу, даље образовање и активно учешће у друштвеној заједници.
- Очекивани општи исходи, односно кључне компетенције које се стичу остваривањем Наставног плана и програма основног образовања одраслих, као интегрисане целине, јесу:

ЈЕЗИЧКА ПИСМЕНОСТ	Способност да се изразе идеје, осећања, чињенице и мишљења у усменом и писаном облику на матерњем језику у различитим друштвеним, културним и комуникацијским контекстима (рад, породица, друштвено окружење и слободно време). Ова способност обухвата и комуникацију на страном језику у областима слушања, говора, читања и писања.
МАТЕМАТИЧКА ПИСМЕНОСТ	Коришћење математичког размишљања и основних математичких операција у решавању проблема у ситуацијама у свакодневном животу.
ОСНОВЕ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ	Коришћење стечених знања, вештина и умења у уочавању, разумевању и објашњавању природних појава.
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Ефикасно, функционално и одговорно коришћење различитих информационо-комуникационих технологија у раду, у слободно време и комуникацији.
УПРАВЉАЊЕ СОПСТВЕНИМ УЧЕЊЕМ	Способност организовања сопственог учења, самостално или у групи, и спремност за целоживотно учење у различитим ситуацијама. Укључује и умешност у отклањању и савладавању препрека успешном учењу.
РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	Препознавање, објашњавање и решавање проблема уз коришћење знања и вештина из различитих области.
СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ И САРАДЊА СА ДРУГИМА	Свако понашање које је у служби ефикасне и конструктивне комуникације у друштвеном животу појединца и у циљу ненасилног решавања конфликта.
ГРАЂАНСКА ОДГОВОРНОСТ ЗА ДЕМОКРАТИЈУ	Активно и одговорно учешће у грађанском животу засновано на знању о друштвеним и политичким вредностима, концептима и структурама.
ЗДРАВСТВЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Преузимање одговорности за сопствено здравље и здравље породице, чување здравља и препознавање утицаја различитих начина живота и животних навика на одржавање и унапређивање здравља.

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

ЕКОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Активан однос према очувању и унапређењу околине.
ИНИЦИЈАТИВНОСТ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО	Спремност да се идеја преточи у активност, да се покрене промена, да се прилагоди иновацијама, да се преузме ризик, да се планира и управља активностима ради остварења постављених циљева.
КУЛТУРНА СВЕСТ, МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТ И КРЕАТИВНОСТ	Осетљивост, прихватање постојања и позитивно вредновање различитости у социјалном, културном, етничком, религијском и стваралачком домену, уз разумевање значаја и уважавање креативног изражавања идеја, искустава и емоција кроз различите медије (музика, покрет, литература и визуелне уметности).

Задаци андрагошког асистента

- Према закону о образовању одраслих ("Сл. Гласник РС" бр. 55/2013), задаци андрагошког асистента у ФООО су:
- Информисање одраслих о могућностима стицања, односно завршавања основног образовања одраслих
- Мотивисање одраслих за укључивање у систем образовања и помоћ одраслима у отклањању баријера за упис и похађање наставе
- Помоћ одраслим полазницима у превазилажењу тешкоћа у учењу
- Пружање подршке наставницима у остваривању програма у наставном процесу и изради материјала за учење
- Учествовање у остваривању различитих наставних и ваннаставних активности
- Иницирање, успостављање и спровођење сарадње школе са социјалним партнерима у јединици локалне самоуправе ради остваривања права одраслих полазника и остваривања образовног процеса
- Помоћ одраслим полазницима и наставницима у остваривању индивидуализованог програма, као и у додатној и допунској настави
- Помоћ полазницима у избору и реализацији стручних обука
- Посредовање у сарадњи основне и средње школе ради укључивања полазника у процес обучавања (превоз, усаглашавање времена остваривања наставе и обуке, припрема документације за полазнике приликом уписа у школу и за укључивање у обуку, помагање у прибављању посебних уверења и др.)
- Учествовање у прикупљању података за праћење огледног програма

Сви ови задаци морају бити обављени у одређеном временском року, у сагласју са осталим члановима колектива и пратећи календар за школску годину.

ОБЛАСТИ РАДА

I. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

1. Учествовање у изради годишњег плана и програма школе, испитивање потреба за знањима и вештинама на тржишту рада, испитивање образовно-васпитних потреба различитих категорија одраслих полазника, израда дела годишњег плана рада школе заснованог на потребама тржишта рада и полазника, усклађивање реализације прилагођених програма за одрасле са годишњим планом рада школе.
2. Учествовање у изради делова годишњег плана рада школе који се односе на планове и програме унапређивања образовно-васпитног рада, унапређивања рада стручних органа, андрагошко усавршавање наставника (андрагошко-организационо, андрагошко-дидактичко-методичко, за инклузивно образовање, за деловање на подручју доживотног образовања и учења), увођења приправника у рад, сопственог континуираног професионалног усавршавања, пружања андрагошке подршке полазницима, професионалне оријентације и каријерног вођења полазника, ваннаставних активности полазника, рада са полазницима са сметњама у развоју и инвалидитетом, рада са полазницима са изразитим способностима, полазницима у различитим развојним и животним кризама, особама блиским полазницима и сарадње школе са ширим окружењем,
3. Учествовање у организацији образовно-васпитног рада и предлагању мера које доприносе обезбеђивању ефикасности, ефективности, економичности и флексибилности рада школе,
4. Планирање реализације пројеката везаних за унапређивање реализације васпитно-образовног рада са одраслима,
5. Припремање годишњег програма рада и месечних планова рада андрагога,
6. Припремање плана сопственог стручног усавршавања и професионалног развоја.

II. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

1. Праћење процеса задовољавања утврђених потреба за знањима и вештинама на тржишту рада и образовно-васпитних потреба различитих категорија одраслих полазника,
2. Учесће у процесу самовредновања рада школе, достизања образовних стандарда који се односе на: постигнуће полазника, рад наставника и рад установе,
3. Праћење оптерећености полазника,
4. Праћење усклађености реализације појединих наставних предмета и области у складу са принципима, циљевима и стандардима постигнућа,
5. Пружање подршке у праћењу остваривања постизања планираних ефеката иновација и огледа у области образовања одраслих,
6. Израда и прилагођавање различитих андрагошких инструмената за праћење, вредновање

- и самовредновања различитих области андрагошког рада,
7. Праћење редовности похађања наставе, рада, учења и развоја полазника,
 8. Праћење усклађености плана реализације образовних активности одраслих с обзиром на потребе, могућности и различите карактеристике одраслих,
 9. Праћење усклађености програмских захтева са старосним и индивидуалним карактеристикама полазника,
 10. Праћење поступака оцењивања полазника и ефеката процеса учења,
 11. Праћење мотивисаности полазника за похађање наставе, рад и учење,
 12. Израда анализе успеха полазника на класификационим периодима.

III РАД СА НАСТАВНИЦИМА

1. Пружање андрагошке подршке и помоћи наставницима:
 - у идентификовању, конкретизовању и операционализовању циљева и исхода образовно-васпитног рада на основу утврђених глобалних и индивидуалних образовних потреба и индивидуалних карактеристика полазника,
 - у припремању и планирању непосредног образовно-васпитног рада са полазницима (планирање и припремање часа, избор облика, метода, средстава и организација рада, планирање и извођење огледа и других образовно-васпитних поступака, израда индивидуалних образовних планова и сл.),
 - у идентификовању и уважавању различитих карактеристика полазника у циљу унапређивања процеса учења (полазници са сметњама у развоју и инвалидитетом, полазници са изразитим способностима, полазницима у различитим развојним и животним кризама,
 - у реализацији образовно-васпитних циљева и задатака појединих наставних тема и јединица,
 - у упознавању и уважавању принципа групне динамике и социјалне интеракције образовне групе,
 - у идентификовању интересовања полазника и њиховог адекватног укључивања у ваннаставне активности и друге облике ангажовања и праћењу и усклађивању њихове оптерећености наставним и ваннаставним активностима,
2. Андрагошко-инструктивни рад с наставницима, оспособљавање и усавршавање наставника за коришћење андрагошко-дидактичко-методичких иновација у настави,
3. Оспособљавање и усавршавање наставника за рад у образовној групи одраслих полазника,
4. Упућивање наставника на коришћење андрагошке литературе ради осавремењавања наставног процеса,
5. Андрагошки рад са наставницима - приправницима,

6. Пружање подршке наставницима у креирању плана стручног усавршавања и професионалног развоја.

IV. РАД СА ПОЛАЗНИЦИМА

1. Препознавање и уважавање релевантног животног и радног искуства одраслих полазника у циљу прилагођавања образовног процеса потребама полазника,
2. Праћење и подстицање напредовања полазника у настави и ваннаставним активностима у складу са принципима, циљевима и стандардима постигнућа,
3. Подршка полазницима са проблемима у учењу и полазницима који се налазе у одређеним развојним и ситуационим кризама,
4. Препознавање и откривање полазника са изузетним способностима и стварању оптималних услова за њихов развој и успешно напредовање,
5. Идентификовање баријера партиципације полазника у образовним програмима и рад на њиховом превазилажењу,
6. Организација ваннаставних активности и подстицање одраслих полазника за учешће у ваннаставним активностима,
7. Инструктивни рад са полазницима, менторски рад са полазницима и учешће у реализацији индивидуалних образовних програма за одрасле ради унапређивања процеса учења,
8. Професионална оријентација и и каријерно вођење полазника.

V. РАД СА ОСОБАМА БЛИСКИМ ПОЛАЗНИЦИМА

1. Инструктивно-саветодавни рад са особама блиским полазницима везано за учешће полазника у васпитно-образовном процесу,
2. Планирање, организација и реализација различитих образовних активности, (радионице, трибине и сл.) намењених особама блиским полазницима,
3. Инструктивно-саветодавни рад са особама блиским полазницима који имају проблеме у учењу и полазницима који се налазе у одређеним развојним и ситуационим кризама,
4. Инструктивно-саветодавни рад са особама блиским полазницима са изразитим способностима.

VI. РАД СА ДИРЕКТОРОМ И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА

1. Упознавање стручних сарадника и органа школе са андрагошко-организационим и андрагошко-дидактичко-методичким иновацијама и њиховом практичном применом,
2. Сарадња са директором и стручним сарадницима на припреми докумената установе, прегледа, извештаја и анализа,
3. Редовна размена, планирање и усаглашавање заједничких послова са другим стручним

сарадницима у установи,

4.Сарадња са педагошким (андрагошким) асистентом и пратиоцем полазника на координацији активности у пружању подршке полазницима који се школују по индивидуалном образовном плану.

VII. РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА

1. Учествовање у раду стручних органа (извештавањем о резултатима обављених анализа и истраживања и предлагањем одговарајућих мера, о унапређивању образовно-васпитне праксе и предлагањем рационализације образовно-васпитног рада и примене ефикаснијих облика, метода и средстава, наставних и других видова рада са одраслим полазницима,
2. Учествовање у раду тимова установе који се образују ради остваривања одређеног задатка, програма или пројекта.

VIII. САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Планирање, успостављање, организовање, реализација и континуирано праћење и вредновање сарадње са различитим организацијама, институцијама и другим надлежним установама које доприносе остваривању утврђених стандарда постигнућа полазника и то са:

- другим школама,
- стручним институцијама,
- високошколским установама, институтима, здравственим, социјалним и културним установама,
- филијалама Националне службе за запошљавање,
- предузећима, послодавцима и њиховим удружењима,
- релевантним представницима локалне самоуправе,
- организацијама цивилног друштва,
- другим институцијама од значаја за образовање и васпитање полазника.

IX. ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

1. Редовно вођење документације о сопственом раду (на годишњем-глобалном и месечном-оперативном нивоу),
2. Прикупљање и на одговарајући начин чување и заштита материјала који садржи личне податке о полазницима,
3. Учествовање у унапређивању школске андрагошке документације, посебно оне која се односи на планирање и праћење реализације програма рада школе у складу са

принципима, циљевима и стандардима постигнућа полазника,

4. Припремање за обављање свих послова предвиђених месечним и годишњим плановима андрагога,

5. Андрагог у школи се континуирано професионално усавршава у складу са личним планом професионалног развоја:

- праћењем стручне литературе и периодике,
- учествовањем у активностима професионалног удружења,
- похађањем и/или вођењем акредитованих семинара,
- похађањем конференција, симпозијума и др.,
- разменом искуства и сарадњом са другим андрагозима запосленим на подручју образовања и др.

ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА ФООО

План рада ФООО пратиће се и вредновати свакодневним, непосредним увидом, затим на недељном, месечном и кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања, самовредновањем ученичког и сопственог-наставничког рада. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета, праћење ефеката иновативних поступака у настави и ваннаставним активностима, праћење оцењивања, анализе постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада и целокупан свакодневни увид у рад школе. Уз неопходну сарадњу, веома је важна синхронизација и координација између запослених.

Важна, драгоценна и неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика.

Учешће у раду стручних органа школе односи се на: присуствовање седницама истих и путем анализа, извештаја и предавања, обавештавати о васпитно-образовној проблематици; предлагање одговарајућих педагошких и других мера; решавање актуелних образовно-васпитних, здравствених, социјалних и других проблема.

Осмишљен је детаљни начин праћења рада школе (уз циљеве, задатке, активности, носиоце, временску динамику) нарочито када је у питању унапређивање квалитета наставе, побољшање материјално-техничких ресурса као и брига о ученицима.

У праћењу и вредновању рада учествује Тим за ФООО, андрагошки асистент, педагог и директор школе.

Програм рада ФООО пратиће се и вредновати помоћу документације која се води у школи. Та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону

која садржи анализе по периодима. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА КВАЛИТЕТА РАДА ШКОЛЕ

Квалитет рада школе вредноваће се на основу Правилника о стандардима квалитета рада школе, на основу квалитета наставног процеса, квалитета и нивоа постигнућа ученика, реализацијом наставних планова, активности из развојног плана школе, међуљудским односима, свакодневним, непосредним увидом, затим на недељном, месечном и кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања, самовредновањем ученичког и сопственог-наставничког рада, портфолијима-ученичким и наставничким, реализацијом посебних програма васпитно-образовног рада, праћењем реализације програма Ученичког парламента, Програма за заштиту ученика од дискриминације, насиља, едуковањем ученика на бројне теме како би преносили своја искуства у оквиру вршњачког тима и осталим ученицима, праћењем реализације ИОП-а, ЧОС-а, слободних, ваннаставних и културних активности.. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате.. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета, праћење ефеката иновативних поступака у настави и ваннаставним активностима, праћење оцењивања, анализе постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада и целокупан свакодневни увид у рад школе. Уз неопходну сарадњу, веома је важна синхронизација и координација између запослених.

Важна, драгоценна и неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика. Учешће у раду стручних органа школе односи се на: присуствовање седницама истих и путем анализа, извештаја и предавања, обавештавати о васпитно-образовној проблематици; предлагање одговарајућих педагошких и других мера; решавање актуелних образовно-васпитних, здравствених, социјалних и других проблема.

Осмишљен је детаљни начин праћења рада школе (уз циљеве, задатке, активности, носиоце, временску динамику) нарочито када је у питању унапређивање квалитета наставе, побољшање материјално-техничких ресурса као и брига о ученицима.

У праћењу и вредновању рада учествују руководиоци одељенских и разредних већа, руководиоци стручних актива, педагог и директор школе. Програм рада школе пратиће се и вредновати помоћу документације која се води у школи..

29. НАЧИН ПРАЋЕЊА И ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм пратиће се и вредновати свакодневним, непосредним увидом, затим на недељном, месечном и кварталном нивоу, полугодишње и годишње, помоћу документације, извештаја, стручног усавршавања, самовредновањем ученичког и сопственог-наставничког рада, портфолијима-ученичким и наставничким, реализацијом посебних програма васпитно-образовног рада, реализацијом ШРП-а, праћењем реализације програма Ученичког парламента, Програма за заштиту ученика од насиља, едуковањем ученика на бројне теме како би преносили своја искуства у оквиру вршњачког тима и осталим ученицима, праћењем реализације ИОП-а, ЧОС-а, слободних, ваннаставних и културних активности.. Све горе поменуто треба да се документује и та се документација односи, како на ону која се води свакодневно, тако и на ону по периодима која садржи анализе, статистичку обраду података и предлог мера у односу на постигнуте резултате.. За праћење и вредновање квалитета реализованих садржаја користиће се адекватни инструменти, протоколи и скале евалуације.

Веома је важан континуиран рад са наставницима, праћење организовања рада свих наставних предмета, праћење ефеката иновативних поступака у настави и ваннаставним активностима, праћење оцењивања, анализе постигнућа и ефеката васпитно-образовног рада и целокупан свакодневни увид у рад школе. Уз неопходну сарадњу, веома је важна синхронизација и координација између запослених.

Важна, драгоценна и неопходна је сарадња са локалном средином и са породицама ученика. Учесће у раду стручних органа школе односи се на: присуствовање седницама истих и путем анализа, извештаја и предавања, обавештавати о васпитно-образовној проблематици; предлагање одговарајућих педагошких и других мера; решавање актуелних образовно-васпитних, здравствених, социјалних и других проблема.

Осмишљен је детаљни начин праћења рада школе (уз циљеве, задатке, активности, носиоце, временску динамику) нарочито када је у питању унапређивање квалитета наставе, побољшање материјално-техничких ресурса као и брига о ученицима.

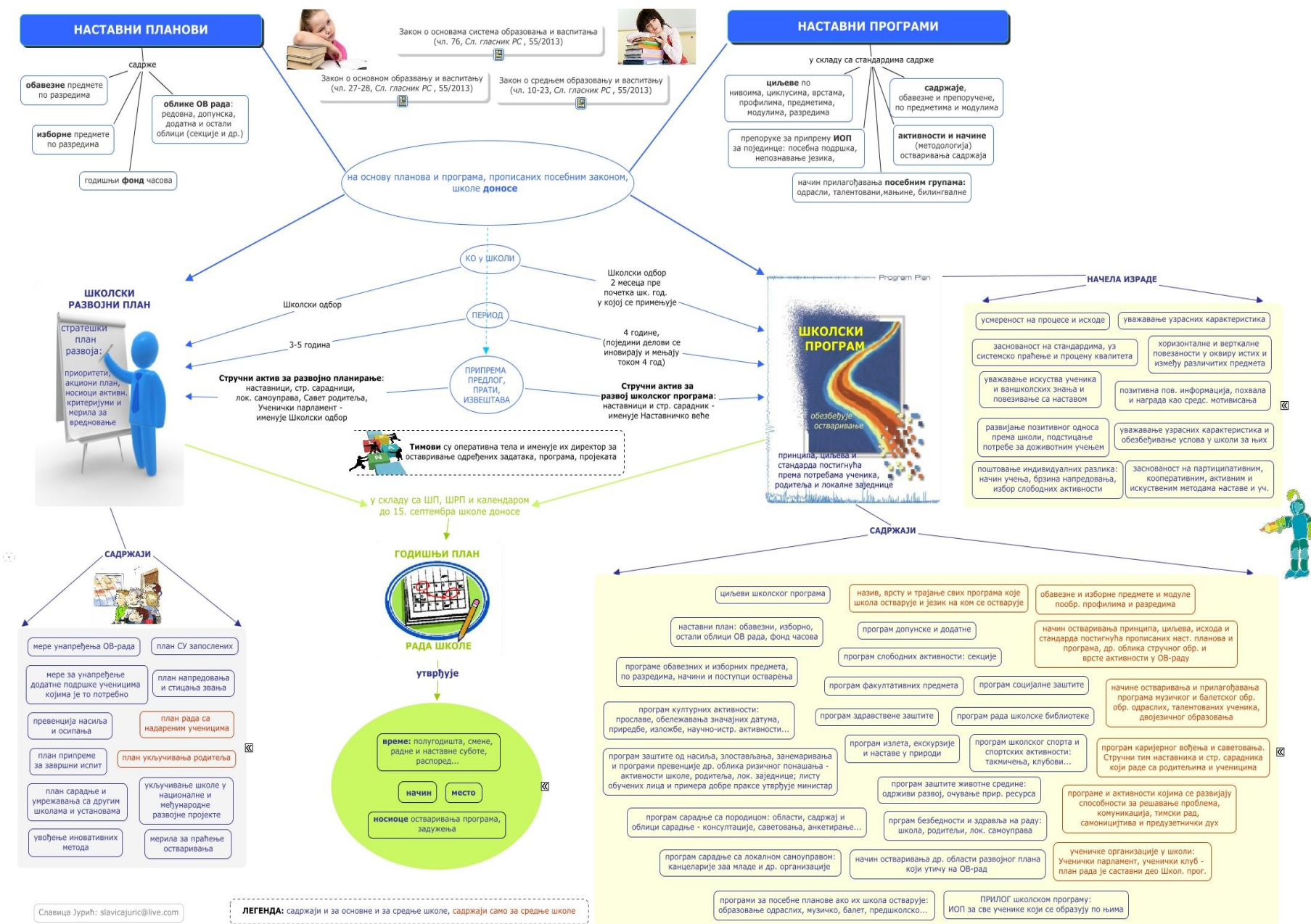
У праћењу и вредновању рада учествују руководиоци одељенских и разредних већа, руководиоци стручних актива, педагог и директор школе.

30. ПРИЛОЗИ:

Основна начела и принципи на којима је заснован Школски програм-
приказан кроз стимулативне поруке

Основна школа, „Ђура Јакшић“, Панчево

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

www.mudremisli.com

CILJEVI

**Ono što dobiješ ostvarenjem svojih ciljeva,
nije ni izbliza bitno kao ono što postaneš ostvarenjem ciljeva.
Gete**

www.mudremisli.com

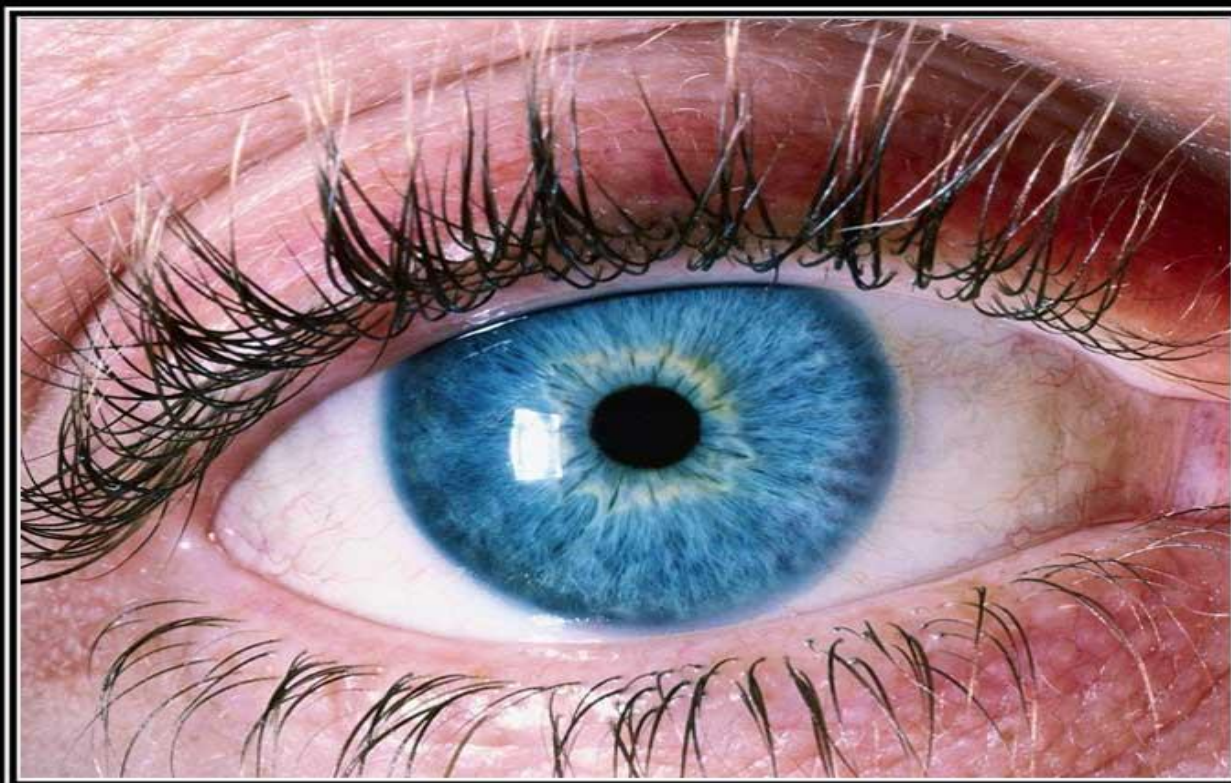
LIDER

**Ako vaše djelovanje inspiriše ljude da sanjaju više,
rade više, uče više i ostvare više - vi ste lider.**

Vinston Čerčil

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

UM

**Um je poput padobrana - funkcioniša
jedino ako je otvoren.**

Ajnštajn

www.mudremisli.com

*Slabost svavova postaje slabost
karaktera.*

Albert Ajnštajn

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.

www.mudremisli.com

UPORNOST

**Uspjeh nije konačan, neuspjeh nije fatalan.
Ono što je bitno je hrabrost da se nastavi.**

Vinston Čerčil

*"Naša najveća slabost
je odustajanje,
a najsigurniji put
da se dođe do uspeha
je pokušati bar još jednom."*

Tomas Edison

VERUJ U SEBE!

I UČITI TREBA NAUČITI

PLANIRANJE

Za početak, planiraj svoje vrijeme –
za odmor, zabavu, sport, ali ne zaboravi **UČENJE!**
Izradi si plan učenja kao što je na slici.

UTORAK	
HRVATSKI	8:30 - 9:00
GLAZBENI	9:00 - 9:25
PRIRODA	9:30 - 10:00
PAUZA	10:00 - 10:15
MATEMATIKA	10:15 - 11:00

Uvijek planiraj više vremena za predmete koji ti teže idu.
Neka tvoji planovi budu ostvarivi –
nemoj misliti da ćeš sve naučiti u jednom danu! ☺

SAVJETI KAKO DOBOLJŠATI VLASTITO UČENJE

MJESTO

Pronađi si svoje mjesto za učenje –
najbolje je da to bude za stolom u učionici ili sobi.
Dobro je da uvijek učiš na istom mjestu.

Ukloni sve ono što bi te moglo ometati u učenju.

TEHNIKE UČENJA

Prvo uči lakše i zanimljivije predmete.

Pravi si bilješke dok učiš.
Odvajaj bitne
od nebitnih pojmova.

Kombiniraj predmete koje učiš –
lake iza teških,
zanimljive iza dosadnih.

Istakni bitne pojmove u tekstu
(bojom, podebljavanjem slova, podcrtavanjem), npr.
Atom se sastoji od jezgre i elektronskog omotača.

VRIJEME

Uči svaki dan!
Kada se umoriš, napravi kratku pauzu (10-15 min).
Razgibaj se. Promijeni aktivnost
(npr. prošetaj se ili pospremi sobu).

PONAVLJANJE

Ponavljaj gradivo više puta, posebno na početku učenja.
Ispituj sam sebe.

NAGRADA

I za kraj, planiraj čime ćeš se nagraditi kada
ostvariš ciljeve iz plana učenja
(npr. pogledaj omiljenu seriju, druži se s prijateljima, slušaj glazbu).

Za uspeh
je potrebno vremena

The image shows two white dice with black pips splashing water against a dark background. The water droplets are frozen in mid-air, creating a dynamic and somewhat chaotic scene. The dice are positioned in the lower center of the frame. In the bottom right corner of the image area, there is a logo for 'mariviam success academy' featuring a green circle with 'm' and a yellow circle with 'sa'.

Ne dozvoli
da te strah od poraza spriječi da zaigraš

*Ne postoji veličina
gdje ne postoji
jednostavnost,
dobrota i istina.*

- Lav Tolstoj

cikprocitaj.com

Основна школа „Ђура Јакшић“, Панчево
Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања
за период шк.2022/2023-2025/2026.год.
